

รายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

เสนอต่อ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยมหิดล

บริษัท ยูไนเต็ด
แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง
คอนซัลแตนท์ จำกัด

กันยายน ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	สารบัญ-๑
สารบัญรูป	สารบัญ-๔
สารบัญตาราง	สารบัญ-๕
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑-๑
๑.๑ เหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำ SEA.....	๑-๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	๑-๔
๑.๓ ขอบเขตเชิงพื้นที่ในการจัดทำ SEA.....	๑-๔
๑.๔ กรอบระยะเวลาของการจัดทำ SEA.....	๑-๖
๑.๕ ขอบเขตดำเนินการและวิธีการจัดทำ SEA.....	๑-๘
บทที่ ๒ การกำหนดขอบเขตการพัฒนา พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว.....	๒-๑
๒.๑ การทบทวนและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและสอดคล้องของนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	๒-๑
๒.๑.๑ ด้านเศรษฐกิจ.....	๒-๒
๒.๑.๒ ด้านสังคม.....	๒-๒
๒.๑.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม.....	๒-๓
๒.๒ การทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง.....	๒-๓
๒.๓ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย และการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม.....	๒-๑๐
๒.๔ การวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแรงขับเคลื่อนของการพัฒนา.....	๒-๒๑
๒.๕ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา และประเด็นยุทธศาสตร์.....	๒-๒๖
๒.๕.๑ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา.....	๒-๒๖
๒.๕.๒ การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์.....	๒-๓๑
๒.๖ การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด.....	๒-๓๓
๒.๗ การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น.....	๒-๓๔
๒.๘ การประเมินข้อมูลฐานที่ผ่านมา.....	๒-๔๐

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ ๓	การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๓-๑
๓.๑	การพัฒนาทางเลือก.....	๓-๑
๓.๑.๑	สภาพตามปกติ (Business-as-Usual: BAU).....	๓-๒
๓.๑.๒	ทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ.....	๓-๕
บทที่ ๔	การประเมินทางเลือกการพัฒนา.....	๔-๑
๔.๑	หลักการและวิธีการที่ใช้ในการประเมินทางเลือกการพัฒนา.....	๔-๑
๔.๑.๑	การกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดโดยการเปรียบเทียบรายคู่ (Pairwise Comparison)	๔-๑
๔.๑.๒	การวิเคราะห์ผลกระทบทางเลือกโดยเมตริกซ์ผลกระทบ	๔-๒
๔.๒	ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนา.....	๔-๒
๔.๒.๑	ผลการวิเคราะห์ความสำคัญของตัวชี้วัด.....	๔-๒
๔.๒.๒	ผลการวิเคราะห์ผลกระทบทางเลือกต่อตัวชี้วัดต่าง ๆ	๔-๔
๔.๒.๓	การตัดสินใจระบุทางเลือกที่เหมาะสม	๔-๔
บทที่ ๕	มาตรการเพื่อความยั่งยืน ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว.....	๕-๑
๕.๑	มาตรการสนับสนุนทางเลือกที่เหมาะสม.....	๕-๑
บทที่ ๖	กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย	๖-๑
๖.๑	ผลกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับช่วงการกำหนดขอบเขต	๖-๑
๖.๑.๑	ขั้นตอนการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการรวบรวมประเด็นปัญหา	๖-๒
๖.๑.๒	ขั้นตอนการกำหนดแรงขับเคลื่อนการพัฒนา วิสัยทัศน์ และประเด็นยุทธศาสตร์	๖-๓
๖.๑.๓	ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด ผลการประเมิน ข้อมูลฐาน และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	๖-๗
๖.๒	ผลกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับการดำเนินโครงการฯ ในช่วงการพัฒนา และประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการความยั่งยืน	๖-๑๑
๖.๒.๑	ขั้นตอนการพัฒนาทางเลือก	๖-๑๒
๖.๒.๒	ขั้นตอนการประเมินทางเลือกการพัฒนา	๖-๑๕
๖.๒.๓	ขั้นตอนการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนและการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนา จังหวัดสระแก้ว	๖-๑๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๗ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๗-๑
๗.๑ ผลการศึกษาการกำหนดขอบเขต (Scoping)	๗-๑
๗.๒ ผลการพัฒนาและประเมินทางเลือก	๗-๖
๗.๓ ผลการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.....	๗-๘
๗.๔ ข้อเสนอแนะการบูรณาการผลการศึกษา SEA กับการวางแผนเชิงพื้นที่.....	๗-๙
๗.๕ ประโยชน์ที่ได้รับและข้อเสนอแนะจากการจัดทำ SEA	๗-๑๐
บรรณานุกรม	บรรณานุกรม-๑

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ ๑.๑-๑ อัตราการเติบโตของ GPP ในจังหวัดที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๑	๑-๒
รูปที่ ๑.๑-๒ อัตราการเติบโตของจำนวนประชากรในจังหวัดที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๑	๑-๓
รูปที่ ๑.๓-๑ ขอบเขตพื้นที่ศึกษาของโครงการฯ	๑-๕
รูปที่ ๑.๔-๑ กรอบการดำเนินงานของโครงการฯ	๑-๗
รูปที่ ๑.๕-๑ การจัดทำ SEA สำหรับขั้นตอนการกำหนดขอบเขตในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๑-๙
รูปที่ ๑.๕-๒ การจัดทำ SEA ในขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา การกำหนดมาตรการ เพื่อความยั่งยืน และการจัดทำรายงาน SEA สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๑-๑๐
รูปที่ ๒.๒-๑ ความเชื่อมโยงของการวิเคราะห์และทบทวนยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนและแผนงาน ที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ	๒-๔
รูปที่ ๒.๔-๑ ความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการ/ความคาดหวังในการแก้ไข ของผู้มีส่วนได้เสียต่อพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๒-๒๕
รูปที่ ๓.๑-๑ ระบบการคมนาคมในจังหวัดสระแก้ว/ SEZ สระแก้วเชื่อมโยงด้านชายแดน	๓-๔
รูปที่ ๓.๑-๒ วิสาหกิจชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดย่อม-ขนาดกลาง ในเขต SEZ สระแก้ว	๓-๖
รูปที่ ๓.๑-๓ พื้นที่เหมาะสมต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว	๓-๘
รูปที่ ๓.๑-๔ การพัฒนาเพื่อก่อสร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้าในพื้นที่ SEZ สระแก้ว	๓-๘
รูปที่ ๓.๑-๕ การพัฒนาศักยภาพแรงงานในพื้นที่ โดยการพัฒนาหลักสูตรในสถาบันการศึกษา และการตั้งศูนย์ฝึกอบรมเพิ่มเติม* ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว	๓-๑๑
รูปที่ ๖.๑-๑ การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับการดำเนินโครงการฯ ในช่วงการกำหนดขอบเขต	๖-๒
รูปที่ ๖.๒-๑ การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับการดำเนินโครงการฯ ในช่วงการพัฒนา และประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการความยั่งยืน	๖-๑๒

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑.๓-๑ รายชื่อตำบลและอำเภอ ของขอบเขตพื้นที่ศึกษาของโครงการ	๑-๕
ตารางที่ ๑.๕-๑ สรุปขอบเขตการดำเนินงานและขั้นตอนการจัดทำ SEA.....	๑-๘
ตารางที่ ๒.๒-๑ สรุปผลการทบทวนข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง.....	๒-๕
ตารางที่ ๒.๓-๑ ผลการวิเคราะห์ จำแนกประเภท บทบาทและลำดับความสำคัญกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่อ แผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว.....	๒-๑๒
ตารางที่ ๒.๓-๒ แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ สระแก้ว โดยกำหนดระดับและรูปแบบการสื่อสาร	๒-๑๘
ตารางที่ ๒.๔-๑ ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและแรงขับเคลื่อนของการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ สระแก้ว.....	๒-๒๒
ตารางที่ ๒.๕-๑ การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) ของการพัฒนา พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๒-๒๗
ตารางที่ ๒.๕-๒ การวิเคราะห์ อุปสรรค โอกาส จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อกำหนดกลยุทธ์ (TOWS Analysis) ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๒-๒๘
ตารางที่ ๒.๕-๓ (ร่าง) ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้นของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๒-๓๑
ตารางที่ ๒.๖-๑ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน/ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย สำหรับเป้าหมายการพัฒนา (ประเด็นยุทธศาสตร์) ของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๒-๓๓
ตารางที่ ๒.๗-๑ วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว.....	๒-๓๘
ตารางที่ ๒.๘-๑ สรุปผลการประเมินข้อมูลฐานของตัวชี้วัดแต่ละด้าน.....	๒-๔๐
ตารางที่ ๔.๒-๑ คำนวณหลักปัจจัยหลัก และตัวชี้วัด.....	๔-๓
ตารางที่ ๔.๒-๒ ผลประเมินระดับผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาที่ต่อตัวชี้วัดด้านด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	๔-๔
ตารางที่ ๔.๒-๓ ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม	๔-๕
ตารางที่ ๕.๑-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๕-๓
ตารางที่ ๖.๑-๑ สรุปประเด็นสำคัญจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สระแก้ว.....	๖-๓
ตารางที่ ๖.๑-๒ ประโยชน์ (ความคาดหวัง) ปัญหา (ข้อจำกัด อุปสรรค ข้อห่วงกังวล) ของการพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	๖-๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ ๖.๑-๓ สรุปประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น.....	๖-๖
ตารางที่ ๖.๑-๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	๖-๘
ตารางที่ ๖.๒-๑ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น (ฉบับทบทวน).....	๖-๑๓
ตารางที่ ๖.๒-๒ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือกการพัฒนา และตัวชี้วัดต่าง ๆ	๖-๑๖
ตารางที่ ๖.๒-๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว.....	๖-๑๙

บทที่ ๑

บทนำ

บทที่ ๑

บทนำ

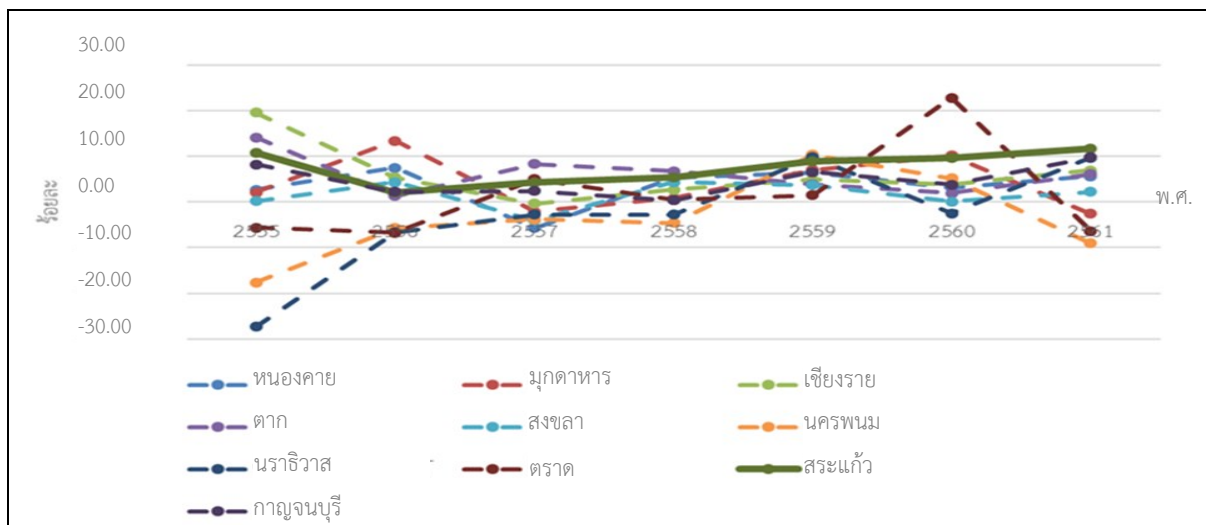
๑.๑ เหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำ SEA

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดทำแผน และแผนงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA ให้มีความรู้ความเข้าใจ SEA ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ การพัฒนาองค์ความรู้และระบบข้อมูลที่จำเป็นเพื่อการจัดทำ SEA การติดตามประเมินผลการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประมวลผลและนำเสนอต่อคณะกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และคณะรัฐมนตรี ตามลำดับในการพัฒนาระบบ SEA ของประเทศ รวมทั้งการยก (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. และปรับปรุงแนวทาง SEA ของประเทศให้มีความเหมาะสมโดยมีการจัดทำ SEA ในพื้นที่นาร่อง ร่วมกับหน่วยงานเจ้าของแผน แผนงาน เพื่อส่งเสริมให้มีการนำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ไปใช้ปฏิบัติกับแผนงานการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศไทย ทั้งนี้ สศช. ได้จัดทำแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก) เพื่อแนะนำขั้นตอนการปฏิบัติของกระบวนการ SEA ในแผนพัฒนาประเภทและลักษณะต่าง ๆ และก่อนหน้าการศึกษา SEA ของโครงการนี้ ได้มีหน่วยงานเจ้าของแผน บางหน่วยงานได้ศึกษาการนำ SEA ไปใช้สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา แต่ยังไม่มีการทดลองนำไปใช้กับแผนพัฒนาบางประเภท และเพื่อทดลองนำแนวทาง SEA ไปดำเนินการประยุกต์ใช้ในการศึกษาการจัดทำ SEA สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) โดยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจัดเป็นพื้นที่พิเศษซึ่งได้ระบุไว้ในแผนที่พัฒนาพิเศษ ซึ่งเป็นหนึ่งในประเภทของแผนที่ถูกกำหนดไว้ว่าควรทำ SEA ในเบื้องต้น ด้วยเหตุนี้ โครงการจึงได้เลือกที่จะจัดทำ SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อันเป็นสามเสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ได้รับการเลือกให้เป็นพื้นที่นาร่องในการจัดทำ SEA เชิงประยุกต์ เนื่องจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็น ๑ ใน ๑๐ พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยระยะที่ ๑ ประกอบด้วย ๕ จังหวัด ได้แก่ ตาก สระแก้ว ตราด สงขลา และมุกดาหาร (ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ที่ ๑/ ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘) และในระยะที่ ๒ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย ๕ จังหวัด ได้แก่ หนองคาย กาญจนบุรี เชียงราย นครพนม และนราธิวาส (ประกาศ กนพ. ที่ ๒/ ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘) อย่างไรก็ตาม ระดับความต้องการ ลำดับความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วนและทิศทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของแต่ละพื้นที่นั้นมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับนโยบายของจังหวัดและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ความต้องการและความพร้อมของภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง ๑๐ พื้นที่ในระยะเริ่มต้น ส่วนใหญ่มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการคมนาคมและขนส่ง สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เพื่อรองรับและนำทาง การพัฒนาด้านอื่น ๆ ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่จัดตั้งขึ้น

ดังนั้น การนำกระบวนการ SEA มาใช้กับแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ คาดว่าจะส่งผลให้เกิดการบูรณาการผลลัพธ์ของกระบวนการ SEA เข้ากับ วิสัยทัศน์ ประเด็นการพัฒนา ยุทธศาสตร์ และมาตรการของแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องของพื้นที่โดยเฉพาะแผนพัฒนาจังหวัดในพื้นที่นาร่องได้ อีกทั้งคาดว่าจะทำให้แผนการพัฒนาบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาคประชาชนที่จะได้ประโยชน์และผลกระทบโดยตรง แผนพัฒนาที่ได้บูรณาการผลลัพธ์ของกระบวนการ SEA คาดหวังให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุล รอบด้านทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเศรษฐกิจของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ที่ได้กำหนดบทบาทและจุดยืนในการพัฒนา คือ การพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร การค้าชายแดน ค้าปลีก ค้าส่ง โลจิสติกส์ และคลังสินค้า ให้เป็น “ศูนย์อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ” (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, ๒๕๖๑)

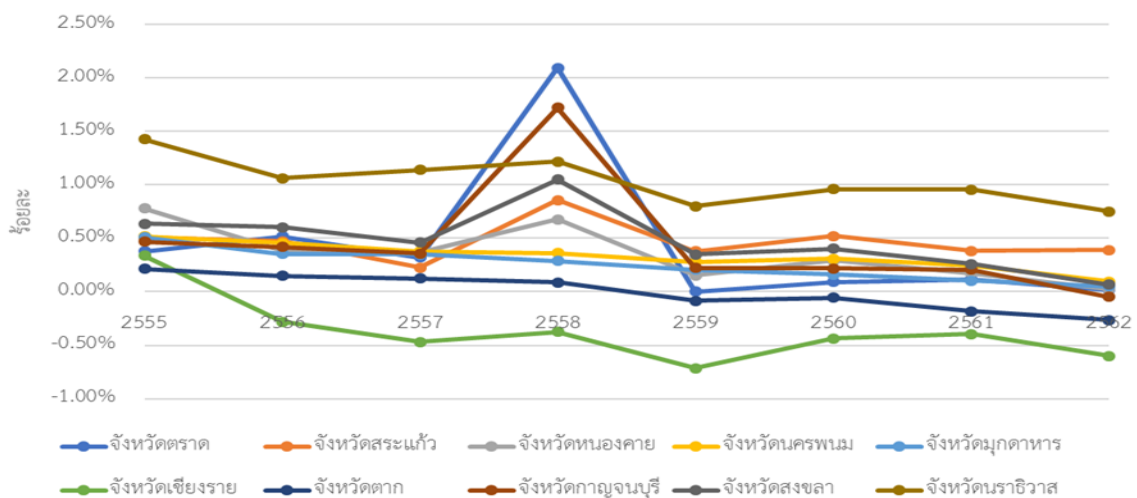
นอกจากนี้ จังหวัดสระเกวียังมีประเด็นการพัฒนาที่น่าสนใจหลายประเด็นทั้งในมิติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเมื่อพิจารณาด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดสระแก้ว เปรียบเทียบกับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ พบว่า มีอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) ของจังหวัดสระแก้วอย่างต่อเนื่อง ภายหลัง พ.ศ. ๒๕๕๗ และมีอัตราการเติบโตสูงสุดใน พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น แสดงว่าจังหวัดสระแก้วเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายได้จากการค้าขายระหว่างชายแดนไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งใน พ.ศ. ๒๕๖๑ มีมูลค่าประมาณ ๗๒,๖๗๒ ล้านบาท (รูปที่ ๑.๑-๑)

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

รูปที่ ๑.๑-๑ อัตราการเติบโตของ GPP ในจังหวัดที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๑

รวมทั้งยังมีอัตราการเติบโตของจำนวนประชากรเติบโตอย่างต่อเนื่อง (รูปที่ ๑.๑-๒) โดยมีค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๒ เท่ากับร้อยละ ๐.๔๗ และพบว่าอัตราการเติบโตของจังหวัดสระแก้วเพิ่มขึ้นจากที่อยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นและเติบโตเพิ่มขึ้นเป็นอันดับ ๒ ภายหลัง พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่มีการประกาศเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จากผลดังกล่าว จังหวัดสระแก้วอาจได้รับผลกระทบเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อมจากนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งหากไม่มีการจัดการที่ดีอาจเกิดผลเชิงลบในพื้นที่ได้ เช่น ความไม่เพียงพอของทรัพยากรทางการแพทย์ ความเหลื่อมล้ำระหว่างคนที่อาศัยเดิมและคนที่ย้ายเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาการจัดการขยะ เป็นต้น

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

รูปที่ ๑.๑-๒ อัตราการเติบโตของจำนวนประชากรในจังหวัดที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๒

ส่วนประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง กล่าวคือ พื้นที่ตั้งของจังหวัดสระแก้วอยู่ติดกับ “โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” (Eastern Economic Corridor: EEC) จึงมีผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบ ในมุมมองผลกระทบด้านบวกคือ การเพิ่มโอกาสทางด้านการลงทุนที่เป็นผลพลอยได้จาก EEC เช่น อุตสาหกรรมทางด้านโลจิสติกส์ เชื่อมต่อทางถนน และรถไฟกับจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง เป็นต้น เพื่อขนส่งสินค้า วัตถุดิบต่าง ๆ ไปยังราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รวมทั้ง อุตสาหกรรมพื้นฐานอื่น ๆ ซึ่งสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของ EEC อย่างไรก็ตาม ในอีกมุมมองด้านลบอาจเกิดความขัดแย้งระหว่างด้านเศรษฐกิจ ซึ่งอุตสาหกรรมอื่น ๆ อาจตัดสินใจลงทุนในพื้นที่ EEC แทนการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดสระแก้ว ทั้งนี้ การจัดทำ SEA นำร่องในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว สามารถนำไปสู่การประเมินผลกระทบอันเนื่องมาจากสถานที่ตั้งติดกับ EEC ของจังหวัดสระแก้ว พร้อมทั้งนำเสนอมาตรการลดผลกระทบดังกล่าว

อีกทั้ง จังหวัดสระแก้วมีความหลากหลายในประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ อาทิ การเชื่อมต่อทั้งตลาดในประเทศ (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) และต่างประเทศ (ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม) ตลาดแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในรูปแบบธรรมชาติ (อุทยานแห่งชาติ) และรูปแบบวัฒนธรรม (ปราสาท) และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดการขยะ และน้ำเสีย (สำนักงานจังหวัดสระแก้ว, ๒๕๖๑) การดำเนินแผนพัฒนา SEZ สระแก้วจึงแสดงให้เห็นว่า SEA เป็นเครื่องมือในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ ที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการค้า การขนส่งผ่านแดน ตลอดจนปัญหา ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัญหาด้านการสาธารณสุขโรค สาธารณูปการ เช่น ด้านการคมนาคม การสาธารณสุข ทรัพยากรน้ำที่มีจำกัด ปัญหาด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นต้นทุนด้านการพัฒนา และ มลพิษสิ่งแวดล้อมที่มีปัจจุบันและที่จะเกิดจากการพัฒนา เป็นต้น ซึ่งจังหวัดสระแก้วกำลังพัฒนาทั้ง ด้านการลงทุนและการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมหลากหลายภาคส่วน และคาดว่าจะมีการพัฒนา อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจากการเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้น การจัดทำ SEA ที่พิจารณาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงจะช่วยนำไปสู่การวางแผนระดับต่าง ๆ ในการพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดสระแก้วที่มีความยั่งยืนได้

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อทดลองนำแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก) ไปดำเนินการประยุกต์ใช้ในการจัดทำ SEA สำหรับ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อพิจารณาผลกระทบจากการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และบูรณาการการวางแผนระดับต่าง ๆ ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ของจังหวัดสระแก้วเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษาของโครงการ สรุป ดังนี้

- เพื่อศึกษา วิเคราะห์และกำหนดวิสัยทัศน์/ กลยุทธ์ ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด การประเมินข้อมูลฐาน ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น และแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม และจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขตเพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาทางเลือกที่เหมาะสม
- เพื่อศึกษา วิเคราะห์และพัฒนาและประเมินทางเลือกที่เหมาะสม พร้อมกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดสระแก้ว และจัดทำรายงาน SEA และผนวก ผลการจัดทำกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

๑.๓ ขอบเขตเชิงพื้นที่ในการจัดทำ SEA

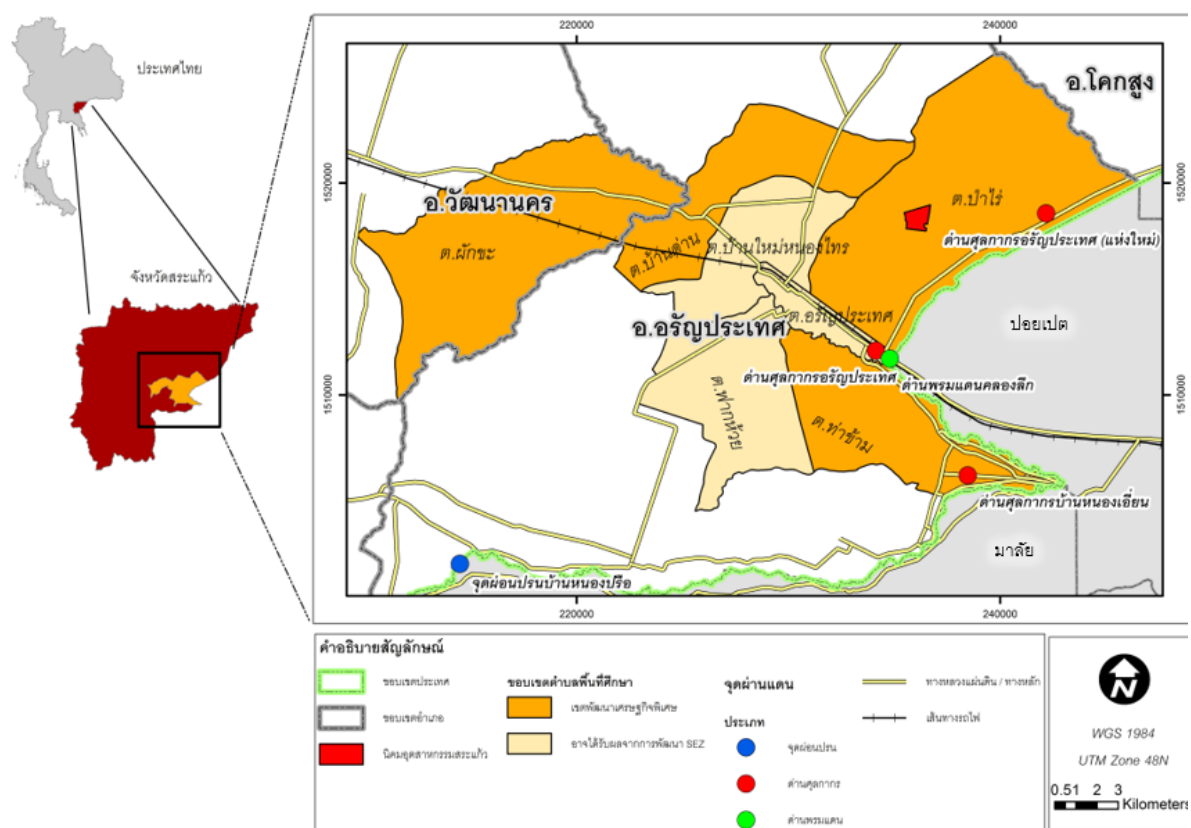
พื้นที่ศึกษาครอบคลุม ๗ ตำบล ของจังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งเป็น ๔ ตำบลในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) ประกอบด้วย ตำบลฝักขะ ป่าไร่ บ้านด่าน และท่าข้าม และ ๓ ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อาจได้รับผลจากการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ประกอบด้วย ตำบลปากห้วย อรัญประเทศ และ บ้านใหม่หนองไทร รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๓-๑ และรูปที่ ๑.๓-๑

ตารางที่ ๑.๓-๑ รายชื่อตำบลและอำเภอ ของขอบเขตพื้นที่ศึกษาของโครงการ

อำเภอ	ตำบล	ลักษณะการปกครอง	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	พื้นที่ (ไร่)
วัฒนานคร	ผักขะ*	องค์การบริหารส่วนตำบล	๘๑.๙๔	๕๑,๒๔๕.๓๐
อรัญประเทศ	ป่าไร่*	เทศบาลตำบล	๙๙.๔๙	๖๒,๑๘๓.๗๐
	บ้านด่าน*	เทศบาลตำบล	๔๒.๖๘	๒๖,๖๗๔.๒๖
	ท่าข้าม*	องค์การบริหารส่วนตำบล	๔๖.๔๔	๒๙,๐๒๓.๐๗
	พากห้วย	เทศบาลตำบล	๓๑.๔๐	๑๙,๖๒๘.๐๐
	อรัญประเทศ	เทศบาลเมือง	๕.๐๐	๓,๑๒๕.๐๐
	บ้านใหม่หนองไทร	เทศบาลตำบล	๑๙.๐๐	๑๙,๒๓๐.๐๐
รวมพื้นที่			๖๕๑.๙๐	๒๑๑,๐๗๙.๓๓

หมายเหตุ: *ตำบลที่อยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ที่มา: ปรับปรุงจากกรมการปกครอง, ๒๕๖๑

รูปที่ ๑.๓-๑ ขอบเขตพื้นที่ศึกษาของโครงการฯ

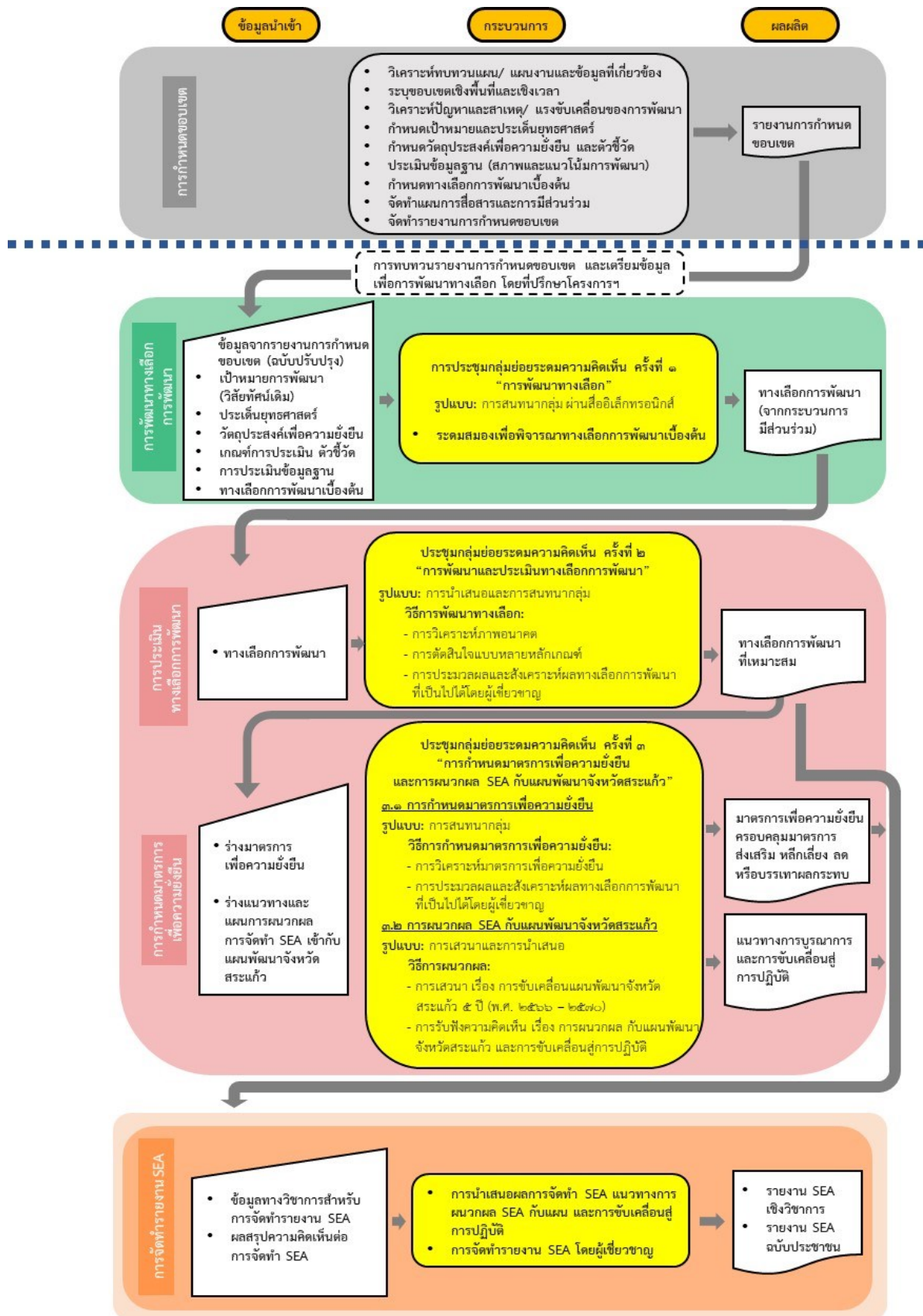
๑.๔ กรอบระยะเวลาของการจัดทำ SEA

โครงการฯ ได้นำแนวทาง SEA มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วซึ่งเป็นแผนพัฒนาระดับยุทธศาสตร์ หรือนัยหนึ่งคือแผนพัฒนาของจังหวัดสระแก้ว โดยการจัดทำ SEA ในพื้นที่นาร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วนี้ ได้ดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ สำหรับรายละเอียดในการดำเนินงานของโครงการ แสดงดังรูปที่ ๑.๔-๑ และมีรายละเอียดดังนี้

ช่วงการศึกษาการกำหนดขอบเขต เป็นการจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต ซึ่งมีขอบเขตการดำเนินงาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ทบทวนแผนงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ แรงขับเคลื่อนการพัฒนา การกำหนดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ความยั่งยืน และตัวชี้วัด การประเมินข้อมูลฐาน การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น และการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ช่วงการพัฒนา ประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการความยั่งยืน ได้มีการนำผลลัพธ์จากการกำหนดขอบเขต มาทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจ บริบทและศักยภาพของ SEZ สระแก้วที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงการเว้นระยะเวลาศึกษาให้เป็นปัจจุบัน และความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับจากการประชุมกลุ่มย่อย โดยมีขอบเขตการดำเนินงาน ประกอบด้วย การพัฒนาทางเลือก การประเมินทางเลือกการพัฒนา การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน สำหรับทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม การจัดทำรายงาน SEA และการผนวกผลการจัดทำกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาระยะเวลาของการศึกษานี้ กับสถานะของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ในปัจจุบัน พบว่าจังหวัดสระแก้ว ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ระยะเวลา ๕ ปี เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยในช่วงการศึกษาโครงการนี้อยู่ในช่วงเวลาที่สำนักงานจังหวัดสระแก้วกำลังดำเนินการอยู่ในช่วงในการทบทวนและยกร่างแผนฯ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ดังนั้น กรอบระยะเวลาของการศึกษา SEA ของโครงการจึงได้พิจารณาระยะเวลาให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับรอบการพัฒนาของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เป็นระยะเวลา ๕ ปี

ที่มา: ปรับปรุงจาก สตช., ๒๕๖๕ข

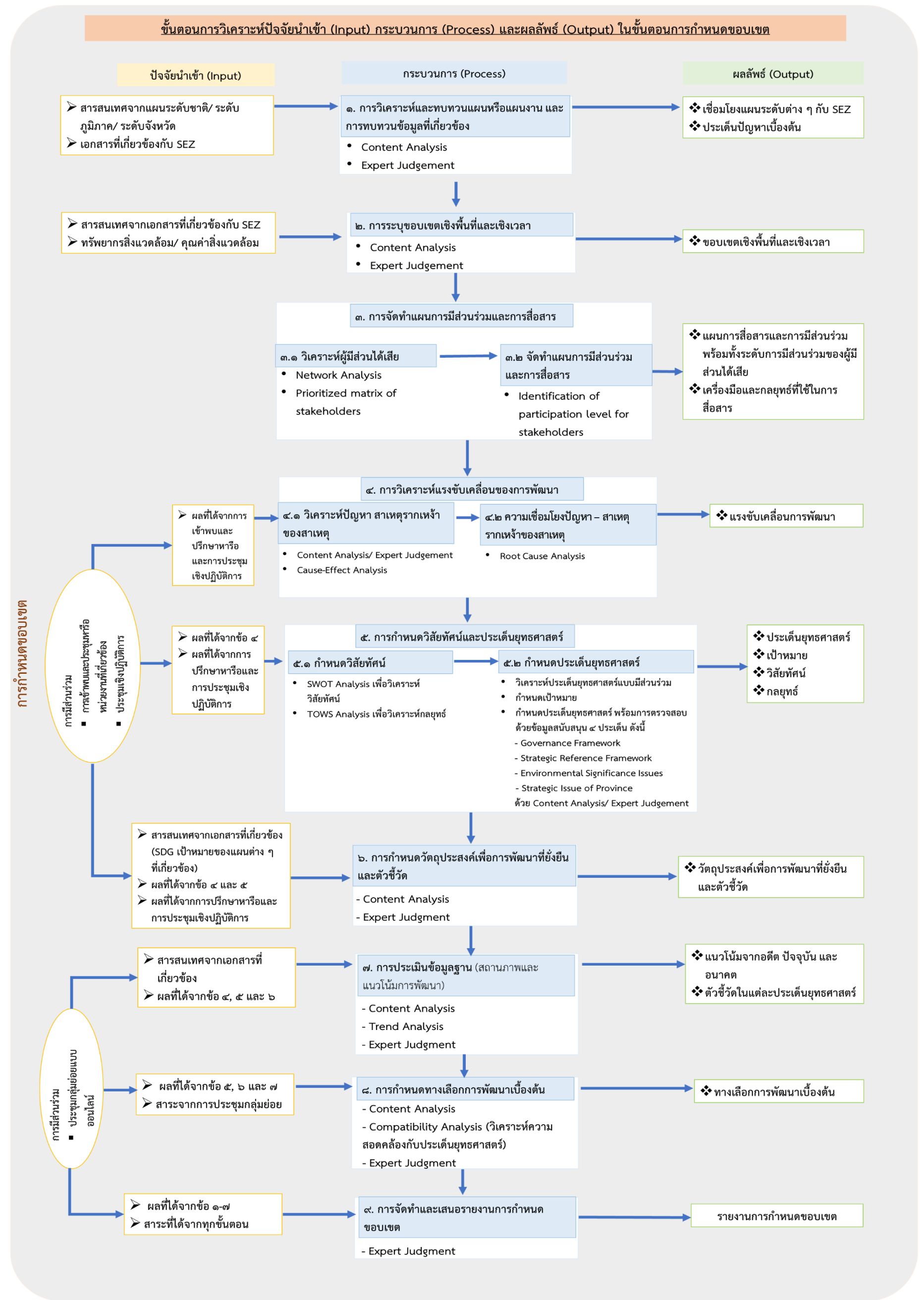
รูปที่ ๑.๔-๑ กรอบการดำเนินงานของโครงการ

๑.๕ ขอบเขตดำเนินการและวิธีการจัดทำ SEA

ในการจัดทำ SEA สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดในแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก) เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้ไปสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ โดยรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน SEA สามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๑.๕-๑ และแสดงดังรูปที่ ๑.๕-๑ และรูปที่ ๑.๕-๒ ตามลำดับ

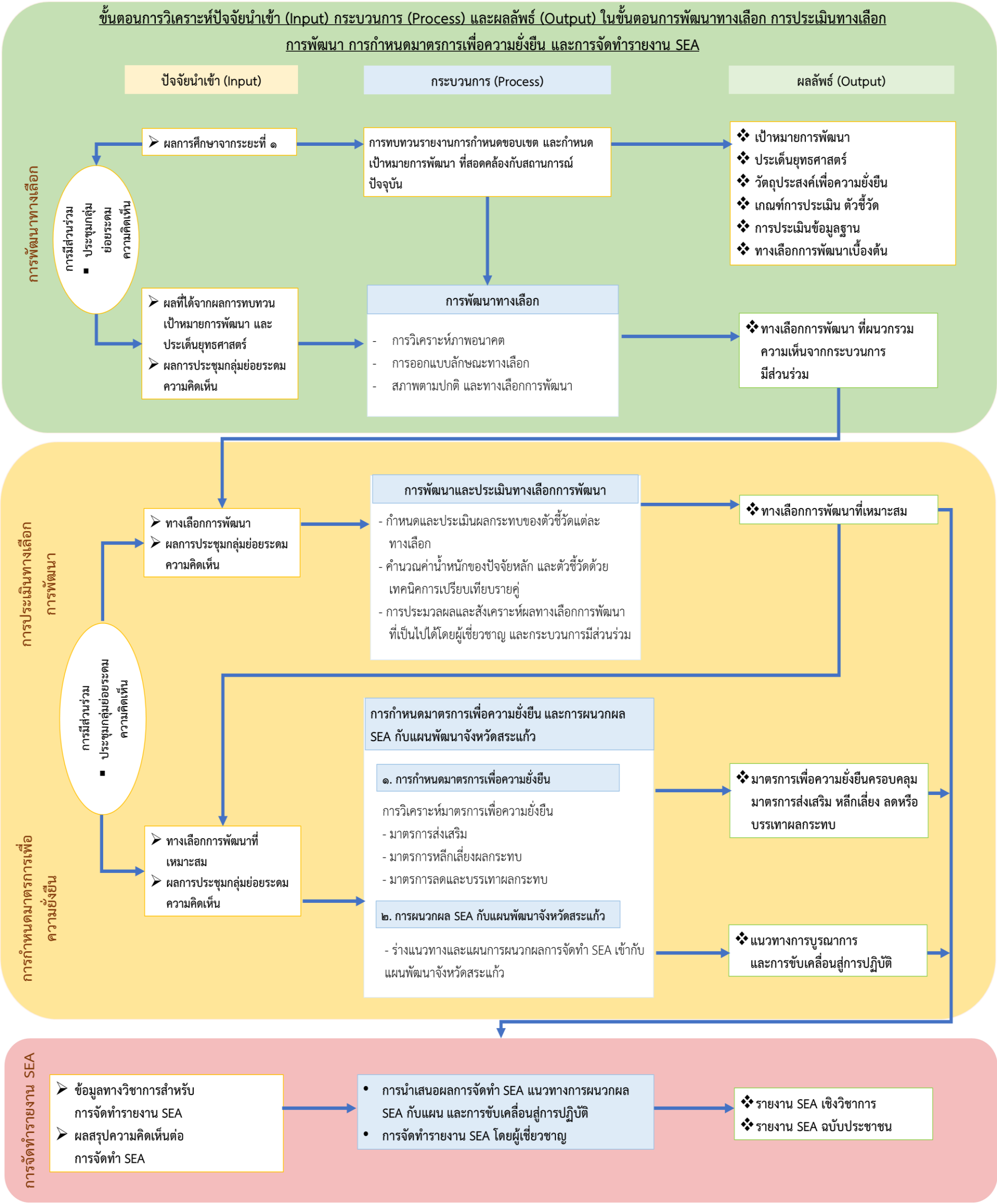
ตารางที่ ๑.๕-๑ สรุปขอบเขตการดำเนินงานและขั้นตอนการจัดทำ SEA

ระยะการศึกษา	สรุปขั้นตอนการจัดทำ SEA
ช่วงการกำหนดขอบเขต	การศึกษาการกำหนดขอบเขต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบขอบเขตในเชิงพื้นที่และประเด็นสำคัญของแผน แผนงานที่ครอบคลุมในการประเมินในทุกมิติ โดยมีขั้นตอนย่อยได้แก่ ๑) การวิเคราะห์และทบทวนแผนหรือแผนงาน และการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๒) การระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และเชิงเวลา ๓) การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา ๔) การกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ ๕) การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด ๖) การประเมินข้อมูลฐาน ๗) การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ๘) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ๙) การจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต
ช่วงการพัฒนาประเมินทางเลือกและการกำหนดมาตรการความยั่งยืน	การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทางเลือกที่เหมาะสม และกำหนดมาตรการความยั่งยืนต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนย่อย ได้แก่ ๑) การศึกษา ทบทวน และปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนา ๒) การพัฒนาทางเลือก ๓) การประเมินทางเลือกการพัฒนา ๔) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม ๕) ร่างข้อเสนอแนะในการผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๖) การจัดทำรายงาน SEA

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

รูปที่ ๑.๕-๑ การจัดทำ SEA สำหรับขั้นตอนการกำหนดขอบเขตในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ที่มา: ปรับปรุงจาก สศช. ๒๕๖๕ข

รูปที่ ๑.๕-๒ การจัดทำ SEA ในขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการจัดทำรายงาน SEA สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

หลังจากดำเนินการศึกษาและจัดทำ SEA แล้วเสร็จ จะสามารถนำผลลัพธ์ของกระบวนการ SEA ไปช่วยทบทวนประเด็นการพัฒนา ยุทธศาสตร์ และมาตรการต่าง ๆ ของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และสนับสนุนการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาความสำคัญของทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมไปเป็นกรอบการพัฒนา เพื่อที่สามารถจะดำเนินงานได้ ทั้งนี้ ผลลัพธ์ในรายละเอียดจากกระบวนการ SEA จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นข้อเสนอแนะในการทบทวนและปรับปรุงแผนงานและโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนปฏิบัติการที่จะสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ในขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว นั่นเอง

บทที่ ๒

การกำหนดขอบเขตการพัฒนา
พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

บทที่ ๒

การกำหนดขอบเขตการพัฒนา พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๒.๑ การทบทวนและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและสอดคล้องของนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ได้มีการทบทวนรายละเอียดของนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนา
ระดับต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจลักษณะ องค์ประกอบ และเนื้อหาสำคัญของแผนหรือแผนงานระดับต่าง ๆ
ทุกระดับที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับที่สูงกว่า ในระดับเดียวกัน และในระดับที่อยู่ภายใต้ของและในระดับที่อยู่
ภายใต้ของแผนพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยวิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสอดคล้อง
และสนับสนุนกัน ระหว่างนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์และ
ทบทวนดังกล่าว บ่งชี้ว่า บริบทและทิศทางการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว สามารถ
เชื่อมโยง สัมพันธ์ และสนับสนุนกับแผนและแผนงานต่าง ๆ ในทุกระดับ และไม่พบความขัดแย้งใด ๆ กับแผนฯ
อื่น ๆ ซึ่งนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และแผนงานต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์และประเมิน มีดังต่อไปนี้

ระดับ	นโยบาย แผน และแผนงานที่เกี่ยวข้อง
ระดับชาติ	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕)
	(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
	แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)
	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
ระดับภูมิภาค	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด
	แผนพัฒนาจังหวัด

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

ผลการวิเคราะห์ฯ สรุปได้ว่า นโยบาย แผน และแผนงานที่เกี่ยวข้องได้มุ่งเป้าหมายให้เกิดการสร้างและ
พัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค
ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดนรวมทั้งเพิ่ม
ความสามารถในการแข่งขันและการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาเมืองในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจ
พิเศษชายแดนให้เป็นเมืองน่าอยู่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวได้ถูกระบุเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาและการบริหาร
จัดการไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๑๒ ถัดมาคือแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ซึ่งพบว่านโยบาย
การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเชื่อมโยงในแต่ละมิติดังนี้

๒.๑.๑ ด้านเศรษฐกิจ

ทิศทางการเจริญเติบโตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่กำหนดในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๙) ประเด็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย แนวทางที่ ๒: ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนตามศักยภาพ ยกระดับความสามารถในการแข่งขันให้เอื้อต่อการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว พัฒนาพื้นที่ที่มีความพร้อมรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน แนวทางที่ ๓: ใช้ประโยชน์และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม แนวทางที่ ๔: เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่พิเศษ แนวทางที่ ๕: ส่งเสริมเศรษฐกิจและการสร้างงานที่สอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และแนวทางที่ ๙: เสริมสร้างความสามารถของวิสาหกิจชุมชน และภาคเอกชนในพื้นที่ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ครอบคลุมยุทธศาสตร์ ๗ ๙ และ ๑๐ ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาภาค เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศกับการพัฒนา ตามลำดับ สำหรับแผนพัฒนาภาคตะวันออก กำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๔: พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว นอกจากการพัฒนากระบวนโครงสร้างพื้นฐานแล้วนั้น ยังมีความชัดเจนถึงจุดเด่นของจังหวัด คือ การปรับปรุงปัจจัยและกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานสากล เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นพื้นที่เกษตรกรรม จึงควรพิจารณาการส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมเกษตรแบบด้วยเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มมูลค่า

๒.๑.๒ ด้านสังคม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๙) ประเด็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ครอบคลุมแนวทางที่ ๕: ส่งเสริมเศรษฐกิจและการสร้างงานที่สอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แนวทางที่ ๖: พัฒนาระบบบริหารจัดการแรงงานที่มีประสิทธิภาพ มีระบบส่งเสริมสุขภาพ ฝึกอบรมป้องกันและควบคุมโรค แนวทางที่ ๑๐: สนับสนุนให้ประชาชนและภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๑: การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ สำหรับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ยุทธศาสตร์ที่ ๑: เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของประชาชนให้สามารถปรับตัว ประกอบอาชีพและมีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีกลยุทธ์ที่ ๔: ส่งเสริมอาชีพ รายได้ การมีงานทำและมีสวัสดิการ และกลยุทธ์ที่ ๗: ยกระดับมาตรฐานการศึกษา ทั้งในและนอกระบบ ทั้งนี้จังหวัดสระแก้วได้มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการแรงงาน หรือ One Stop Service (OSS) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในพื้นที่ ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านแรงงานจึงเป็นประเด็นที่ควรพิจารณาเนื่องด้วยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน นอกจากนี้เป็นที่น่าสนใจว่าแผนในระดับภูมิภาคและจังหวัดสระแก้ว ให้ความสำคัญในด้านการท่องเที่ยว โดยฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความปลอดภัย และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชื่อมโยงอารยธรรมโบราณ ประเด็นด้านการท่องเที่ยว ควรนำมาพิจารณาในประเด็นความเชื่อมโยงกับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วต่อไป

๒.๑.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม

การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๙) ประเด็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น ครอบคลุมแนวทางที่ ๗: พัฒนาเมืองในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนให้เป็นเมืองน่าอยู่ที่สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการลงทุนทั้งจากในและต่างประเทศ ทั้งนี้เมืองสระแก้วกำหนดให้เป็นเมืองน่าอยู่ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีรายงานความก้าวหน้าการเป็นเมืองน่าอยู่ มีแต่การจัดทำผังเมืองซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเมืองน่าอยู่ และแนวทางที่ ๘: พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและการรักษาพื้นที่สีเขียวที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพระบบโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และเตรียมการรองรับการตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วให้เป็นอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ดังนั้นการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วจึงควรให้ความสำคัญในการรักษาทรัพยากร ระบบนิเวศแหล่งน้ำ การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และการลดก๊าซเรือนกระจกด้วยเช่นกัน

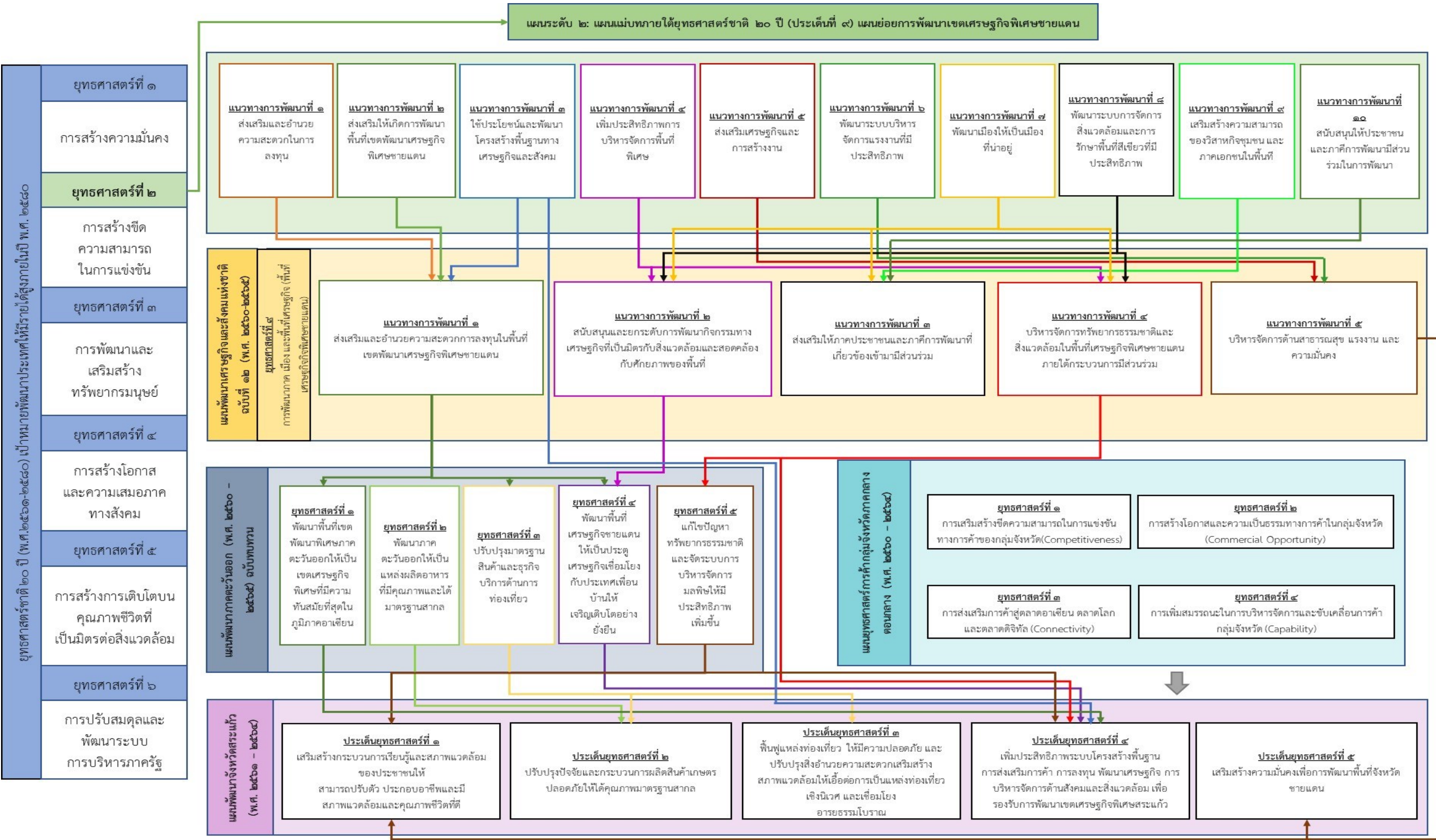
ทั้งนี้ สรุปความเชื่อมโยงของการวิเคราะห์และทบทวนยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนและแผนงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ได้ดังรูปที่ ๒.๒-๑

๒.๒ การทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ได้มีการทบทวนและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว จากฐานข้อมูล สถิติข้อมูล รายงานการศึกษา และเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ครอบคลุมระดับจังหวัดของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ประกอบด้วย ข้อมูลสภาพทั่วไป เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- ข้อมูลสภาพทั่วไป (ขอบเขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ลักษณะอุทกวิทยาและชลศาสตร์ ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่เสี่ยงภัย การใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังเมือง ด้านศุลกากรและจุดผ่านแดน การคมนาคม และสาธารณูปโภค)
- ด้านเศรษฐกิจ (สภาพเศรษฐกิจโดยรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การค้าชายแดน)
- ด้านสังคม (ประชากร และแรงงาน)
- ด้านสิ่งแวดล้อม (การจัดการขยะ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ)

สำหรับผลการวิเคราะห์และทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้านนั้นได้มีการรวบรวมและอธิบายในรายงานการกำหนดขอบเขต (สศช., ๒๕๖๔ข) และมีรายละเอียดโดยสรุปดังตารางที่ ๒.๒-๑

รูปที่ ๒.๒-๑ ความเชื่อมโยงของการวิเคราะห์และทบทวนยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนและแผนงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ

ตารางที่ ๒.๒-๑ สรุปผลการทบทวนข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของข้อมูล	ขอบเขตของข้อมูล			สรุปข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง	แหล่งข้อมูล
	จังหวัด	SEZ*	ตำบล**		
๑. สภาพทั่วไป					
๑.๑ ขอบเขตการปกครอง	✓	✓	✓	ครอบคลุม ๗ ตำบล ของจังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งเป็น ๔ ตำบล ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลผักชะ เทศบาลตำบลป่าไร่ เทศบาลตำบลบ้านด่าน และและองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม รวมขนาดพื้นที่ ๒๗๐.๕๕ ตร.กม. (๑๖๙,๐๙๖.๓๓ ไร่)	- กรมการปกครอง (๒๕๖๑)
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ	✓	✓	✓	ลักษณะพื้นที่โดยรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สระแก้ว บริเวณตอนกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วม โดยพื้นที่มีลักษณะลาดเอียงจากแนวทิศตะวันออกเฉียงเหนือ – ทิศตะวันตกเฉียงใต้ และลาดเอียงจากในแนวทิศตะวันออก – ทิศตะวันตก	- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว (๒๕๖๑)
๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ	✓	✓	✓	แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล (ฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน) โดยมีฝนตกหนักในช่วงสิงหาคมถึงกันยายน โดยในเดือนกันยายนมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมากที่สุด (๒๕๔.๘๐ มิลลิเมตร)	- เว็บไซต์กรมอุตุนิยมวิทยา (๒๕๕๘)
๑.๔ ลักษณะอุทกวิทยาและ ชลศาสตร์	✓	✓	✓	มีลุ่มน้ำที่สำคัญ ได้แก่ ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง ซึ่งทั้งสองลุ่มน้ำเป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำโดนเลสาบ โดยมีแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญ ได้แก่ ห้วยพรมโหด และคลองน้ำใส	- โครงการชลประทานสระแก้ว (๒๕๖๑)
- ลุ่มน้ำและลำน้ำ	✓	✓	✓	มีการสำรวจปริมาณน้ำท่ารายปี จำนวน ๗ สถานี ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑๑๓.๘๘ - ๘๙๙.๕๒ ล้าน ลบ.ม. โดยสถานีคลองพระสทิง บ้านท่าพระยา อำเภอเมือง มีค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำท่ารายปีสูงสุด	- เว็บไซต์ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคตะวันออก กรมชลประทาน (๒๕๖๔)
- ปริมาณน้ำท่า	✓	✓	✓	จังหวัดสระแก้วมีปริมาณน้ำต้นทุนใน พ.ศ. ๒๕๖๑ อยู่ที่ ๓๔๓.๓๙ ล้านลูกบาศก์เมตร มีความต้องการการใช้น้ำ ๑,๐๖๓.๓๙ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยความต้องการการใช้น้ำมากที่สุดแยกตามกิจกรรม คือ การเกษตร ๘๙๔.๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร	- เว็บไซต์สำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน (๒๕๖๒)
- ความต้องการน้ำ	✓	✓	✓		
๑.๕ ทรัพยากรป่าไม้	✓			จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ป่าไม้ ๙๔๐,๙๖๖.๓๐ ไร่ คิดเป็นพื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ ๒๒.๐๓ ของพื้นที่จังหวัด โดยพบพื้นที่ป่าไม้ได้ทุกอำเภอโดยช่วงระหว่าง พ.ศ ๒๕๕๗ – ๒๕๖๒ มีพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๔๓ ของพื้นที่จังหวัดสระแก้ว พื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติปางสีดา และมีพื้นที่ส่วนน้อยตั้งอยู่ในขอบเขตพื้นที่ศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	- สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้ (๒๕๖๒)

ตารางที่ ๒.๒-๑ สรุปผลการทบทวนข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของข้อมูล	ขอบเขตของข้อมูล			สรุปข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง	แหล่งข้อมูล
	จังหวัด	SEZ*	ตำบล**		
๑.๖ พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติ	✓	✓	✓	- มีพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากเป็นครั้งคราว โดยประสบน้ำท่วมขังไม่เกิน ๓ ครั้ง ในรอบ ๑๐ ปี โดยมีพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากทั้งหมด ๔๐,๐๙๙ ไร่ โดยพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมมากที่สุดคือตำบลผักขะ คิดเป็นร้อยละ ๓๘ ของพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วม - มีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซาก จำนวน ๑๕๔,๙๕๕ ไร่ โดยพื้นที่ที่เกิดภัยแล้งมากที่สุดคือตำบลผักขะ คิดเป็นร้อยละ ๒๖ ของพื้นที่ที่เกิดภัยแล้ง	- เว็บไซต์กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑)
๑.๗ ที่ดิน (การใช้ประโยชน์ที่ดิน)	✓	✓	✓	พื้นที่เกษตรกรรมครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสระแก้วมากที่สุด ๓,๐๔๐,๒๐๗ ไร่ ร้อยละ ๖๗.๕๙ รองลงมาพื้นที่ป่าไม้ ๑,๐๕๐,๒๗๒ ไร่ ร้อยละ ๒๓.๓๗ พื้นที่ชุมชนสิ่งปลูกสร้าง ๒๕๘,๗๘๐ ไร่ ร้อยละ ๕.๗๖ พื้นที่น้ำ ๙๐,๙๗๕ ไร่ ร้อยละ ๒.๐๒ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๕๖,๗๒๔ ไร่ ร้อยละ ๑.๒๖	- เว็บไซต์กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๓)
๑.๘ ผังเมือง	✓	✓	✓	ผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้วได้มีประกาศบังคับใช้ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงข่ายคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต โดยในพื้นที่เขตพื้นที่ศึกษา มีการกำหนดพื้นที่คลังสินค้า (สีม่วงเข้มตะมประปราย) บริเวณพื้นที่ตำบลป่าไร่	- กรมโยธาธิการและผังเมือง (๒๕๕๘)
๑.๙ ด้านศุลกากรและจุดผ่านแดน	✓	✓	✓	- มีจุดผ่านแดนถาวร ๒ แห่ง คือ ด้านพรมแดนบ้านคลองลึก ด้านพรมแดนบ้านเขาติน - มีจุดผ่อนปรนทางการค้า ๒ แห่ง คือ จุดผ่อนปรนบ้านหนองปรือและจุดผ่อนปรนบ้านตาพระยา	- ด้านศุลกากรอรัญประเทศ, (๒๕๖๓)
๑.๑๐ การคมนาคมขนส่ง	✓	✓	✓	มีเส้นทางคมนาคมทางบกที่สำคัญทั้งทางถนนและรถไฟที่เชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งของพื้นที่ SEZ และพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัดใกล้เคียงและในจังหวัด รวมทั้งพื้นที่ชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน	- เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (๒๕๕๙) - เว็บไซต์การรถไฟแห่งประเทศไทย (๒๕๖๓)

ตารางที่ ๒.๒-๑ สรุปผลการทบทวนข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของข้อมูล	ขอบเขตของข้อมูล			สรุปข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง	แหล่งข้อมูล
	จังหวัด	SEZ*	ตำบล**		
๑.๑๑ สาธารณูปโภค	✓	✓	✓	ครัวเรือนมีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้มากกว่าร้อยละ ๙๙ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด สำหรับระบบไฟฟ้ามีทั้งพลังงานแบบปกติที่ใช้กันอยู่ และพลังงานทางเลือกสำหรับการพัฒนาใด ๆ ทั้งอุตสาหกรรม และอื่น ๆ ด้วย	- เว็บไซต์กระทรวงพลังงาน (๒๕๖๑) - เว็บไซต์กรมโรงงานอุตสาหกรรม (๒๕๖๓) - สำนักงานสถิติแห่งชาติ (๒๕๖๓)
๒. ด้านเศรษฐกิจ					
๒.๑ สภาพเศรษฐกิจโดยรวม	✓			เศรษฐกิจจังหวัดสระแก้วมีขนาดเล็ก โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมอยู่ในลำดับที่ ๕๖ ของประเทศ เศรษฐกิจจังหวัดสระแก้วขึ้นอยู่กับภาคบริการเป็นหลัก รองลงมาคือภาคเกษตร และภาคอุตสาหกรรม	- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๖๔ก)
๒.๒ ภาคเกษตร	✓			พื้นที่ถือครองทำการเกษตรของพื้นที่จังหวัดสระแก้ว คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๕๙ มีพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ ๖ อันดับแรก ประกอบด้วย ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ตามลำดับ	- เว็บไซต์กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๓) - สำนักงานสถิติแห่งชาติ (๒๕๖๔)
๒.๓ ภาคอุตสาหกรรม	✓	✓		จำนวนโรงงานที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสระแก้ว ทั้งหมด ๔๐๒ แห่ง โรงงานอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (๔ ตำบล ๒ อำเภอ) มีจำนวน ๓๐ โรงงาน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๘ โดยจะเป็นโรงงานที่เกี่ยวข้องวัตถุดิบทางการเกษตรและผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ และการผลิตพลังงานทดแทน	- เว็บไซต์กรมโรงงานอุตสาหกรรม (๒๕๖๔) - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว (๒๕๖๔)
๒.๔ ภาคบริการ	✓	✓	✓	สาขาการผลิตภาคบริการ ๔ สาขาแรกที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจจังหวัดสระแก้ว คือ ๑) สาขาการขนส่ง การขายปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์ ๒) สาขากิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ๓) สาขาการเงินและการประกันภัย และ ๔) สาขาการก่อสร้าง สำหรับการท่องเที่ยว พบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวน้อย ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์มากที่สุดในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษคือตลาดโรงเกลือ ซึ่งเป็นตลาดการค้าชายแดนภาคตะวันออกที่มีขนาดใหญ่ที่สุด	- สำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้ว (๒๕๖๓) - สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว (๒๕๖๔)

ตารางที่ ๒.๒-๑ สรุปผลการทบทวนข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของข้อมูล	ขอบเขตของข้อมูล			สรุปข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง	แหล่งข้อมูล
	จังหวัด	SEZ*	ตำบล**		
๒.๕ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)	✓			วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสระแก้วมีจำนวนทั้งสิ้น ๕๕๒ ราย โดยตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษา ๑๑ ราย ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบกิจการเกษตรและทำการแปรรูปสินค้าการเกษตร	- เว็บไซต์สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (๒๕๖๔)
๒.๖ การค้าชายแดน	✓	✓		- มูลค่าสินค้านำเข้า ณ ด่านศุลกากรอรัญประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๓ อันดับแรก คือ มันสำปะหลัง (ส่วนอื่น ๆ ที่นอกจากหัว) ส่วนประกอบมอเตอร์ทำด้วยอลูมิเนียม และ เซลล์อลูมิเนียม - มูลค่าสินค้าส่งออก ณ ด่านศุลกากรอรัญประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๓ อันดับแรก คือ รถยนต์ เครื่องดื่มชนิดไม่อัดลม และเครื่องยนตร์รถจักรยานยนต์	- ด่านศุลกากรอรัญประเทศ (๒๕๖๓)
๓. ด้านสังคม					
๓.๑ ประชากร	✓	✓	✓	พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว มีประชากรทั้งสิ้น ๕๖๖,๓๐๓ คน เป็นเพศชาย ๒๘๓,๔๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของประชากรทั้งหมด เพศหญิง ๒๘๒,๘๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของประชากรทั้งหมด มีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย เท่ากับ ๗๖ คนต่อตารางกิโลเมตร	- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (๒๕๖๒)
๓.๒ แรงงาน	✓	✓	✓	จากจำนวนประชากรพบว่าผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานปัจจุบันเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานรวมเกือบทั้งหมด และเมื่อพิจารณาอาชีพของผู้มีงานทำเฉพาะพื้นที่ศึกษา พบว่า ประชาชนโดยส่วนใหญ่อยู่นอกภาคเกษตรกรรม และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป สำหรับมีจำนวนแรงงานต่างด้าวรวมทั้งสิ้น ๓,๑๘๓ คน โดยส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในพื้นที่ตำบลป่าไร่ อรัญประเทศ บ้านใหม่หนองไทร และผักขะ ตามลำดับ	- สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว (๒๕๖๓)

ตารางที่ ๒.๒-๑ สรุปผลการทบทวนข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของข้อมูล	ขอบเขตของข้อมูล			สรุปข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง	แหล่งข้อมูล
	จังหวัด	SEZ*	ตำบล**		
๔. ด้านสิ่งแวดล้อม					
๔.๑ การจัดการขยะ	✓	✓		- จังหวัดสระแก้วมีปริมาณขยะมูลฝอย ที่เกิดขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๖๓ ในอัตรา ๕๔๐.๔๘ ตัน/วัน แต่ปริมาณขยะมูลฝอย ที่กำจัดถูกต้อง ๑๙ ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๒ โดยมีระบบการกำจัดขยะแบบถูกต้อง ๑ แห่ง - ปริมาณขยะอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตรายประมาณ ๘๗,๖๙๖ ตัน โดยของเสียมากที่สุด คือ กากตะกอนหม้อกรอง รองลงมาคือ แก้วหนัก และเศษพลาสติก ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร	- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๗ (สระบุรี) (๒๕๖๔) - เว็บไซต์กรมโรงงานอุตสาหกรรม (๒๕๖๔)
๔.๒ มลพิษทางน้ำ		✓		ค่าดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ของคลองพรมโหด อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม โดยมีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) และค่าความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD) ไม่เป็นไปตามมาตรฐานผิวดินประเภทที่ ๓	- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๗ (สระบุรี) (๒๕๖๔)
๔.๓ มลพิษทางอากาศ	✓	✓	✓	มลพิษอากาศเกิดจากการการลักลอบเผาขยะมือสองที่ตกค้างจากการบริหารจัดการขยะที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ การเผาพืชผลทางการเกษตรในพื้นที่โล่ง โดยเฉพาะในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวอ้อยโรงงาน ซึ่งในช่วงเดือน ธันวาคม – มีนาคม ของทุกปีจะเป็นช่วงที่มีปัญหาฝุ่นละอองมากที่สุด	- เว็บไซต์กองจัดการคุณภาพอากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา (๒๕๖๔)

ที่มา: ปรับปรุงจาก สศช., ๒๕๖๔ข

หมายเหตุ: * พื้นที่ศึกษาโครงการ SEZ โดยครอบคลุมพื้นที่ ๗ ตำบล ประกอบด้วย ๔ ตำบลในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และ ๓ ตำบลโดยรอบพื้นที่ SEZ

** หมายถึง ตำบลที่นอกเหนือจากพื้นที่ศึกษา

๒.๓ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย และการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ได้รวมถึงการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียตามแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก) โดยเริ่มจากการระบุกลุ่มคน ชุมชน องค์กร หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ดำเนินงานแผน หรือแผนงานเพื่อนำไปสู่การกำหนดผู้ที่ควรเข้าร่วมในกระบวนการ SEA และมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจัดทำ SEA โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วม แลกเปลี่ยนข้อมูล แลกเปลี่ยนมุมมอง เสนอความต้องการ เรียนรู้และรับรู้ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการคิดพิจารณาร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ร่วมกันพิจารณาสภาพ ลักษณะและปัจจัยของการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อเกิดการพัฒนาในอนาคตตามที่ต้องการให้เกิดขึ้นร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันหาและประเมินทางเลือก และร่วมกันกำหนดมาตรการและวิธีการสู่เป้าหมายของการพัฒนา

หลังจากการระบุผู้มีส่วนได้เสียแล้วที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA ได้ครบถ้วนแล้ว จึงพิจารณาจัดแบ่งกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียตามแนวทาง SEA ในการศึกษานี้ได้แบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเป็น ๖ กลุ่ม ตามบทบาท หน้าที่ ความสอดคล้อง และความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและตัดสินใจในกระบวนการ SEA ในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

- **กลุ่มที่ ๑**

กลุ่มคน และชุมชนที่อาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) ซึ่งอาจได้รับความเสี่ยงจากผลกระทบทางลบหรือได้รับโอกาสจากผลกระทบทางบวก จากสภาพ ลักษณะ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต่อรายได้ อาชีพ เศรษฐกิจ สุขภาพ อนามัย สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่

- **กลุ่มที่ ๒**

กลุ่มคน และชุมชนที่อาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) ซึ่งได้รับความเสี่ยงและมีความเปราะบางและอ่อนไหวต่อสภาพ ลักษณะ และการเปลี่ยนแปลง ได้รับผลกระทบเนื่องจากการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และมีศักยภาพและความสามารถในการตอบสนองและปรับตัวได้น้อย ต่อรายได้ อาชีพ เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่

- **กลุ่มที่ ๓**

ผู้ประกอบการเอกชน ชุมชน และสมาคมผู้ประกอบการ นักพัฒนาพื้นที่ นักธุรกิจ นักลงทุนที่ประกอบอาชีพในพื้นที่ ซึ่งมีศักยภาพและความสามารถในการตอบสนองและปรับตัวได้ดี ต่อรายได้ อาชีพ เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่

- **กลุ่มที่ ๔**

ผู้แทนส่วนราชการส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักการเมืองที่มีภารกิจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) และสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาเพื่อประชาชนในพื้นที่

- **กลุ่มที่ ๕**

ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคม องค์การอิสระที่ไม่หวังผลกำไร สถาบันการศึกษา นักวิชาการ อิสระ ประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำทางความคิด ผู้นำศาสนา ผู้ประกอบอาชีพเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งมีบทบาทภารกิจและความสนใจต่อการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และกลุ่มสื่อมวลชน

- **กลุ่มที่ ๖**

ผู้ตัดสินใจระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และอนุมัติ หัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการระดับภาค และจังหวัด ซึ่งรับผิดชอบในตัดสินใจแผนการพัฒนาพื้นที่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หลังจากได้แบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแล้ว พบว่า กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้ง ๖ กลุ่มมีลำดับความสำคัญอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด (A) และสำคัญมาก (B) แสดงดังตารางที่ ๒.๓-๑ ซึ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดจำเป็นต้องได้รับการสื่อสารและเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งระดับการสื่อสาร และระดับความสำคัญในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อประเด็นต่าง ๆ จะแตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน โดยได้พิจารณาจากลักษณะข้อมูลที่ต้องการจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละกลุ่ม และผลลัพธ์ที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน สำหรับระดับ

ผลการวิเคราะห์และจัดกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว จากการศึกษาได้แบ่งได้เป็น ๖ กลุ่ม และได้พิจารณาการจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่แนะนำอ้างอิงไว้ในแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก) พบว่า การระบุและจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของการศึกษานี้ครบถ้วนสอดคล้องกับที่แนะนำอ้างอิงไว้ในแนวทาง SEA ดังกล่าว โดยแต่ละกลุ่มในทั้ง ๖ กลุ่มนั้นมีบทบาทและระดับความสำคัญมากถึงมากที่สุด รายละเอียดสรุปผลการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย ดังตารางที่ ๒.๓-๑

เมื่อได้วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้วแล้ว การศึกษาได้พิจารณาว่าจะสนับสนุนให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้ง ๖ กลุ่มได้แสดงบทบาทในการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ SEA เมื่อไร อย่างไร และในระดับใด โดยการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดกิจกรรม และวิธีการดึงกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด เข้ามามีส่วนร่วมและได้รับการสื่อสารในระดับใด รวมถึง การให้ข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาหารือ การร่วมพิจารณาและตัดสินใจในขั้นตอนกระบวนการ SEA เมื่อไร อย่างไร รายละเอียดของแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม สรุปดังตารางที่ ๒.๓-๒

ตารางที่ ๒.๓-๑ ผลการวิเคราะห์ จำแนกประเภท บทบาทและลำดับความสำคัญกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่อแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ลำดับ	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (จากการศึกษานี้)	อ้างอิงกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียตามแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก)	บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA	ระดับความสำคัญ ของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (มากที่สุด=A/มาก=B)
๑	กลุ่มที่ ๑ กลุ่มคน และชุมชนที่อาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) ซึ่งอาจได้รับความเสี่ยงจากผลกระทบทางลบหรือได้รับโอกาสจากผลกระทบทางบวก จากสภาพ ลักษณะ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต่อรายได้ อาชีพ เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่	กลุ่มที่ ๑ : ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา กลุ่มที่ ๔ : ตัวแทนผู้ประกอบการอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ	เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบจากการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะส่งผลกระทบต่อ อาชีพ เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ดังนั้น จึงเป็นกลุ่มที่ได้ประสบพบเจอและเผชิญกับสภาพ สถานการณ์ และบริบทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยตรง จึงสามารถให้ข้อมูลที่สะท้อนถึงสภาพปัญหา และข้อเท็จจริงในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ จึงสามารถนำข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการ SEA ได้ อาทิ - สะท้อนประเด็นปัญหา ความท้าทายของพร้อมวิเคราะห์ประเด็นปัญหา สาเหตุของปัญหาของพื้นที่ - ประเมินและจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ตลอดจนมาตรการและแผนปฏิบัติการเพื่อความยั่งยืน	ระดับสำคัญมาก (B) - วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์และเพาะเห็ดบ้านหนองหญ้าปล้อง - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรในน้ำมีปลาในนามีข้าวบ้านสวนอุดม - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกพืชตำบลปากห้วย - วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกเมล่อนและเกษตรปลอดสารบ้านปากห้วย
๒	กลุ่มที่ ๒ กลุ่มคน และชุมชนที่อาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) ซึ่งได้รับความเสี่ยงและมีความเปราะบางและอ่อนไหวต่อสภาพ ลักษณะ และการเปลี่ยนแปลง ได้รับผลกระทบเนื่องจากการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และมี ศักยภาพและความสามารถในการตอบสนองและปรับตัวได้น้อย ต่อรายได้			ระดับสำคัญมาก (B) - ประธานวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวและศึกษาดูงานตำบลปากห้วย - กำนันตำบลฝักชะ - กำนันตำบลป่าไร่ - ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒ ตำบลป่าไร่ - กำนันตำบลบ้านด่าน - กำนันตำบลท่าข้าม

ตารางที่ ๒.๓-๑ ผลการวิเคราะห์ จำแนกประเภท บทบาทและลำดับความสำคัญกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่อแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ลำดับ	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (จากการศึกษานี้)	อ้างอิงกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียตามแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก)	บทบาทของผู้มีส่วนได้เสียการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA	ระดับความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (มากที่สุด=A/มาก=B)
	อาชีพ เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่			
๓	กลุ่มที่ ๓ ผู้ประกอบการเอกชน ชมรม และสมาคมผู้ประกอบการ นักพัฒนาพื้นที่ นักธุรกิจ นักลงทุนที่ประกอบอาชีพในพื้นที่ ซึ่งมีศักยภาพและความสามารถในการตอบสนองและปรับตัวได้ดี ต่อรายได้ อาชีพ เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่	กลุ่มที่ ๙ : องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไร ซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีการรวมกลุ่มกันเป็น ผู้ประกอบการเอกชน ชมรม และสมาคม ซึ่งอาจได้รับความเสี่ยงจากผลกระทบเชิงลบ รวมถึงได้รับโอกาสจากผลกระทบเชิงบวกที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงมีบทบาทในการผลักดันการพัฒนา จึงถือเป็นกลุ่มที่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ต่อกระบวนการ SEA ได้ อาทิ • สะท้อนประเด็นปัญหา ความท้าทาย พร้อมวิเคราะห์ประเด็นปัญหา สาเหตุของปัญหาของพื้นที่ • ประเมินและจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ตลอดจนมาตรการและแผนปฏิบัติการเพื่อความยั่งยืน	ระดับสำคัญมาก (B) - สมาคมเกษตรกรรายแดนบูรพา - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรบ้านคลองหว้าใหม่ - กลุ่มวิสาหกิจหัตถกรรมสยาม - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว - บริษัท โกลเด้น เกต พลาซ่า - บริษัท ยูแอล อินเตอร์เนชั่นแนล อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต จำกัด - บริษัทศูนย์การค้าอินโดจีน (อรัญ-ประเทศ) จำกัด - บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)
๔	กลุ่มที่ ๔ ผู้แทนส่วนราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และนักการเมือง ที่มีภารกิจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) และสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาเพื่อประชาชนในพื้นที่	กลุ่มที่ ๒ : หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	เป็นผู้วางแผนและนโยบายในการพัฒนา และมีส่วนผลักดันในการพัฒนาโครงการที่เกี่ยวข้องให้ประสบผลสำเร็จ รวมถึงให้ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานโครงการได้เป็นอย่างดี สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงาน	ระดับสำคัญมากที่สุด (A) - สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานเกษตรอำเภอดอนจานนคร - สำนักงานเกษตรอำเภอรัญประเทศ - โครงการชลประทานสระแก้ว

ตารางที่ ๒.๓-๑ ผลการวิเคราะห์ จำแนกประเภท บทบาทและลำดับความสำคัญกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่อแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ลำดับ	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (จากการศึกษานี้)	อ้างอิงกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียตามแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก)	บทบาทของผู้มีส่วนได้เสียการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA	ระดับความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (มากที่สุด=A/มาก=B)
			เจ้าของพื้นที่โครงการ และมีความใกล้ชิดกับประชาชน สามารถให้ข้อมูลสภาพพื้นที่ได้อย่างดี รวมถึงการให้ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะต่อโครงการ และเป็นหน่วยงานหลักในการประสานสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโครงการไปสู่ประชาชนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง จะต้องประสานงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนโครงการ จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับทราบโครงการ ตั้งแต่เริ่มต้น พร้อมทั้งรับฟังข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่อโครงการ โดยสามารถนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับใช้ในกระบวนการ SEA ได้ อาทิ ● ร่วมระดมสมองวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญ และยกย่องวิสัยทัศน์ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดมุ่งหมายเชิงยุทธศาสตร์ ● ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ● ร่วมกันประเมินสถานภาพและแนวโน้มของตัวชี้วัด ● ร่วมกันกำหนดทิศทางของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ● ร่วมเสนอแนะมาตรการและแนวทางที่จะช่วยสนับสนุนแผนปฏิบัติการฯ	- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระแก้ว - สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว - สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว - สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว - ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว - ด่านศุลกากรอรัญประเทศ - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว - องค์การบริหารส่วนตำบลฝักขะ - องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม - สำนักงานเทศบาลตำบลปากห้วย - สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใหม่หนองไทร - สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน - สำนักงานเทศบาลตำบลป่าไร่

ตารางที่ ๒.๓-๑ ผลการวิเคราะห์ จำแนกประเภท บทบาทและลำดับความสำคัญกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่อแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ลำดับ	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (จากการศึกษานี้)	อ้างอิงกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียตามแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก)	บทบาทของผู้มีส่วนได้เสียการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA	ระดับความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (มากที่สุด=A/มาก=B)
				- สำนักงานเทศบาลเมืองอรัญประเทศ - สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานสภรณจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว - ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว-สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์สระแก้ว - สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานจังหวัดสระแก้ว ระดับสำคัญมาก (B) - โรงพยาบาลวังน้ำเย็น - หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์ศรีดกก่อกรมจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ ๒.๓-๑ ผลการวิเคราะห์ จำแนกประเภท บทบาทและลำดับความสำคัญกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่อแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ลำดับ	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (จากการศึกษานี้)	อ้างอิงกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียตามแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก)	บทบาทของผู้มีส่วนได้เสียการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA	ระดับความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (มากที่สุด=A/มาก=B)
๕	กลุ่มที่ ๕ ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคม องค์กรอิสระที่ไม่หวังผลกำไร สถาบันการศึกษานักวิชาการอิสระ ปรากฏ ผู้นำชุมชน ผู้นำทางความคิด ผู้นำศาสนา ผู้ประกอบอาชีพเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งมีบทบาท ภารกิจและความสนใจต่อการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และกลุ่มสื่อมวลชน	กลุ่มที่ ๓ : นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา กลุ่มที่ ๕ : เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา กลุ่มที่ ๖ : ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา กลุ่มที่ ๗ : นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา กลุ่มที่ ๘ : ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	มีบทบาทสำคัญในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อโครงการ โดยโครงการสามารถนำไปปรับใช้ประกอบการศึกษาให้มีความครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น รวมถึงมีบทบาท หน้าที่ที่จะช่วยให้การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโครงการมีประสิทธิภาพถูกต้อง ชัดเจน และทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยสามารถนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับใช้ในกระบวนการ SEA ได้ อาทิ - ร่วมระดมสมองวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญ และยกย่องวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดมุ่งหมายเชิงยุทธศาสตร์ - ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ - ร่วมกันประเมินสถานภาพและแนวโน้มของตัวชี้วัด - ร่วมกันกำหนดทิศทางของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น - ร่วมเสนอแนะมาตรการและแนวทางที่จะช่วยสนับสนุนแผนปฏิบัติการฯ	ระดับสำคัญมากที่สุด (A) - สมาพันธ์เกษตรกรมัยยังยืนสระแก้ว - มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว - มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว - ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว ระดับสำคัญมาก (B) - เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดสระแก้ว - เครือข่ายแปลงใหญ่ระดับจังหวัดสระแก้ว - เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดสระแก้ว - สมาคมรักษ่าป่าสีดา - เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดสระแก้ว YSF SAKAEO - สมาคมชาวไร่อ้อยวังน้ำเย็น

ตารางที่ ๒.๓-๑ ผลการวิเคราะห์ จำแนกประเภท บทบาทและลำดับความสำคัญกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่อแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ลำดับ	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (จากการศึกษานี้)	อ้างอิงกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียตามแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก)	บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA	ระดับความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (มากที่สุด=A/มาก=B)
๖	กลุ่มที่ ๖ ผู้ตัดสินใจระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และอนุมัติ หัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการระดับภาคและจังหวัด ซึ่งรับผิดชอบในตัดสินใจแผนการพัฒนาพื้นที่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มที่ ๑๐ : ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผนหรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ กลุ่มที่ ๑๑ : หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน กลุ่มที่ ๑๒ : หัวหน้าส่วนราชการสูงสุด หรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ	เป็นผู้ที่มีบทบาท หน้าที่ และอำนาจในการตัดสินใจในระดับนโยบายและยุทธศาสตร์ รวมถึงอนุมัติให้ หัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการระดับภาคและจังหวัด ซึ่งรับผิดชอบในตัดสินใจแผนการพัฒนาพื้นที่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อกระบวนการ SEA	ระดับสำคัญมากที่สุด (A) - สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (นิคมสระแก้ว) - สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน - สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว - หอการค้าจังหวัดสระแก้ว - สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ ๒.๓-๒ แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยกำหนดระดับและรูปแบบการสื่อสาร

ขั้นตอนการศึกษา	วัตถุประสงค์ของการสื่อสารและมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเป้าหมาย						ระดับ/รูปแบบการสื่อสาร
		กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๒	กลุ่มที่ ๓	กลุ่มที่ ๔	กลุ่มที่ ๕	กลุ่มที่ ๖	
๑. การกำหนดขอบเขต								
๑.๑ การรวบรวมปัจจัยประเด็นปัญหา โอกาส ความคาดหวัง/ กังวลของผู้มีส่วนได้เสีย	- เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูลโครงการและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ทั้ง สถานภาพหรือสถานการณ์ของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว - เพื่อรวบรวมประเด็นปัญหา ความท้าทายของการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษพร้อมวิเคราะห์ประเด็นปัญหา สาเหตุของปัญหา และความเชื่อมโยงเบื้องต้นในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Problem Analysis) - เพื่อรับฟังความเห็น และข้อเสนอแนะต่อแผนและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	✓✓	✓✓✓	✓✓	✓✓✓	✓	(✓)	- ระดับการให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องและการปรึกษาหารือ รูปแบบการสื่อสาร: สัมภาษณ์ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ
๑.๒ การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา	- เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา สาเหตุ และความเชื่อมโยงเบื้องต้น ในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ - เพื่อร่วมระดมสมองวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญ และยกร่าง ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนา วัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายเชิงยุทธศาสตร์	(✓)	(✓)	(✓)	✓✓✓	✓✓	(✓)	- ระดับการปรึกษาหารือ (จุดเน้นเชิงพื้นที่) รูปแบบการสื่อสาร: สัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม
๑.๓ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาและประเด็นยุทธศาสตร์ / กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	- เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ - เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมกันประเมินสถานภาพและแนวโน้มของตัวชี้วัด	(✓)	(✓)	(✓)	✓✓	✓✓	✓✓	- ระดับการปรึกษาหารือ (องค์กรรวม และเชิงพื้นที่) รูปแบบการสื่อสาร: การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตารางที่ ๒.๓-๒ แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยกำหนดระดับและรูปแบบการสื่อสาร

ขั้นตอนการศึกษา	วัตถุประสงค์ของการสื่อสารและมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเป้าหมาย						ระดับ/รูปแบบการสื่อสาร
		กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๒	กลุ่มที่ ๓	กลุ่มที่ ๔	กลุ่มที่ ๕	กลุ่มที่ ๖	
และตัวชี้วัด/ การกำหนดทางเลือกเบื้องต้น	- เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันกำหนดทิศทางของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น - เพื่อร่วมกันสรุปการกำหนดขอบเขต (Scoping) ในการจัดทำ SEA							
๒. ขั้นตอนการพัฒนาทางเลือกการพัฒนา การประเมินทางเลือกการพัฒนา การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน								
๒.๑ การพัฒนาทางเลือก/ การประเมินทางเลือก	- เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ภาพอนาคต และทำความเข้าใจลักษณะทางเลือกการพัฒนา - เพื่อร่วมกันกำหนดและประเมินผลกระทบของตัวชี้วัดแต่ละทางเลือก - เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รวมถึงมีส่วนร่วมในการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ตลอดจนมาตรการเพื่อความยั่งยืน	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓	✓✓	✓	(✓)	- ระดับการปรึกษาหารือและการร่วมตัดสินใจ (ทางเลือกการพัฒนา) รูปแบบการสื่อสาร: การสนทนากลุ่ม และการประชุมรับฟังความคิดเห็น
๒.๒ การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน	เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รวมถึงมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับทางเลือกที่เหมาะสม	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓	✓✓	✓	(✓)	- ระดับการปรึกษาหารือและการร่วมตัดสินใจ (มาตรการความยั่งยืน)
	เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างแผนหรือแผนงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓	✓	✓	(✓)	รูปแบบการสื่อสาร: การสนทนากลุ่ม และการประชุมรับฟังความคิดเห็น

ตารางที่ ๒.๓-๒ แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยกำหนดระดับและรูปแบบการสื่อสาร

ขั้นตอนการศึกษา	วัตถุประสงค์ของการสื่อสารและมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเป้าหมาย						ระดับ/รูปแบบการสื่อสาร
		กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๒	กลุ่มที่ ๓	กลุ่มที่ ๔	กลุ่มที่ ๕	กลุ่มที่ ๖	
๒.๓ การผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาเพิ่มเติมจากแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก)	เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ทารือแนวทาง และแผนการผนวกผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว	-*	-*	-*	✓✓✓	-*	✓✓	- ระดับการปรึกษาหารือ และการร่วมตัดสินใจ รูปแบบการสื่อสาร: การสัมภาษณ์ และ สทนากลุ่ม

หมายเหตุ: ✓ ควรมีส่วนร่วมหรือได้รับข้อมูลข่าวสาร, ✓✓ ต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น, ✓✓✓ จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ขาดไม่ได้, (✓) อาจไม่จำเป็น แต่สามารถเลือกได้ และควรได้รับข้อมูลข่าวสาร

* ควรได้รับการสื่อสารผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในรูปแบบอื่น ๆ เช่น เว็บไซต์ จดหมายข่าว เป็นต้น

๒.๔ การวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแรงขับเคลื่อนของการพัฒนา

ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตได้มีการวิเคราะห์หาประเด็นปัญหา สาเหตุ ต้นตอหรือรากของปัญหา และความเชื่อมโยงของปัญหา กับผลที่จะเกิดขึ้นทั้งผลดีและผลเสียจากการดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว จากข้อมูลและสารสนเทศที่รวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจากข้อคิดเห็นที่ได้มาจากการปรึกษาหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับข้อคิดเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคการศึกษา และองค์กรเอกชน ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา และช่วยให้สามารถค้นหาช่องว่างหรือโอกาสในการพัฒนาในอนาคต ที่นำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด และการกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นต่อไป

การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและสาเหตุที่นำไปสู่ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ได้ดำเนินการโดยใช้การศึกษารวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Content Analysis/ Expert Judgement) ทั้งภาพรวมของจังหวัดและพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มาประมวลกับความคิดเห็นที่รวบรวมจากการปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒๒ หน่วยงานในจังหวัดสระแก้วที่ในช่วงวันที่ ๗ - ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และการประชุมกลุ่มรับฟังความคิดเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และนักวิชาการอิสระ จำนวน ๘๒ ราย (กล่าวรายละเอียดในบทที่ ๖) สำหรับผลการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและสาเหตุ และแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว พบว่าปัญหาหลักในพื้นที่มีทั้งหมด ๗ เรื่อง ซึ่งแบ่งตามมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ พบประเด็นปัญหา ๓ เรื่อง ได้แก่ นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วยังไม่ได้ได้รับความสนใจจากนักลงทุน ผลผลิตทางการเกษตรรวมทั้งสมุนไพรขาดการส่งเสริม ราคาตกต่ำ ผ้นผวน และไม่มี การเพิ่มมูลค่า ระบบสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการที่ยังไม่เพียงพอทั้งในจังหวัดและเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

ด้านสังคม พบประเด็นปัญหา ๒ เรื่อง ได้แก่ แรงงาน (แรงงานท้องถิ่นในพื้นที่ขาดทักษะ และแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาแบบผิดกฎหมาย) และการขาดการยอมรับของประชาชน

ด้านสิ่งแวดล้อม พบประเด็นปัญหา ๑ เรื่อง ได้แก่ ผลกระทบ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนและสังคม

สำหรับรายละเอียดสาเหตุ รากปัญหา และแรงขับเคลื่อนของการพัฒนาสรุปดังตารางที่ ๒.๔-๑

**ตารางที่ ๒.๔-๑ ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและแรงขับเคลื่อนของการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจ
พิเศษสระแก้ว**

ปัญหา (Problem)	สาเหตุ (Cause)	รากของปัญหา (Root Cause)	แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา (Driving Force)
๑) นโยบายเขต พัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษสระแก้วยังไม่ได้รับความ สนใจจากนัก ลงทุน	๑) ความเข้าใจใน เรื่องสิทธิ ประโยชน์ที่คิด ว่าน้อยกว่า SEZ ในความ เป็นจริงไม่ต่าง จากที่อื่น	๑) ขาดหน่วยงานกลางที่ดูแล SEZ ในภาพรวมศูนย์รวมที่จะ ให้ ข้อมูล การติดตาม ประเมินผล (หน่วยบริหาร จัดการ SEZ) จึงควรมีกกลไก การติดตามตรวจสอบโดย ชุมชนเข้ามาช่วยเสริม	จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนา SEZ โดยเฉพาะเพื่อเป็นแหล่งความรู้ ด้านต่าง ๆ ของ SEZ รวมทั้งสิทธิ ประโยชน์ที่สร้างแรงจูงใจนักลงทุนและ มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ ที่ชัดเจนแบบต่าง ๆ
		๒) ระบบการเข้าถึงข้อมูลของ SEZ สระแก้วด้านสิทธิ ประโยชน์และอื่น ๆ อาจยังไม่ สมบูรณ์	จัดทำระบบการเข้าถึงได้ง่ายรวมทั้ง มีการจัดทำสื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SEZ สระแก้ว
	๒) ความล่าช้าใน การดำเนินงาน บางประการ อาทิ ปัญหาข้อ กฏหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ	กระบวนการปรับปรุงด้าน กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง การพัฒนา SEZ สระแก้ว ที่ใช้ เวลา และมีหลายขั้นตอน	ปรับกระบวนการจัดทำกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อเอื้อต่อการลงทุน สิทธิประโยชน์ การพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้ ทันเวลาต่อการพัฒนา SEZ สระแก้ว
๒) ผลผลิตทาง การเกษตร (เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน) รวมทั้ง สมุนไพร ขาด การส่งเสริมราคา ตกต่ำ ผันผวน และไม่มีการเพิ่ม มูลค่า	ขาดการต่อยอด ผลผลิตการเกษตร ที่มีอยู่มาก โดยการ แปรรูปเพื่อเพิ่ม มูลค่า	๑) ขาดการวางแผนร่วมกัน ระหว่างผู้พัฒนา หน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน (สภา อุตสาหกรรม หอการค้า) กลุ่ม เกษตรกร สถาบันการศึกษา องค์กรเอกชน ในการพัฒนา SEZ สระแก้ว	การจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณาการ และการมีส่วนร่วมโดยประสานความ ร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กร เอกชน ฯลฯ
		๒) การขาดองค์ความรู้ทั้งด้าน เทคโนโลยีขั้นสูง นวัตกรรมใน การผลิตอุตสาหกรรมเกษตร แปรรูปมูลค่าสูง	การส่งเสริม (เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน รวมทั้งสมุนไพร) ด้วยองค์ความรู้ที่ก้าวหน้าเทคโนโลยีขั้น สูงและนวัตกรรม ตลอดห่วงโซ่การผลิต
		๓) ขาดแรงจูงใจในการพัฒนา ต่อยอดอุตสาหกรรมเกษตร แปรรูปมูลค่าสูง ทั้งด้านสิทธิ ประโยชน์และการลงทุน	เสริมสร้างแรงจูงใจด้านสิทธิประโยชน์ และการลงทุนตั้งแต่การเกษตร การผลิต การขนส่ง การตลาด สำหรับการแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตรที่มีมูลค่าสูง
๓) ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ที่ยังไม่เพียงพอทั้ง	๑) ระบบ สาธารณูปโภค ที่พัฒนาไม่	๑) มีโครงการสร้างถนนเพื่อ รองรับการพัฒนา SEZ สระแก้ว แต่ยังไม่แล้วเสร็จทั้งหมด	การจัดการโครงสร้างถนนเพื่อรองรับ การพัฒนา SEZ สระแก้ว

**ตารางที่ ๒.๔-๑ ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและแรงขับเคลื่อนของการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจ
พิเศษสระแก้ว**

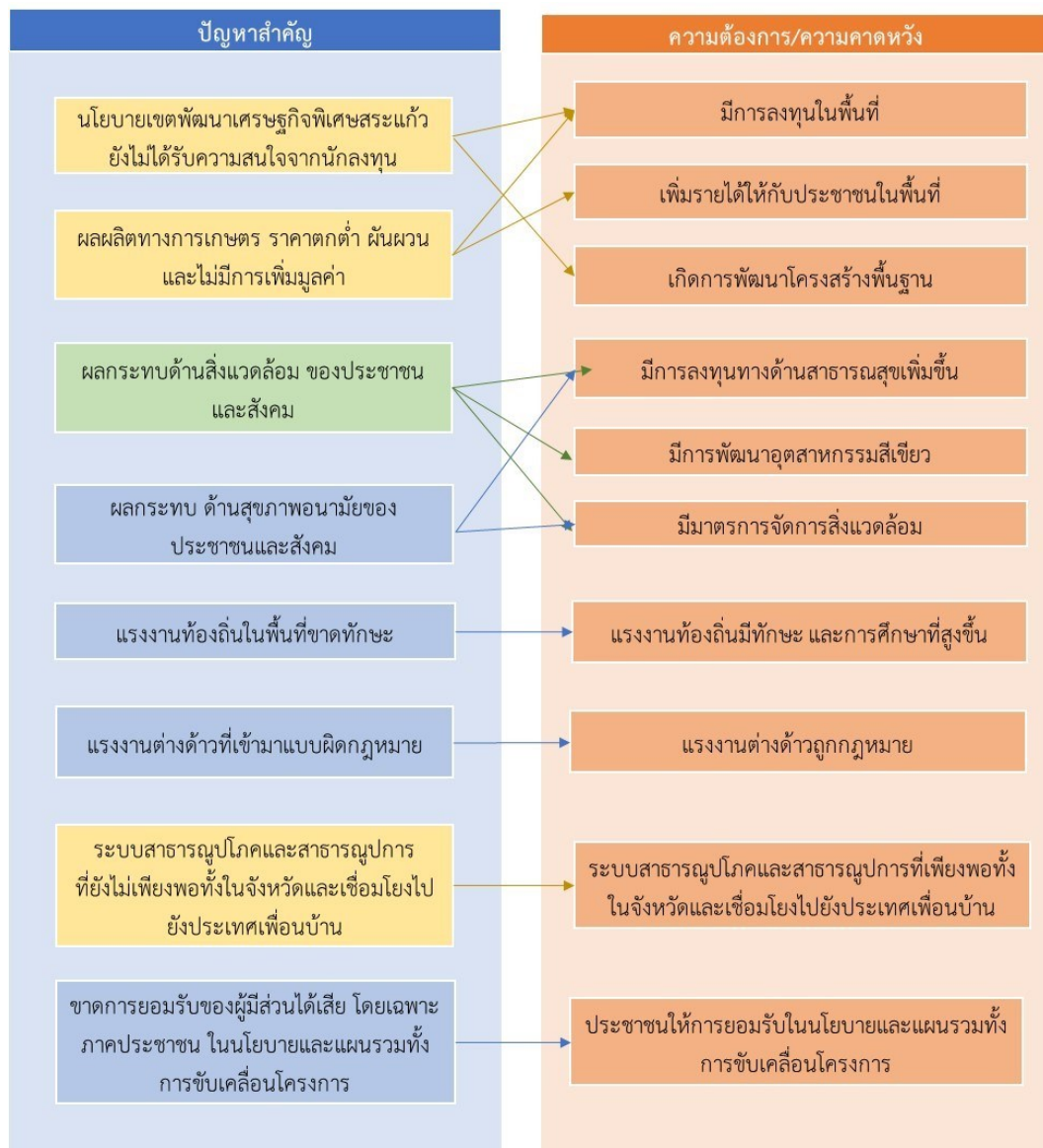
ปัญหา (Problem)	สาเหตุ (Cause)	รากของปัญหา (Root Cause)	แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา (Driving Force)
ในจังหวัดและ เชื่อมโยงไปยัง ประเทศเพื่อนบ้าน	สามารถรองรับ การพัฒนา SEZ สระแก้ว	๒) ระบบบริการสาธารณสุขและ การศึกษาไม่เพียงพอเพราะ แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาแบบ ผิดกฎหมายซึ่งไม่ทราบจำนวน และยากต่อการให้บริการของ ระบบสาธารณสุข และ การศึกษาที่มีอยู่ของจังหวัด สระแก้ว	การจัดการระบบสาธารณสุข ปกป้อง สาธารณสุขการทั้งด้านการสาธารณสุข และการศึกษาให้เพียงพอรองรับการ พัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สระแก้ว
๔) แรงงาน - แรงงานท้องถิ่นใน พื้นที่ขาดทักษะ - แรงงานต่างด้าวที่ เข้ามาแบบผิด กฎหมาย	๑) แรงงานท้องถิ่น ขาดทักษะใน การทำงานด้าน อุตสาหกรรมที่ จะพัฒนาขึ้นใน นิคมอุตสาหกรรม ของ SEZ สระแก้ว	ระดับการศึกษาของแรงงาน ค่อนข้างต่ำ และทำงานประเภท ลูกจ้างซึ่งไม่ต้องการทักษะสูง	การพัฒนาด้านการศึกษา และทักษะให้ แรงงานท้องถิ่นให้สูงขึ้นเพื่อรองรับการ พัฒนาอุตสาหกรรมใน SEZ สระแก้ว
	๒) การเข้ามาของ แรงงานต่างด้าว ทั้งถูกกฎหมาย และผิดกฎหมาย มาทำงานด้าน การเกษตร เนื่องจากแรงงาน ไม่นิยมทำงานใน ภาคเกษตร	ขาดแรงงานท้องถิ่นในภาค เกษตร ซึ่งแรงงานท้องถิ่นไม่นิยม ทำงานด้านนี้ แต่แรงงานต่างด้าว จากประเทศเพื่อนบ้านสามารถ ทำได้ อย่างไรก็ตามมีทั้งแรงงาน ต่างด้าวที่เข้ามาทั้งถูกและผิด กฎหมาย	การจัดทำให้แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมาย
๕) การยอมรับของ ประชาชน	ขาดการยอมรับ ของผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะภาค ประชาชน ใน นโยบายและแผน รวมทั้งการขับเคลื่อน โครงการพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษสระแก้ว	๑) ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน ได้เสีย โดยเฉพาะภาคประชาชน ในการกำหนดนโยบายการ พัฒนาและการขับเคลื่อนเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ซึ่งการพัฒนาที่ผ่านมาไม่ ตอบสนองความต้องการของ พื้นที่ ๒) ขาดการเผยแพร่สื่อสาร ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ต่าง ๆ ของ SEZ สระแก้ว	การมีส่วนร่วม และการมีบทบาทในการ ขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ จำเป็นต้อง อาศัยกลไก ความร่วมมือจากหน่วยงาน ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชา สังคมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรมีส่วนในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง และควรตระหนักถึงบทบาทใน กระบวนการขับเคลื่อนฯ และเสนอแนะ ข้อคิดเห็น หรือข้อกังวลในการพัฒนา พื้นที่ได้

**ตารางที่ ๒.๔-๑ ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและแรงขับเคลื่อนของการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจ
พิเศษสระแก้ว**

ปัญหา (Problem)	สาเหตุ (Cause)	รากของปัญหา (Root Cause)	แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา (Driving Force)
๖) ผลกระทบ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ อนามัยของ ประชาชนและ สังคม	๑) มลพิษสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากการพัฒนา อุตสาหกรรมใน และนอกนิคม อุตสาหกรรมใน พื้นที่ SEZ สระแก้ว โดยเฉพาะของ เสียอุตสาหกรรม และขยะชุมชนที่ เกิดในเทศบาล อำเภอที่อยู่ใน พื้นที่ SEZ สระแก้ว รวมทั้งขยะสินค้า มือสองของตลาด โรงเกลือ ทั้งนี้ การจัดการของเสีย อุตสาหกรรม เป็น สิ่งที่ผู้ประกอบการ รับผิดชอบกำจัด เอง และหรือใช้ บริการของบริษัท ที่ได้มาตรฐาน	ปริมาณขยะชุมชนในตำบลที่อยู่ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพราะประชากรที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งประชากรแฝงจากแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มขึ้น และขยะสินค้ามือสองจากตลาดโรงเกลือที่ปัจจุบันมีปริมาณขยะที่กำจัดถูกสุขลักษณะไม่เกิน ร้อยละ ๔ มีขยะตกค้างอยู่เป็นจำนวนมากที่รอการจัดการ และจะมีขยะปริมาณใหม่เพิ่มขึ้นมาเป็นที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน	การจัดการขยะแบบรวมกลุ่ม (Cluster Solid Wastes Disposal) และ การส่งเสริมและรณรงค์การจัดการขยะโดยหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)
	๒) การคัดค้านการ ตั้งโรงไฟฟ้าด้วย การใช้ขยะเป็น เชื้อเพลิงเพราะ โรงไฟฟ้ามี ปล่องควัน ซึ่งไม่ ตรงกับข้อกำหนด การพัฒน อุตสาหกรรม สีเขียวในนิคม อุตสาหกรรม	ความไม่เข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียว ซึ่งประเด็นที่ทำให้เกิดการคัดค้านการตั้งโรงไฟฟ้าด้วยการใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิงคือการมีปล่องควัน	การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวโดยหลักการเป็น การลดการใช้พลังงาน การใช้น้ำ การใช้วัตถุดิบที่มีประสิทธิภาพ เป็นการลดของเสียที่ต้นทาง สำหรับเรื่องโรงไฟฟ้าที่ใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิง (Refuse Derived Fuel: RDF) นอกจากจะใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิงแล้วยังสามารถกำจัดขยะได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ต้องมีมาตรการป้องกัน แก๊ส และลดมลพิษที่เกิดขึ้นด้วย

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔

นอกจากนี้ ในการปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการประชุมกลุ่มรับฟังความคิดเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้มีการรวบรวมและสรุปประเด็นความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อการพัฒนาพื้นที่พบว่า มีประเด็นความต้องการและความคาดหวังหลัก ๑๐ เรื่อง คือ ๑) มีการลงทุนในพื้นที่ ๒) เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ ๓) เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน ไฟฟ้า ประปา) เพื่อรองรับการพัฒนา ๔) มีการลงทุนทางด้านสาธารณสุขเพิ่มขึ้น ๕) มีการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวเป็นมิตรต่อสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม ๖) มีมาตรการจัดการสิ่งแวดล้อม ๗) แรงงานท้องถิ่นมีทักษะ และการศึกษาที่สูงขึ้น ๘) แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมาย ๙) ระบบสาธารณสุขปึกและสาธารณสุขการที่เพียงพอทั้งในจังหวัดและเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และ ๑๐) ประชาชนให้การยอมรับนโยบายและแผน รวมทั้งการขับเคลื่อนโครงการ

รูปที่ ๒.๔-๑ ความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการ/ ความคาดหวังในการแก้ไขของ ผู้มีส่วนได้เสียต่อพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

สำหรับความเชื่อมโยงระหว่างปัญหา และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงด้วยหลักการวิเคราะห์เครือข่ายความสัมพันธ์ (Network Analysis) ดังรูปที่ ๒.๔-๑ เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปประกอบการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาของพื้นที่ และมั่นใจได้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้นนั้นสามารถแก้ปัญหาในมิติต่าง ๆ ในพื้นที่ได้อย่างครบถ้วน และตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของภาคประชาชนไปควบคู่กัน

๒.๕ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา และประเด็นยุทธศาสตร์

จากผลการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของพื้นที่ และผลการรับฟังข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย พบว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพสอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของ SEZ สระแก้ว ได้แก่ กิจกรรมการค้าชายแดน กิจกรรมโลจิสติกส์และการขนส่งต่อเนื่อง อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป กิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว คลังสินค้าในประเทศและระหว่างประเทศ ธุรกิจบริการ และการจัดการคมนาคมขนส่งหลายรูปแบบ (รถยนต์ รถไฟ) โดยในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาได้มีการนำหลักการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS มาวิเคราะห์ และกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และประเด็นยุทธศาสตร์สำหรับการวางแผนการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วต่อไป

๒.๕.๑ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา

เมื่อวิเคราะห์หาแรงขับเคลื่อนในการพัฒนา และพบช่องว่างหรือโอกาสในการพัฒนาแล้ว จึงนำมาสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ SWOT ได้แก่ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) ของพื้นที่ และกลยุทธ์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ TOWS ด้วยวิธีจับคู่ ซึ่งมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ สรุปดังนี้

๑) ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis)

ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) ที่ได้จากการวิเคราะห์จากข้อมูลวิชาการที่รวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ และการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจากการประชุมกลุ่มย่อยและการวิเคราะห์ SWOT แสดงดังตารางที่ ๒.๕-๑ ได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ดังนี้

“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน”

ตารางที่ ๒.๕-๑ การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑) พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีนิคมอุตสาหกรรมอำนวยความสะดวกให้นักลงทุน ด้วยสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน/ การเงิน ของอุตสาหกรรมเป้าหมาย ๒) จังหวัดกำหนดยุทธศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการค้า การลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพอเศษสระแก้ว ตามแผนของจังหวัดซึ่งมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ระบบคมนาคมและขนส่งทั้งในพื้นที่ พื้นที่ใกล้เคียง และราชอาณาจักรกัมพูชา (ได้แก่ ถนนจำนวน ๒ เส้นทาง และรางรถไฟสร้างแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๖๒ ถนน ๑ เส้นทาง ที่อยู่ระหว่างดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ และถนน ๑ เส้นทาง จะแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๖๕ และอีก ๑ เส้นทาง จะก่อสร้างใน พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗) นอกจากนี้พัฒนาระบบน้ำ ไฟฟ้า อีกด้วย ๓) จังหวัดมีจุดเด่นด้านเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๕๙ ของพื้นที่จังหวัด มีวัตถุดิบเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ๔) จังหวัดมีจุดเด่นด้านพืชสมุนไพร โดยเฉพาะ โพล และจังหวัดมีการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองสมุนไพร ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕) การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงาน สาธารณสุข และการตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ อำเภอรัญประเทศ ๖) มีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสระแก้วมีจำนวนทั้งสิ้น ๕๕๒ ราย โดยตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษา ๑๑ ราย ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบกิจการเกษตรและทำการแปรรูปสินค้าการเกษตร	๑) ปริมาณน้ำต้นทุนมีน้อยกว่าปริมาณการใช้น้ำของพื้นที่ ประมาณ ๓ เท่า โดยน้ำส่วนใหญ่ น้ำใช้ด้านเกษตรกรรม ๒) ข้อจำกัดด้านกรรมสิทธิ์ที่ดินเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ร้อยละ ๔๗.๙๒ ของพื้นที่จังหวัด) ส่งผลถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุน เนื่องจากไม่สามารถถือกรรมสิทธิ์ถาวรในพื้นที่ดังกล่าวได้ หรือถือสิทธิการเช่าได้เพียง ๓๐ ปี ๓) ผังเมืองไม่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ ๔) ระดับการศึกษาที่สำเร็จของผู้มีงานทำโดยส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและไม่มีการศึกษา บังชี้ถึงทักษะแรงงานที่ไม่เพียงพอที่จะทำงานในอุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ๕) จังหวัดสระแก้ว มีศักยภาพในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องเพียง ร้อยละ ๓.๕๒ โดยมีระบบกำจัดถูกต้องเพียง ๑ แห่ง จาก ๑๔ แห่งที่มีอยู่ ปัญหาที่น่ากังวล คือ การจัดการขยะมือสองที่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในตลาดโรงเกลือ ซึ่งมีต้นทางมาจากทั้งกัมพูชา และแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ๖) ปัญหาน้ำเสียของคลองพรหมโหดมีแนวโน้มเสื่อมโทรมหลังผ่านลานเทกองขยะเทศบาลเมืองอรัญประเทศ ๗) การท่องเที่ยวไม่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีนักท่องเที่ยวเฉพาะมาซื้อสินค้าที่ตลาดโรงเกลือ ๘) ยังไม่มีการต่อยอดอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรขั้นสูง
โอกาส (Opportunity)	ภัยคุกคาม (Threat)
๑) รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ผ่านการใช้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน/ การเงินของอุตสาหกรรมเป้าหมาย ๒) อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตรขั้นสูงประเภท BOI B๒ B๑ A๑ A๒ A๓ หรือ A๔* ๓) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๒๕/ ๒๕๖๔ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, ๒๕๖๔) เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว กำหนดประเภทกิจการเป้าหมายและเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว** ๔) จังหวัดมีที่ตั้งติดกับประเทศกัมพูชา โดยแรงงานสัญชาติกัมพูชาส่วนใหญ่เข้ามาในลักษณะไป - กลับ และส่วนใหญ่อยู่ในกิจการเกษตรและปศุสัตว์ ซึ่งสามารถทดแทนแรงงานไทยในพื้นที่ได้ เนื่องจากแรงงานไทยส่วนใหญ่นิยมประกอบกิจการนอกภาคเกษตรกรรม อีกทั้งยังสามารถนำเข้าผลิตภัณฑ์การเกษตรจากประเทศกัมพูชา แล้วนำมาแปรรูปในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วได้ ๕) จังหวัดสระแก้วเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างภาคตะวันออกกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปิดโอกาสในการติดต่อขนส่งทางธุรกิจ การค้าและขนส่งผู้โดยสาร ๖) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีประสิทธิภาพตามแผนการพัฒนาการชลประทานระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ที่อยู่ในแผนด้านเนินการจำนวน ๕๓ โครงการ ๗) แผนการจัดการขยะโดยมีการกำหนด แผนแม่บทการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของทั้งจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนโยบายการใช้หลักการ Circular Economy สำหรับการจัดการขยะชุมชน ๘) มีกฎหมายที่เอื้ออำนวยให้แรงงานต่างด้าวเข้าประเทศไทยแบบถูกกฎหมาย	๑) ระบบด้านกายภาพ เป็นปัจจัยต่อการตัดสินใจลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ เมื่อพิจารณาระยะทางของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วที่ห่างจากพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเขตเศรษฐกิจพิเศษตราด เพียง ๒๓๐ กิโลเมตร ดังนั้นการแข่งขันในเชิงระยะทางและความสะดวกของระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ จึงเป็นแรงดึงดูดนักลงทุนมากกว่า และระบบสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น ระบบน้ำใช้ ระบบไฟฟ้า ระบบสาธารณสุข ที่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม และอื่น ๆ เพราะสิทธิประโยชน์ไม่แตกต่างกัน ๒) แนวโน้มผลตอบแทนสุทธิของพืชเศรษฐกิจมีต่ำมาก สำหรับ ข้าวนาปี และอ้อยโรงงาน ค่อนข้างมีความผกผันสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน และขาดทุนอย่างมากสำหรับยางพารา สาเหตุมาจากจำนวนโรงงานเกษตรที่ค่อนข้างจำกัด ทำให้ราคาคาผลผลิตการเกษตรต่ำ ๓) การเข้ามาของแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย จึงไม่มีเอกสารอนุญาต ไม่มีการตรวจสอบสุขภาพและไม่มีการซื้อประกันสังคม ส่งผลกระทบต่อการให้บริการสาธารณสุข และความเพียงพอด้านสาธารณสุข โดยใน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีเพียงร้อยละ ๓๑.๒๕ ของค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลที่มีหลักประกันสุขภาพ ๔) สถานการณ์การระบาดของโรคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19) ส่งผลต่อการเข้ามาทำงานของชาวกัมพูชา และธุรกิจค้าขายในตลาดโรงเกลือ ๕) กฎหมายที่ไม่สนับสนุนต่อการลงทุน เช่น ประกาศผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. ๒๕๕๘) ที่ยังมีข้อจำกัดด้านการสร้างอาคารสูง เนื่องจากเป็นพื้นที่อ่อนไหวทางความมั่นคง กำหนดโดยกรมผังเมืองและโยธาธิการ เป็นต้น ๖) ระบบข้อมูลและสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนที่ยังไม่สามารถเข้าถึงได้ง่ายเพื่อทราบถึงข้อมูลรายละเอียดในการสร้างตลาดและผลิตภัณฑ์สำหรับการผลิตเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ๗) องค์ความรู้เทคโนโลยีของระบบเกษตรสมัยใหม่ที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพเพื่อเป็นวัตถุดิบที่ดี

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

๒) ผลการวิเคราะห์ อุปสรรค โอกาส จุดอ่อน จุดแข็ง (TOWS Analysis)

การวิเคราะห์ อุปสรรค (Threat) โอกาส (Opportunity) จุดอ่อน (Weakness) จุดแข็ง (Strength) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ หรือ TOWS analysis โดยการจับคู่ ดังต่อไปนี้และนำไปสู่กลยุทธ์ต่าง ๆ แสดงดังตารางที่ ๒.๕-๒

- จุดแข็ง - โอกาส SO - กลยุทธ์เชิงรุก (Proactive Strategy)
- จุดอ่อน - โอกาส WO - กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Corrective Strategy)
- จุดแข็ง - อุปสรรค ST - กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Defensive Strategy)
- จุดอ่อน - อุปสรรค WT - กลยุทธ์เชิงรับ (Reactive Strategy)

ตารางที่ ๒.๕-๒ การวิเคราะห์ อุปสรรค โอกาส จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อกำหนดกลยุทธ์ (TOWS Analysis) ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

กลยุทธ์เชิงรุก (Proactive Strategy)		
จุดแข็ง (Strength)	โอกาส (Opportunity)	SO - กลยุทธ์เชิงรุก (Proactive Strategy)
จังหวัดมีจุดเด่นด้านเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๕๙ ของพื้นที่ จังหวัด มี วัสดุ ดิบ เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าวนาปี อ้อย โรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน และพืชสมุนไพร	รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ผ่านการใช้ สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน/ การเงินของอุตสาหกรรมเป้าหมาย และอุตสาหกรรมแปรรูปทาง การเกษตรขั้นสูง	เสริมสร้างความรู้พร้อมเผยแพร่และ สนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาการแปรรูป เกษตรขั้นสูง และหรืออุตสาหกรรมชีวภาพ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ
ระบบคมนาคมและขนส่งทั้งในพื้นที่ พื้นที่ใกล้เคียง และประเทศกัมพูชา	จังหวัดมีชายแดนติดกับประเทศ กัมพูชา และมีเส้นทางคมนาคมที่ ติดต่อกัน และจังหวัดสระแก้วเป็น จุดเชื่อมต่อระหว่างภาคตะวันออกกับ ภาคอีสาน	ปรับระบบขนส่งคมนาคมแบบอัจฉริยะ โดยเฉพาะเส้นทางที่เชื่อมโยงกับประเทศ เพื่อนบ้าน และภาคอีสาน และ EEC

**ตารางที่ ๒.๕-๒ การวิเคราะห์ อุปสรรค โอกาส จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อกำหนดกลยุทธ์ (TOWS Analysis)
ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (ต่อ)**

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Corrective Strategy)		
จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunity)	WO – กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Corrective Strategy)
- ระดับการศึกษาที่สำเร็จของ ผู้มีงานทำ โดยส่วนใหญ่จบ การศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา และไม่มีการศึกษา บังคับให้ทักษะ แรงงานที่ไม่เพียงพอที่จะทำงาน ในอุตสาหกรรมเป้าหมายในเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	- รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนเป็นเขต เศรษฐกิจพิเศษชายแดน ผ่านการใช้ สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน/ การเงินของอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมแปรรูป ทางการเกษตรขั้นสูง	- พัฒนาทักษะแรงงานคนไทยในพื้นที่ให้ รองรับการพัฒนาของ SEZ โดยส่งเสริม การศึกษาและการฝึกอบรม
- ปริมาณน้ำต้นทุนมีน้อยกว่า ปริมาณการใช้น้ำของพื้นที่ ประมาณ ๓ เท่า โดยน้ำส่วนใหญ่ เป็นน้ำใช้ด้านเกษตรกรรม	- โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพ ตามแผนการพัฒนากลปประทาน ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ที่อยู่ในแผนดำเนินการ จำนวน ๕๓ โครงการ หากดำเนินการแล้วเสร็จ ตามแผนทั้งหมดจะสามารถเก็บกัก น้ำได้เพิ่มอีก ๙๑.๙๔ ล้านลูกบาศก์ เมตร และจะมีพื้นที่ชลประทาน เพิ่มขึ้น ๑๑๐,๐๐๕ ไร่รวมเป็น ๒๐๓,๖๒๙ ไร่	- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำ ต้นทุนให้รองรับการพัฒนาของ SEZ และภาคการเกษตรกรรม
- จังหวัดสระแก้ว มีการกำจัดขยะ มูลฝอยอย่างถูกต้องเพียง ร้อยละ ๓.๕๒ โดยมีระบบกำจัด ถูกต้องเพียง ๑ แห่ง จาก ๑๔ แห่งที่มีอยู่ ปัญหาการจัดการ ขยะมีสองในตลาดโรงเกลือ ตลอดจนปัญหาน้ำเสียในคลอง พรหมโหด หลังผ่านลานเทกอง ขยะเทศบาลเมืองอรัญประเทศ	- แผนแม่บทการบริหารจัดการ ขยะ มูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) - แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชนของทั้งจังหวัดและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - นโยบายการใช้หลักการ Circular Economy สำหรับการจัดการขยะ ชุมชน	- การบริหารจัดการขยะแบบครบ วงจร (ลดปริมาณการเกิดขยะโดย หลักการ 3R สำหรับขยะชุมชน และ Circular Economy สำหรับอุตสาหกรรม และเพิ่มพื้นที่การจัดการขยะให้ถูก สู่ลักษณะให้เพียงพอต่อการพัฒนา พื้นที่ SEZ)
- การท่องเที่ยวไม่เชื่อมโยงกับ แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มี นักท่องเที่ยวเฉพาะมาซื้อสินค้าที่ ตลาดโรงเกลือ	- ประเด็นยุทธศาสตร์ส่งเสริมการ ท่องเที่ยวจังหวัด	- ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวผสมผสาน เชิงนิเวศ (ตลาดโรงเกลือและปราสาท สantikirk)

ตารางที่ ๒.๕-๒ การวิเคราะห์ อุปสรรค โอกาส จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อกำหนดกลยุทธ์ (TOWS Analysis) ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Defensive Strategy)		
จุดแข็ง (Strength)	ภัยคุกคาม (Threat)	ST – กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Defensive Strategy)
- มีพืชเศรษฐกิจเช่นมันสำปะหลัง อ้อยที่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงคล้ายอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์	- สิทธิประโยชน์ที่ยังไม่ครอบคลุมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่จะพัฒนาขึ้น	- กำหนดสิทธิประโยชน์ให้อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่
- ระบบคมนาคมและขนส่งทั้งในพื้นที่ พื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งเชื่อมโยงภาคตะวันออกภาคตะวันออกเฉียงเหนือและราชอาณาจักรกัมพูชา	- การได้เปรียบของ SEZ อื่นในด้านที่ตั้ง ความสะดวกของระบบคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และระบบสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น ระบบน้ำใช้ ระบบไฟฟ้า ระบบสาธารณสุข ที่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอาจเป็นแรงดึงดูดนักลงทุน เพราะสิทธิประโยชน์ไม่แตกต่างกัน	- ส่งเสริมให้เป็นเมืองศูนย์กลางกระจายสินค้าประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นประตูสู่ภาคอีสาน และ EEC
- จังหวัดสระแก้วมีวิสาหกิจชุมชนจำนวน ๕๕๒ ราย และรายในพื้นที่ SEZ สระแก้ว	- ระบบการเข้าถึงข้อมูลวิสาหกิจชุมชนเพื่อขยายตลาดและการผลิตวัตถุดิบ	- การสร้างระบบข้อมูลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในการขยายตลาดและเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาสินค้าและพืชการเกษตร
- พืชเศรษฐกิจของจังหวัดสระแก้วมีหลากหลายโดยเฉพาะมันสำปะหลังที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่กำหนดสำหรับการสร้างมูลค่าเพิ่ม	- การนำเข้าพืชเศรษฐกิจจากประเทศเพื่อนบ้านโดยถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมายโดยการลักลอบเข้ามาซึ่งทำให้เสถียรภาพของพืชผลและความไม่เป็นธรรมกับเกษตรกร	- เพิ่มตลาดรองรับสินค้าภาคการเกษตรกรรมให้มากขึ้น เพื่อลดความผันผวนของราคาสินค้า และการขาดทุนของเกษตรกรในพื้นที่
- พืชเศรษฐกิจมีหลากหลายมันสำปะหลังอ้อย ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา น้ำมันปาล์ม สมุนไพรที่สามารถต่อยอดได้	- ขาดองค์ความรู้เทคโนโลยีของระบบเกษตรสมัยใหม่ที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพเพื่อเป็นวัตถุดิบที่ดี	- ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกพืชที่ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป
- จังหวัดสระแก้วติดกับประเทศกัมพูชา โดยแรงงานสัญชาติกัมพูชาส่วนใหญ่เข้ามาในลักษณะไป - กลับ และส่วนใหญ่อยู่ในกิจการเกษตรและปศุสัตว์ ซึ่งสามารถทดแทนแรงงานไทยในพื้นที่ได้	- ระบบการเข้าออกฝั่งประเทศกัมพูชาอาจจะไม่ค่อยสะดวกเท่ากับทางฝั่งประเทศไทย	- เสริมสร้างความเข้มแข็งมาตรการติดตามตรวจสอบที่ด่านชายแดน

ตารางที่ ๒.๕-๒ การวิเคราะห์ อุปสรรค โอกาส จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อกำหนดกลยุทธ์ (TOWS Analysis) ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงรับ (Reactive Strategy)		
จุดอ่อน (Weakness)	ภัยคุกคาม (Threat)	WT - กลยุทธ์เชิงรับ (Reactive Strategy)
- พื้นที่ชายแดนไทยมีความอ่อนไหวทางความมั่นคง	- กรณียุทธการและผังเมืองจึงกำหนดไม่ให้มีการสร้างอาคารสูงบริเวณชายแดน ขณะที่ชายแดนประเทศกัมพูชาอนุญาตให้สร้างอาคารสูงได้	- ปรับปรุงกฎหมายอาคารสูงระหว่างชายแดน เพื่อสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่
- ผังเมืองไม่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ:	- กระบวนการทำผังเมืองที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเน้นให้คงพื้นที่สีเขียวหรือที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรมซึ่งไม่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม	- เสนอปรับผังเมืองให้สอดคล้องกับสภาพการใช้ประโยชน์จริงในพื้นที่ซึ่งกรณียุทธการและผังเมืองเปิดช่องทางสำหรับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมภายใต้เงื่อนไขการสร้างอุตสาหกรรมเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ข้อจำกัดด้านกรรมสิทธิ์ที่ดินเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ร้อยละ ๔๗.๙๒ ของพื้นที่จังหวัด) ส่งผลถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุน	- กรรมสิทธิ์ถาวรในพื้นที่ หรือการถือสิทธิ์การเช่าได้เพียง ๓๐ ปี	- การปรับระเบียบการถือกรรมสิทธิ์และสิทธิ์การเช่า

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

๒.๕.๒ การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์

ในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ได้มีการนำผลการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อน ข้อมูล/สารสนเทศจากการระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสียผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม (การประชุมเชิงปฏิบัติการ) และผลการประชุมกลุ่มนักวิชาการ (Expert Judgement) มาประมวลเพื่อใช้ในการกำหนด (ร่าง) ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้นสรุปดังตารางที่ ๒.๕-๓

ตารางที่ ๒.๕-๓ (ร่าง) ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้นของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม
๑) การพัฒนาการเกษตรแปรรูปแบบครบวงจร - มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์กลางการแปรรูปสินค้าเกษตรแบบครบวงจร ในพื้นที่ SEZ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจาก SEZ เพิ่มความสามารถด้านการแข่งขัน เนื่องจากต้นทุน Logistics ที่มีราคาถูก	๑) การพัฒนาฝีมือแรงงานและระบบการศึกษา - การมีระบบการศึกษาที่สนับสนุนทักษะในการประกอบอาชีพ	๑) การจัดการขยะครบวงจร - การมีระบบการจัดการขยะภายในพื้นที่ครบวงจร (ขยะครัวเรือน ขยะมือสอง และขยะอุตสาหกรรม)

ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม
๒) การส่งเสริมสิทธิประโยชน์การลงทุนในพื้นที่ - ปรับภาษีและเงื่อนไขการลงทุนในพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้โดดเด่นกว่าพื้นที่อื่น โดยดึงดูดนักลงทุน และอุตสาหกรรมที่เหมาะสม ดึงดูดการลงทุนในพื้นที่ SEZ จังหวัดสระแก้ว	๒) การจัดการแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย - แรงงานต่างด้าวทำงานในประเทศถูกต้องตามกฎหมาย	
๓) ส่งเสริมการท่องเที่ยว/ อัตลักษณ์ท้องถิ่น - ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรม เพิ่มเติมจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอยู่	๓) การพัฒนาระบบสาธารณสุข - การควบคุมโรคติดต่อ (ทั้งคน พืช และสัตว์)	

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

และจากนั้นได้มีการนำ (ร่าง) ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้นไปหารือและระดมความคิดเห็นร่วมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในการประชุมเชิงปฏิบัติการเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ (รายละเอียดแสดงในบทที่ ๖) ซึ่งผลจากกระบวนการมีส่วนร่วมได้นำไปสู่การผนวกประเด็นยุทธศาสตร์บางประเด็นที่มีความใกล้เคียงกันเข้าด้วยกันสรุปดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

• ประเด็นยุทธศาสตร์ ๑) การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และประเด็นยุทธศาสตร์ ๒) การส่งเสริมสิทธิประโยชน์เพื่อการลงทุนในพื้นที่ ได้ปรับรวมเป็น ๑ ประเด็นยุทธศาสตร์เนื่องจากสิทธิประโยชน์เป็นประเด็นที่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป จึงปรับชื่อประเด็นยุทธศาสตร์เป็น **การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปเพื่อดึงดูดการลงทุน**

• ประเด็นยุทธศาสตร์ ๓) การส่งเสริมการท่องเที่ยว/ อัตลักษณ์ท้องถิ่น การพัฒนาสาธารณูปโภค ปรับไปเป็นมาตรการส่งเสริมเพื่อการยั่งยืน เนื่องจากประเด็นดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการพัฒนา SEZ โดยตรง

ด้านสังคม

• ประเด็นยุทธศาสตร์ ๑) การพัฒนาฝีมือแรงงานและระบบการศึกษา และประเด็นยุทธศาสตร์ ๒) การจัดการแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย ได้ปรับรวมเป็น ๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ จึงปรับชื่อประเด็นยุทธศาสตร์เป็น **การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะแรงงานรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว**

• ประเด็นยุทธศาสตร์ ๓) การพัฒนาระบบสาธารณสุข ปรับไปเป็นมาตรการที่ผนวกเข้ากับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ เนื่องจากประเด็นดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการพัฒนา SEZ โดยตรง

ด้านสิ่งแวดล้อม

• ประเด็นยุทธศาสตร์ ๑) การจัดการขยะครบวงจร ปรับชื่อประเด็นยุทธศาสตร์เป็น **การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ** และผนวกเรื่องการพัฒนาสาธารณสุขเข้าไปในมาตรการเพื่อความยั่งยืน

๒.๖ การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด

หลังจากขั้นตอนการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์แล้ว ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัดสำหรับประเด็นยุทธศาสตร์ในแต่ละตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้เป็นเครื่องมือบอกทิศทางการพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ ช่วยในการติดตามและประเมินสัมฤทธิ์ผลของแนวทางการพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ เนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นได้มุ่งเพื่อบรรลุสมดุลของการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว สำหรับรายละเอียดวัตถุประสงค์ความยั่งยืนและตัวชี้วัดที่กำหนดในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต สรุปดังตารางที่ ๒.๖-๑

ตารางที่ ๒.๖-๑ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน/ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย สำหรับเป้าหมายการพัฒนา (ประเด็นยุทธศาสตร์) ของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
๑. การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน	๑) ส่งเสริมอุตสาหกรรมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดสระแก้ว โดยตระหนักถึงความยั่งยืน ๒) พัฒนากฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมด้านเกษตรกรรมของประเทศไทยใช้ประโยชน์จากการลงทุนในพื้นที่เป้าหมายในประเทศทั้งในด้านแรงงาน ตลาด และสิทธิประโยชน์ด้านการผลิตและการค้าลงทุน ส่งเสริมและสร้างบรรยากาศในการค้า การลงทุน และชักจูงให้ผู้ประกอบการนักลงทุนมาดำเนินกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว อย่างไรก็ตามจะต้องเป็นอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ๓) ใช้ทรัพยากรแรงงานของคนในพื้นที่สูงสุดด้วยการส่งเสริมการศึกษาให้สูงขึ้น ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดในพื้นที่ และทักษะที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมใหม่	เงินลงทุนอุตสาหกรรมด้านเกษตรแปรรูปที่เข้าข่าย BOI ระดับ B๒ B๑ A๑ A๒ A๓ และ A๔ สะสม	เงินลงทุนอุตสาหกรรมด้านการเกษตรที่เข้าข่าย BOI สะสมและอุตสาหกรรมเกษตรรูปมูลค่าสูงที่จะพัฒนาขึ้น เพิ่มขึ้นอัตราอย่างน้อยร้อยละ ๑.๗ ต่อปี
๒. การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ	๑) ส่งเสริมระบบเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของชุมชนให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายการจัดการขยะตั้งแต่ต้นถึงปลายทาง ด้วยเป้าหมาย 3Rs (Reduce, Reuse and Recycle) ของขยะชุมชน และตามหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ของขยะจากอุตสาหกรรม โดยเพิ่มสัดส่วนการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ รวมถึงลด	ร้อยละปริมาณขยะที่ ถูกนำมากำจัดอย่างถูกต้อง	๑) กรณีที่ ๑ สามารถสร้างโรงงาน RDF ในศูนย์กำจัดขยะแบบกลุ่มของเทศบาลเมืองวัฒนานคร และมีการแยกขยะจากต้นทางด้วยหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน ขยะทั้งหมดสามารถกำจัดได้อย่างน้อย ร้อยละ ๘๐

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
	ปริมาณขยะที่เข้าระบบการจัดการขั้นสุดท้าย (ปลายทาง) ๒) เพิ่มศักยภาพพื้นที่ในการรองรับขยะ และจัดการอย่างถูกต้อง ด้วยการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอื่นที่ประชาชนในพื้นที่ให้การยอมรับ เพื่อเพิ่มร้อยละปริมาณขยะที่ถูกกำจัดอย่างถูกต้องให้มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง		ของขยะที่เกิดขึ้น ภายใน พ.ศ. ๒๕๖๙ ๒) กรณีที่ ๒ ไม่สามารถสร้างโรงงาน RDF ได้มีแต่การแยกขยะต้นทางด้วยหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน ขยะทั้งหมดสามารถกำจัดได้อย่างน้อย ร้อยละ ๔๐ ของขยะที่เกิดขึ้น ภายใน พ.ศ. ๒๕๖๙
๓. การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ	๑) เสริมสร้างศักยภาพของแรงงานทุกระดับในท้องถิ่นเพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นใน SEZ ทั้งอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงรวมทั้งเกษตรยุคใหม่	จำนวนแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เข้ารับการฝึกอบรมโครงการเพิ่มทักษะกำลังแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	แรงงานที่มีทักษะเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑,๒๐๐ คน/ปี

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

๒.๗ การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น

ในขั้นตอนการกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ได้ระบุความเป็นไปได้ในแนวทางการพัฒนาเบื้องต้นของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบการศึกษาในการพัฒนาทางเลือกและใช้ในการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาทางเลือกต่อไป โดยแนวทางการกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ได้ดำเนินการดังนี้

๑) กำหนดแนวคิดสำหรับการพัฒนาทางเลือกเบื้องต้น และทบทวนพร้อมพิจารณาประเด็นยุทธศาสตร์ที่ผ่านการดำเนินการเป็นขั้นตอนเป็นขั้นตอนในการวิเคราะห์สาระวิชาการจากเอกสาร รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เสนอจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓) เกี่ยวกับการพัฒนา SEZ พร้อมการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

๒) พัฒนาทางเลือกเบื้องต้นที่มีศักยภาพหรือเป็นไปได้ซึ่งต้องตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์ที่เสนอทั้ง ๓ ประเด็นพร้อมด้วยข้อมูลวิชาการสนับสนุนและการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

จากผลการวิเคราะห์ของนักวิชาการและบูรณาการกับข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียทั้งจากการประชุมกลุ่มย่อยเชิงปฏิบัติการ พร้อมด้วยข้อมูลสนับสนุนในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ทั้ง ๓ ประเด็นซึ่งอธิบายรายละเอียดไว้ในรายงานการกำหนดขอบเขต (สศช., ๒๕๖๔) จึงได้พิจารณากำหนดกรอบการพัฒนาทางเลือกเบื้องต้นที่ครอบคลุมการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยการใช้หรือแปรรูปวัตถุดิบที่มีอยู่ในจังหวัดสระแก้ว คือ พืชผลทางการเกษตร เช่น มันสำปะหลัง อ้อย เป็นต้น เพื่อต่อยอดด้านการเกษตร และในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมจะมีของเสียเกิดขึ้น ซึ่งโดยปกติจะมีการบำบัดหรือกำจัดของเสียที่เกิดขึ้น จึงเสนอใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อนำของเสียที่เกิดขึ้นกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์เดิมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่เป็นการเพิ่มมูลค่าของของเสีย ขณะเดียวกันก็ลดของเสียด้วย สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์เรื่องการจัดการขยะฯ จะเน้นเกี่ยวกับขยะชุมชนรวมทั้งขยะจากสินค้ามือสองโดยใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียนมากำหนดเป็นกรอบในการกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น รวมทั้งกำหนดให้มีการพัฒนาศักยภาพของแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปด้วยหลักการเศรษฐกิจแนวใหม่ที่เกิดขึ้นด้วย ซึ่งผลการศึกษาได้เสนอทางเลือกเบื้องต้นดังต่อไปนี้

• สภาพตามปกติ (Business as Usual: BAU)

การพัฒนา SEZ แบบปกติ เป็นการพัฒนาที่ดำเนินการที่เป็นปกตินับจาก พ.ศ. ๒๕๖๓ และดำเนินการต่อเนื่องไปในอนาคตตามที่กำหนดไว้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

• ทางเลือกที่ ๑: การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

การพัฒนาเศรษฐกิจแบบเดิม เป็นแบบเศรษฐกิจเส้นตรง เน้นการบริโภค และเติบโตภายใต้ระบบการผลิตที่พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติโดยตรง แต่ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้แนวโน้มโลกอาจเกิดวิกฤติการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ และพลังงาน ดังนั้นแนวคิดการพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน จึงนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาการผลิตใด ๆ รวมถึงอุตสาหกรรมใน SEZ ด้วย โดยหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน คือการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วกลับมาแปรรูปและนำกลับไปใช้อีกในอนาคต โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในกระบวนการผลิตใหม่ เพื่อการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

• ทางเลือกที่ ๒: การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) - เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) - เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) หรือ BCG Model

การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy เป็นการนำ ๒ ตัวแปรสำคัญ ได้แก่ เกษตรกรรมสมัยใหม่ และโรงกลั่นชีวภาพ (Biorefinery) มาบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยี (Technology) วิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อให้เกิดคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนจากเศรษฐกิจฐานเกษตรกรรมไปเป็นเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยเศรษฐกิจชีวภาพจะใช้สินค้าเกษตรจากมันสำปะหลังและอ้อยซึ่งเป็นสินค้าเกษตรไทยที่ส่งออกเป็นอันดับ ๑ และ ๒ ของโลก เป็นตัวนำร่องซึ่งจะก่อให้เกิดอุตสาหกรรมในลักษณะห่วงโซ่ที่เพิ่มมูลค่า (Value Chain) ได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาพลังงานชีวภาพ เช่น เอทานอล พลังงานไฟฟ้าชีวมวล เพื่อเป็นพลังงานทางเลือกที่มั่นคงและแข่งขันได้ อุตสาหกรรมชีวเคมี ได้แก่ พลาสติกชีวภาพ อุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคต ที่จะเข้ามาเป็นวัตถุดิบผสมในอาหารแทนการใช้สารเคมี หรือแม้แต่ผสมในอาหารสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับโปรตีนจากธรรมชาติที่ดีมีความสมบูรณ์ ตลอดจนอุตสาหกรรม

ทางชีวเภสัชภัณฑ์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหม่และมีอนาคต และต้องมีการลงทุนทางด้านงานวิจัยอย่างสูง เพื่อสร้างเศรษฐกิจชีวภาพ ซึ่งทั้ง อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสระแก้ว

สำหรับผลการศึกษาโดยละเอียดในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตทั้งหมดตั้งแต่ขั้นตอนที่ ๑ ถึงขั้นตอนที่ ๘ ที่สรุปดังรูปที่ ๑.๕-๑ ในบทที่ ๑ ที่ได้ดำเนินการในช่วงการกำหนดขอบเขตนั้น ได้มีการสรุปและจัดทำเสนอ ในรายงานการกำหนดขอบเขต โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเรียบร้อยแล้ว และเมื่อเริ่มดำเนินในขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้ดำเนินการทบทวนและพิจารณาปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจ บริบทและศักยภาพของ SEZ สระแก้วที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงการเว้นระยะเวลาศึกษาให้เป็นปัจจุบัน และความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับจากการประชุมกลุ่มย่อยทางออนไลน์เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ (รายละเอียดแสดงในบทที่ ๖) เนื่องจากการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เป็นจุดเชื่อมโยงการพัฒนานั้นไม่จำกัดเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูง แต่จะก่อให้เกิดการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย รวมทั้งการนำปัจจัยการผลิตมาแปรรูปเพื่อให้ได้ผลผลิตหรือสินค้า ซึ่งเป็นการช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับปัจจัยการผลิตต่อไป จึงได้มีการทบทวนและปรับปรุงวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ รวมทั้งตัวชี้วัดใหม่สรุปดังตารางที่ ๒.๖-๑ และมีรายละเอียดดังนี้

- ปรับวิสัยทัศน์ที่กำหนดในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตเดิมจาก “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เป็นประตูเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน” เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาคขับเคลื่อนโดยเศรษฐกิจมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน”

- ปรับประเด็นยุทธศาสตร์ใหม่ ๓ ประเด็นเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดสระแก้ว ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๑ การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน บรรลุเป้าหมายเป็นประตูเชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจจึงต้องสร้างความเชื่อมโยงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ด้วยระบบโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบที่รวดเร็วเป็นเครือข่ายตลอดห่วงโซ่อุปทาน ในลักษณะและวิธีการที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๒ การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร บรรลุเป้าหมายการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมเกษตรที่มีมูลค่าสูง จึงใช้จุดแข็งของพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และ SEZ สระแก้วด้านการเกษตร ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ของโครงการติดตามฯ) ด้วยการต่อยอดและยกระดับผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นทรัพยากรของพื้นที่ ไปสู่การแปรรูปให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งวงจรการผลิต เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๓ การพัฒนาการศึกษา องค์กรความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน เพื่อให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายให้เกิดความมั่งคั่ง เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน สังคมมีคุณภาพและมีความสุข จากข้อมูลฐานในปัจจุบันพบว่า

แรงงานในภาพรวมของจังหวัดสระแก้ว ไม่ขาดแคลนในเชิงปริมาณแต่ยังขาดความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาทั้งด้านการศึกษา องค์กรความรู้ และทักษะ เพื่อสร้างศักยภาพแรงงานให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานที่จะพัฒนาขึ้นอย่างมากเพื่อเป็นกำลังขับเคลื่อนการพัฒนา SEZ ตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนด

- ทบทวนและพิจารณาคัดเลือกตัวชี้วัด ให้มีความครอบคลุมและสามารถสะท้อนความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ทั้งสามประเด็น และครอบคลุมมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และพิจารณาจากความเหมาะสมในการนำไปใช้ในทางปฏิบัติ มีข้อมูลเพียงพอที่ใช้ในการติดตามประเมินผลได้ในระยะยาว และให้ความสำคัญกับบริบทของข้อมูลจริงในพื้นที่ด้วย

สำหรับรายละเอียดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ รวมทั้งตัวชี้วัดที่ได้มีการทบทวนและปรับปรุงสรุปดังตารางที่ ๒.๗-๑

**ตารางที่ ๒.๗-๑ วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด สำหรับ
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว**

วิสัยทัศน์	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาคขับเคลื่อนโดยเศรษฐกิจมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน	
ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด
๑. ความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน	๑) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว	๑) มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
	๒) เพื่อส่งเสริมโอกาสความร่วมมือกับพื้นที่อุตสาหกรรมหรือพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ	๒) มูลค่าโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) และเริ่มดำเนินการแล้ว และมูลค่าทุนจดทะเบียนของนิติบุคคลจัดตั้งใหม่ (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
	๓) เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของระบบโลจิสติกส์ ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ (Infrastructure)	๓) จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส) (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
	๔) เพื่อสร้างมูลค่าห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) แบบครบวงจร	๔) ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
๒. การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร	๑) เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๑) มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
	๒) เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๒) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
	๓) เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย	๓) จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)

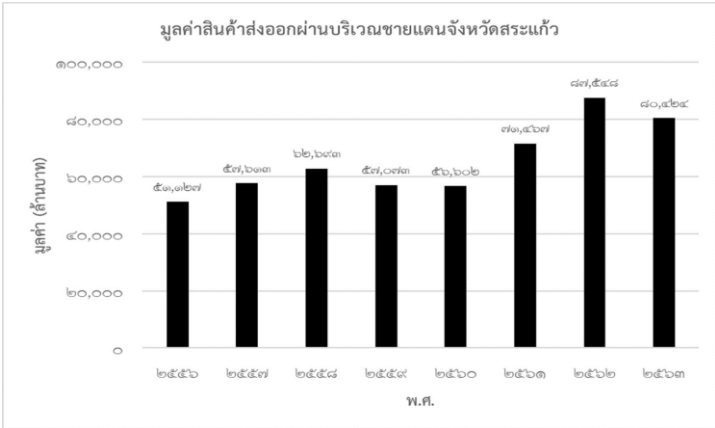
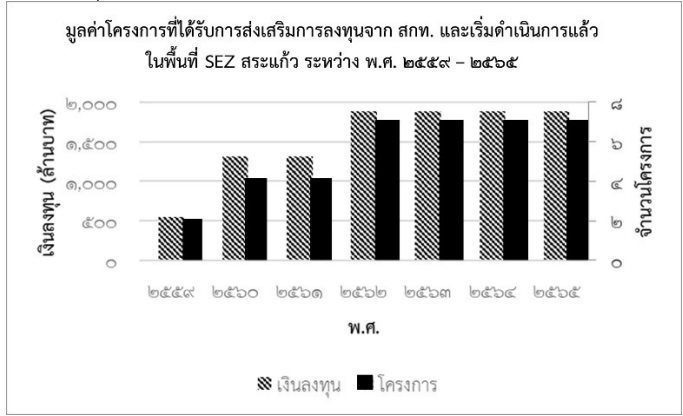
**ตารางที่ ๒.๗-๑ วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด สำหรับ
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (ต่อ)**

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด
๓. การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพ ของประชาชนให้สอดคล้อง กับตลาดแรงงาน	๑) เพื่อพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ ความชำนาญและเชี่ยวชาญที่ สอดคล้องและเหมาะสมกับความ ต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ๒) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและ สิทธิประโยชน์ของแรงงานและ ประชาชนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วม	๑) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนก ตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
		๒) จำนวนแรงงานผ่านการ ฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพ แรงงาน (ตัวชี้วัดด้านสังคม)
		๓) จำนวนผู้จบการศึกษาตาม ระดับการศึกษาและอาชีพ (ตัวชี้วัดด้านสังคม)
		๔) ร้อยละของจำนวนครัวเรือน ยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่า เกณฑ์ข้อมูลความจำเป็น พื้นฐาน (จปฐ.) (ตัวชี้วัดด้าน สังคม)

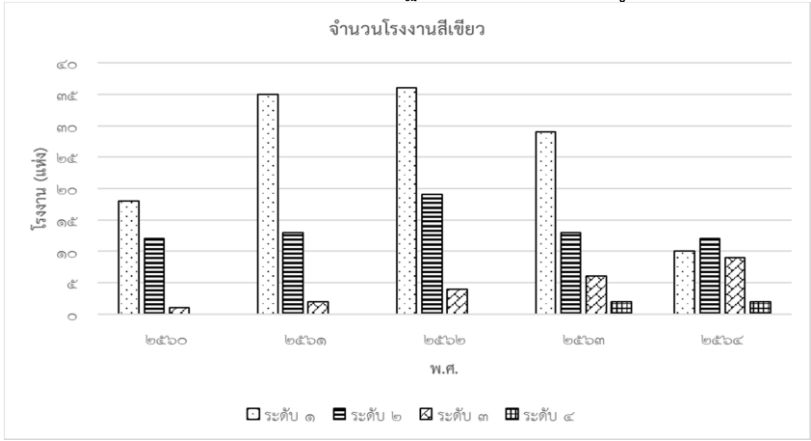
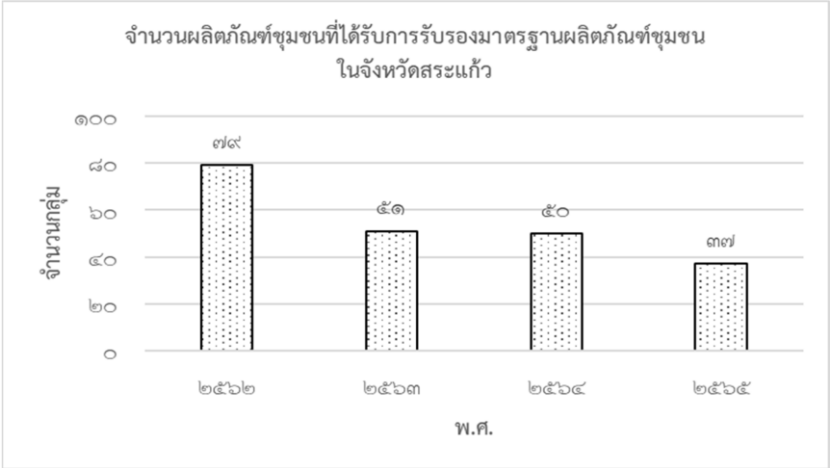
๒.๘ การประเมินข้อมูลฐานที่ผ่านมา

การประเมินข้อมูลฐาน (Baseline Assessment) เป็นการประเมินสถานภาพและแนวโน้มการพัฒนาของตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ โดยข้อมูลครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่ก่อนและหลังการประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ซึ่งบอกแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงตัวแปรต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่เลือกขึ้นมาใช้ในการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ที่มีผลต่อการคาดการณ์ทิศทางในอนาคต สำหรับผลการประเมินข้อมูลฐานในแต่ละตัวชี้วัดสามารถสรุปดังตารางที่ ๒.๘-๑ และอธิบายโดยละเอียดในภาคผนวก ก

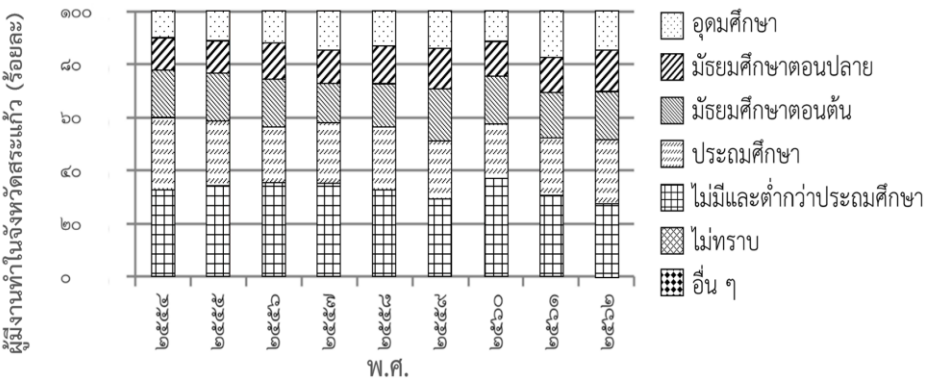
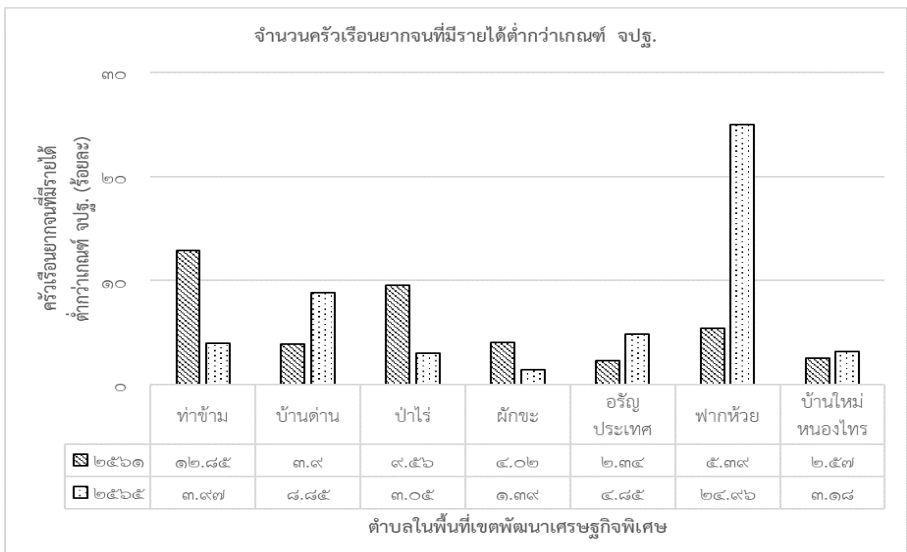
ตารางที่ ๒.๘-๑ สรุปผลการประเมินข้อมูลฐานของตัวชี้วัดแต่ละด้าน

ตัวชี้วัด	สรุปผลการประเมินแนวโน้มโดยย่อ
มูลค่าส่งออกผ่านชายแดน จังหวัดสระแก้ว	อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าส่งออกผ่านบริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้วในระยะเวลาที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๓) เท่ากับร้อยละ ๗.๐ ต่อปี โดยคาดการณ์ว่าในอนาคต ๕ ปี เมื่อมีการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและศูนย์โลจิสติกส์ครบถ้วนเอื้อต่อการทำธุรกิจการค้า จึงคาดว่าแนวโน้มของมูลค่าสินค้าส่งออกจะมากขึ้น (สำนักงานจังหวัดสระแก้ว, ๒๕๖๕ก)
มูลค่าโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) และเริ่มดำเนินการแล้ว และมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลจัดตั้งใหม่	จากรายงานความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๕) มูลค่าโครงการที่ได้รับการสนับสนุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาการลงทุนสะสมตลอดช่วงระยะเวลาดังกล่าว พบว่ามีเงินลงทุนเพิ่มขึ้น ๓.๔ เท่า (สศช., ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด	สรุปผลการประเมินแนวโน้มโดยย่อ																																								
จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.เอส)	มาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส) คือเครื่องหมายรับรองคุณภาพให้กับสินค้าหรือบริการที่ผลิตจำหน่าย หรือบริการ ในระดับ SMEs โดย มอก.เอส เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๖๐ (อ้างอิงตามประกาศหลักเกณฑ์และเงื่อนไข การรับรองผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.เอส) ประกาศ ณ.วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐) แต่ยังไม่เป็นเรื่องใหม่ จึงยังไม่มี SMEs ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ดำเนินการในมาตรฐานนี้																																								
ปริมาณขยะชุมชนที่จัดการถูกต้อง	จังหวัดสระแก้วมีปริมาณขยะชุมชนเพิ่มขึ้นเนื่องจากจำนวนประชากรรวมทั้งประชากรแฝงที่เพิ่มขึ้น ปริมาณขยะใน ๗ ตำบล ที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา จาก พ.ศ. ๒๕๕๘ มีประมาณ ๒๐,๙๐๐ ตัน/ ปี ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็น ๒๑,๘๐๐ ตัน/ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๖๓ และความสามารถในการกำจัดขยะอย่างถูกต้องของ จังหวัดสระแก้วในปัจจุบัน คือ ๑๙ ตัน/ วัน หรือประมาณ ๖,๙๓๕ ตัน/ ปี หรือเพียงร้อยละ ๓.๕๒ ที่จังหวัดสระแก้วมีศักยภาพในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง ปริมาณขยะชุมชนที่จัดการถูกต้อง <table><thead><tr><th>พ.ศ.</th><th>ปริมาณขยะชุมชนที่จัดการถูกต้อง (ร้อยละ)</th></tr></thead><tbody><tr><td>๒๕๕๘</td><td>๓.๓๙</td></tr><tr><td>๒๕๕๙</td><td>๓.๓๕</td></tr><tr><td>๒๕๖๐</td><td>๓.๓๐</td></tr><tr><td>๒๕๖๑</td><td>๓.๒๖</td></tr><tr><td>๒๕๖๒</td><td>๓.๒๓</td></tr><tr><td>๒๕๖๓</td><td>๓.๒๖</td></tr><tr><td>๒๕๖๔</td><td>๓.๑๙</td></tr></tbody></table> (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๗ (สระบุรี), ๒๕๖๔)	พ.ศ.	ปริมาณขยะชุมชนที่จัดการถูกต้อง (ร้อยละ)	๒๕๕๘	๓.๓๙	๒๕๕๙	๓.๓๕	๒๕๖๐	๓.๓๐	๒๕๖๑	๓.๒๖	๒๕๖๒	๓.๒๓	๒๕๖๓	๓.๒๖	๒๕๖๔	๓.๑๙																								
พ.ศ.	ปริมาณขยะชุมชนที่จัดการถูกต้อง (ร้อยละ)																																								
๒๕๕๘	๓.๓๙																																								
๒๕๕๙	๓.๓๕																																								
๒๕๖๐	๓.๓๐																																								
๒๕๖๑	๓.๒๖																																								
๒๕๖๒	๓.๒๓																																								
๒๕๖๓	๓.๒๖																																								
๒๕๖๔	๓.๑๙																																								
มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจ และสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	พืชเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย และมันสำปะหลัง ปริมาณของพืชเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไม่สูงมากนัก และปัจจัยทางด้านราคาส่งผลกระทบต่อความผันผวนของราคาในแต่ละปี อันเนื่องมาจากปริมาณการส่งออก/นำเข้า ปริมาณผลผลิต ราคาน้ำมัน ดัชนีราคาผู้บริโภค และอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจในจังหวัดสระแก้ว <table><thead><tr><th>พ.ศ.</th><th>ข้าว</th><th>ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</th><th>อ้อย</th><th>มันสำปะหลัง</th></tr></thead><tbody><tr><td>๒๕๕๖</td><td>~2,000</td><td>~1,500</td><td>~1,000</td><td>~500</td></tr><tr><td>๒๕๕๗</td><td>~2,000</td><td>~1,500</td><td>~1,000</td><td>~500</td></tr><tr><td>๒๕๕๘</td><td>~2,000</td><td>~1,500</td><td>~1,000</td><td>~500</td></tr><tr><td>๒๕๕๙</td><td>~1,500</td><td>~1,000</td><td>~1,000</td><td>~500</td></tr><tr><td>๒๕๖๐</td><td>~1,500</td><td>~1,000</td><td>~1,000</td><td>~500</td></tr><tr><td>๒๕๖๑</td><td>~1,500</td><td>~1,000</td><td>~1,000</td><td>~500</td></tr><tr><td>๒๕๖๒</td><td>~1,500</td><td>~1,000</td><td>~1,000</td><td>~500</td></tr></tbody></table> (สำนักงานจังหวัดสระแก้ว, ๒๕๖๕ก; สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๖๕)	พ.ศ.	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	อ้อย	มันสำปะหลัง	๒๕๕๖	~2,000	~1,500	~1,000	~500	๒๕๕๗	~2,000	~1,500	~1,000	~500	๒๕๕๘	~2,000	~1,500	~1,000	~500	๒๕๕๙	~1,500	~1,000	~1,000	~500	๒๕๖๐	~1,500	~1,000	~1,000	~500	๒๕๖๑	~1,500	~1,000	~1,000	~500	๒๕๖๒	~1,500	~1,000	~1,000	~500
พ.ศ.	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	อ้อย	มันสำปะหลัง																																					
๒๕๕๖	~2,000	~1,500	~1,000	~500																																					
๒๕๕๗	~2,000	~1,500	~1,000	~500																																					
๒๕๕๘	~2,000	~1,500	~1,000	~500																																					
๒๕๕๙	~1,500	~1,000	~1,000	~500																																					
๒๕๖๐	~1,500	~1,000	~1,000	~500																																					
๒๕๖๑	~1,500	~1,000	~1,000	~500																																					
๒๕๖๒	~1,500	~1,000	~1,000	~500																																					

ตัวชี้วัด	สรุปผลการประเมินแนวโน้มโดยย่อ
จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	ใน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ โรงงานอุตสาหกรรมสีเขียวระดับ ๑ และ ๒ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วง ๓ ปีแรกและลดลงอย่างรวดเร็วใน ๒ ปีสุดท้าย ซึ่งส่วนหนึ่งก็อาจพัฒนาไปเป็นระดับที่สูงขึ้น ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว ระดับ ๓ และ ๔ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่เป็นจำนวนน้อย และไม่พบโรงงานที่ได้รับการรับรองถึงระดับที่ ๕ ดังนั้น จากภาพรวมจะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมที่ยังคงมาตรฐานอุตสาหกรรมสีเขียวไว้ได้มีจำนวนน้อยลง แต่โรงงานที่มีมาตรฐานสิ่งแวดล้อมระดับสูงมีมากขึ้น (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๔)
จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)	จำนวนกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรอง มผช. ในจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพ รายบุคคลที่มีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ไม้กวาดดอกหญ้า ผลิตภัณฑ์จากกก เครื่องสำอาง ผ้าขาวม้า หินประดับ ผลิตภัณฑ์จากไม้ รากไม้ เป็นต้น โดยจำนวนกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนรายปี ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ มีแนวโน้มลดลง (กองบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน, ๒๕๖๕)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	รายได้ต่อเดือนของลูกจ้างจะแตกต่างกันอย่างมากตามการประกอบอาชีพ โดยทุกกลุ่มมีแนวโน้มที่ลดลงในภาพรวม ยกเว้นอาชีพผู้จัดการ นักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพที่มีการลดลงในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๒ และปรับตัวสูงขึ้นหลังจากนั้น เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนว่าอาชีพที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่า มีโอกาสในการสร้างรายได้ที่ดีกว่าในพื้นที่

ตัวชี้วัด	สรุปผลการประเมินแนวโน้มโดยย่อ																																
	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง <table><caption>ข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)</caption><thead><tr><th>แหล่งรายได้ของลูกจ้าง</th><th>พ.ศ. ๒๕๕๘</th><th>๒๕๖๐</th><th>๒๕๖๒</th><th>๒๕๖๔</th></tr></thead><tbody><tr><td>ผู้จ้าง ภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ</td><td>~45,000</td><td>~35,000</td><td>~32,000</td><td>~42,000</td></tr><tr><td>หน่วยงานราชการ ไม่สังกัด</td><td>~25,000</td><td>~18,000</td><td>~15,000</td><td>~18,000</td></tr><tr><td>หน่วยงานราชการและภาคเอกชน</td><td>~22,000</td><td>~18,000</td><td>~15,000</td><td>~18,000</td></tr><tr><td>เอกชน หน่วยงาน และวิสาหกิจ</td><td>~28,000</td><td>~25,000</td><td>~22,000</td><td>~25,000</td></tr><tr><td>ผู้ปฏิบัติงานเกษตรกรรมรายได้น้อยกว่า</td><td>~22,000</td><td>~20,000</td><td>~18,000</td><td>~18,000</td></tr></tbody></table> (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๖๔)	แหล่งรายได้ของลูกจ้าง	พ.ศ. ๒๕๕๘	๒๕๖๐	๒๕๖๒	๒๕๖๔	ผู้จ้าง ภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ	~45,000	~35,000	~32,000	~42,000	หน่วยงานราชการ ไม่สังกัด	~25,000	~18,000	~15,000	~18,000	หน่วยงานราชการและภาคเอกชน	~22,000	~18,000	~15,000	~18,000	เอกชน หน่วยงาน และวิสาหกิจ	~28,000	~25,000	~22,000	~25,000	ผู้ปฏิบัติงานเกษตรกรรมรายได้น้อยกว่า	~22,000	~20,000	~18,000	~18,000		
แหล่งรายได้ของลูกจ้าง	พ.ศ. ๒๕๕๘	๒๕๖๐	๒๕๖๒	๒๕๖๔																													
ผู้จ้าง ภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ	~45,000	~35,000	~32,000	~42,000																													
หน่วยงานราชการ ไม่สังกัด	~25,000	~18,000	~15,000	~18,000																													
หน่วยงานราชการและภาคเอกชน	~22,000	~18,000	~15,000	~18,000																													
เอกชน หน่วยงาน และวิสาหกิจ	~28,000	~25,000	~22,000	~25,000																													
ผู้ปฏิบัติงานเกษตรกรรมรายได้น้อยกว่า	~22,000	~20,000	~18,000	~18,000																													
จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน	ระดับฝีมือของแรงงานส่วนใหญ่ในจังหวัดสระแก้วก็ยังเป็นแรงงานระดับฝีมือขั้นต้นตามลักษณะงานที่มีอยู่ ทั้งนี้ ใน ๕ ปีข้างหน้าที่จะมีการยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป การพัฒนาอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และธุรกิจต่อเนื่อง ทำให้คาดการณ์ได้ว่าความต้องการแรงงานที่มีทักษะฝีมือจะมีความหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานที่มีมาตรฐานทักษะฝีมือในระดับสูง สำหรับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานได้ประมาณไว้ที่อย่างน้อย ๑,๒๐๐ คนต่อปี อย่างไรก็ตามเนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลในระดับตำบล โดยมีเพียงข้อมูลโครงการเพิ่มทักษะกำลังแรงงานเฉพาะในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ๓ ปี (จำนวนผู้เรียน/ ผู้จบ ใน พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ คือ ๑,๑๖๕/ ๑,๑๑๒ คน; ๑,๐๒๘/ ๙๗๔ คน; และ ๘๐๗/ ๗๖๗ คน ตามลำดับ) การพัฒนาศักยภาพแรงงานในจังหวัดสระแก้ว ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ - ๒๕๖๕ <table><thead><tr><th></th><th>๒๕๕๙</th><th>๒๕๖๐</th><th>๒๕๖๑</th><th>๒๕๖๒</th><th>๒๕๖๓</th><th>๒๕๖๔</th><th>๒๕๖๕</th></tr></thead><tbody><tr><td>การฝึกยกระดับฝีมือ</td><td>๖๖๙</td><td>๑๙๙๑</td><td>๑๒๔๓</td><td>๑๖๔๖</td><td>๑๔๘๒</td><td>๑๓๒๙</td><td>๙๗๔</td></tr><tr><td>การฝึกอาชีพเสริม</td><td>๒๓๑๔</td><td>๑๗๖๒</td><td>๕๔๒๓</td><td>๕๓๖</td><td>๒๓๔</td><td>๕๗๐</td><td>๕๔๗</td></tr><tr><td>การฝึกเตรียมเข้าทำงาน</td><td>๙๖</td><td>๑๙๗</td><td>๒๓๔</td><td>๑๐๕</td><td>๘๙</td><td>๓๓</td><td>๓๘</td></tr></tbody></table> (สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว, ๒๕๖๓)		๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	การฝึกยกระดับฝีมือ	๖๖๙	๑๙๙๑	๑๒๔๓	๑๖๔๖	๑๔๘๒	๑๓๒๙	๙๗๔	การฝึกอาชีพเสริม	๒๓๑๔	๑๗๖๒	๕๔๒๓	๕๓๖	๒๓๔	๕๗๐	๕๔๗	การฝึกเตรียมเข้าทำงาน	๙๖	๑๙๗	๒๓๔	๑๐๕	๘๙	๓๓	๓๘
	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕																										
การฝึกยกระดับฝีมือ	๖๖๙	๑๙๙๑	๑๒๔๓	๑๖๔๖	๑๔๘๒	๑๓๒๙	๙๗๔																										
การฝึกอาชีพเสริม	๒๓๑๔	๑๗๖๒	๕๔๒๓	๕๓๖	๒๓๔	๕๗๐	๕๔๗																										
การฝึกเตรียมเข้าทำงาน	๙๖	๑๙๗	๒๓๔	๑๐๕	๘๙	๓๓	๓๘																										
จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ	จากข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของผู้มีงานทำในจังหวัดสระแก้วตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๒ พบว่าแรงงานส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาและไม่มีการศึกษา การพัฒนาศักยภาพโดยการฝึกอบรมฝีมือแรงงานตามหลักสูตรที่จัดโดยสำนักพัฒนาฝีมือแรงงาน จะทำให้กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษากว่าร้อยละ ๘๐ ได้รับประโยชน์ จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามทักษะที่ได้รับการพัฒนาขึ้น โดยอาจยกระดับให้กลุ่ม																																

ตัวชี้วัด	สรุปผลการประเมินแนวโน้มโดยย่อ
	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ซึ่งมีส่วนใกล้เคียงกับกลุ่มผู้มีงานทำที่จบในระดับอุดมศึกษา) ได้พัฒนาคุณสมบัติขึ้นไปสู่ระดับอุดมศึกษาผ่านการสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นความมั่นคงในระยะยาว ผู้มีงานทำในจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๒ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๖๔)
ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	ผลการสำรวจครัวเรือนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ได้แก่ ตำบลท่าข้าม ตำบลบ้านด่าน ตำบลป่าไร่ และตำบลผักขะ รวมถึงพื้นที่ที่อาจได้รับผลจากการพัฒนา SEZ สระแก้ว ได้แก่ ตำบลอรัญประเทศ ตำบลปากห้วย และตำบลบ้านใหม่หนองไทร ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. เปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ และ พ.ศ. ๒๕๖๕ พบว่าทุกตำบลในพื้นที่ SEZ สระแก้ว มีค่าตามตัวชี้วัดนี้ลดลงยกเว้นตำบลบ้านด่าน (ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า, ๒๕๖๕)

บทที่ ๓

การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระแก้ว

บทที่ ๓

การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๓.๑ การพัฒนาทางเลือก

การพัฒนาทางเลือกเป็นขั้นตอนเป็นการกำหนดทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งมีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน ที่จะส่งผลให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายการพัฒนา ไปสู่สภาพอนาคตที่ต้องการร่วมกัน และบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ ได้นำผลจากการศึกษาในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนา SEZ สระแก้ว ประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น มาทบทวนและสังเคราะห์ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมโดยการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้เสีย จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑ หัวข้อ “การพัฒนาทางเลือกเบื้องต้น” และผลจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ดังกล่าวส่งผลให้มีการทบทวนประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัดใหม่ก่อนที่นำไปสู่การพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ จากนั้น จึงนำทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ที่ได้มาตรวจสอบความเหมาะสมตามหลักการพัฒนาทางเลือกที่อ้างอิงไว้ในแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก) และทวนสอบความครบถ้วน สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนาเพื่อให้มั่นใจว่าได้นำประเด็นต่าง ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียเข้าไปประกอบการพัฒนาทางเลือกที่มีลักษณะชัดเจน แตกต่าง และมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน คำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ มีความเชื่อมโยงกับศักยภาพพื้นที่และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (บทที่ ๒) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายการพัฒนาของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ว่า “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาคขับเคลื่อนโดยเศรษฐกิจมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน” ซึ่งได้วิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ หรือ ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญต่อความสำเร็จวิสัยทัศน์ ไว้ ๓ ประเด็น คือ

- ความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน
- การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร
- การพัฒนาการศึกษา องค์กรความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ไว้สำหรับแต่ละประเด็นการพัฒนา ไว้รวมทั้งสิ้น ๘ เรื่อง และมีตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนารวม ๑๑ ตัวชี้วัด (รายละเอียดในบทที่ ๒) ก่อนการพัฒนากำหนดทางเลือกต่าง ๆ ผลการประเมินข้อมูลฐาน เพื่อทำความเข้าใจสภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่จะใช้ในการประเมินผลกระทบของทางเลือกต่าง ๆ ว่าจะสามารถทำให้

การพัฒนาบรรลุความสำเร็จต่อประเด็นยุทธศาสตร์ หรือไม่ อย่างไร ดังนั้นการพัฒนาทางเลือกจึงได้ใช้ผลจากการศึกษาในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตทั้งหมดดังกล่าว นำมาสังเคราะห์และออกแบบทางเลือก หรือ วิธีทางที่จะพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ในอนาคตบนพื้นฐานของสภาพในอดีตถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปในสภาพอนาคตตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

ทางเลือกต่าง ๆ จึงเสนอขึ้นและนำไปหาหรือรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียด้วย โดยการพัฒนาออกแบบลักษณะและวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน มีอิสระจากกัน แต่มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเด็นการพัฒนาสำคัญของการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเหมือนกันในที่สุด ทางเลือกต่าง ๆ เกิดจากแนวคิดการพัฒนาบนฐานของการใช้การเชื่อมโยงด้วยระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคต่าง ๆ ภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อขนส่งและกระจายสินค้าทั้งนำเข้าและส่งออก โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นผลผลิตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการพัฒนาในแต่ละระยะ โดยได้กำหนดกรอบการพัฒนาที่จะช่วยให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ได้ ประกอบด้วย สภาพตามปกติ (Business-as-Usual: BAU) และทางเลือกที่พัฒนาขึ้นใหม่ อีก ๓ ทางเลือกที่มีจุดเด่นในการพัฒนาแตกต่างกัน ได้แก่

๑) เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขั้วเคลื่อนหลัก โดยการพัฒนากระบวนคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อนำทางการเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตและบริการ (สภาพตามปกติ)

๒) เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขั้วเคลื่อน โดยการพัฒนากระบวนโลจิสติกส์ เกษตรแปรรูป และเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ (ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑)

๓) เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขั้วเคลื่อน โดยการพัฒนากระบวนโลจิสติกส์และอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับ การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ (ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒)

๔) เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขั้วเคลื่อน โดยการพัฒนากระบวนโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓)

๓.๑.๑ สภาพตามปกติ (Business-as-Usual: BAU)^๑

สภาพตามปกติ (Business-as-Usual: BAU) เป็นลักษณะการดำเนินงานที่ดำเนินการตามแผน แผนงาน และโครงการเดิมที่ได้มีการจัดเตรียมและดำเนินการไว้แล้ว ซึ่งสภาพตามปกติเป็นการกำหนดเพื่อใช้ในการประเมินเปรียบเทียบกับทางเลือกการพัฒนาด้วยการประเมินข้อมูลฐานด้านต่าง ๆ โดยสามารถอธิบายการพัฒนา SEZ สระแก้ว สภาพตามปกติได้ดังนี้

^๑สภาพตามปกติ (Business-as-Usual: BAU) หมายถึง สภาพพื้นฐานของตัวชี้วัดต่าง ๆ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องไปยังอนาคต ซึ่งดำเนินการตามบริบทการพัฒนาเดิม เพื่อใช้เปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ ทั้งนี้ สภาพตามปกติถือเป็นทางเลือกหนึ่ง (สศช., ๒๕๖๔ก)

**“เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดย
การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อนำทางการเกษตร อุตสาหกรรม
การผลิตและบริการ”**

๑) ลักษณะของทางเลือกสภาพตามปกติ

- การดำเนินกิจกรรมการพัฒนา SEZ สระแก้ว ตามแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ซึ่งเป็นแผนการปฏิบัติที่เป็นอยู่ ภายใต้ขอบเขตพื้นที่ SEZ ใน ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน และตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ
- การผลิตและการแปรรูปวัตถุดิบภาคการเกษตรทั้งจากในพื้นที่ ภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยการแปรรูปขึ้นต้นของวัตถุดิบพืชเศรษฐกิจและพืชสมุนไพร
- การพัฒนาศักยภาพแรงงานขั้นพื้นฐาน ผ่านหลักสูตรพัฒนาทักษะ ศักยภาพพื้นฐาน (ครอบคลุมความรู้และทักษะ)
- การขนส่งสินค้าข้ามแดนยังอาศัยระบบโครงข่ายถนนเป็นหลักทั้งนี้ มีการพัฒนาเพื่อแยกการขนส่งคนและสินค้า โดยแยกการขนส่งสินค้าจากด่านพรมแดนคลองลึกไปยังด่านพรมแดนบ้านหนองเอี่ยน
- ระบบโลจิสติกส์ยังมีขนาดเล็ก มีธุรกิจการขนส่งและขนถ่ายสินค้ารวมถึง คนโดยสารในพื้นที่ SEZ สระแก้วเพียง ๑๓ ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, ๒๕๖๕)
- สถานประกอบการใน SEZ สระแก้วส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก โดยมีจำนวนโรงงานขนาดเล็ก ๑๐๘ โรงงาน โรงงานขนาดกลาง ๑๒ โรงงาน และโรงงานขนาดใหญ่ ๒ โรงงาน มีธุรกิจการผลิต ๒๔ ราย การขายส่ง/ ขายปลีก ๙๒ ราย และการบริการ ๙๒ ราย ธุรกิจ ๓ อันดับแรก คือ การก่อสร้างทั่วไป การขนส่ง ขนถ่ายสินค้ารวมทั้งขนส่งคนโดยสาร และการขนส่งสินค้าทั่วไป (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, ๒๕๖๕)

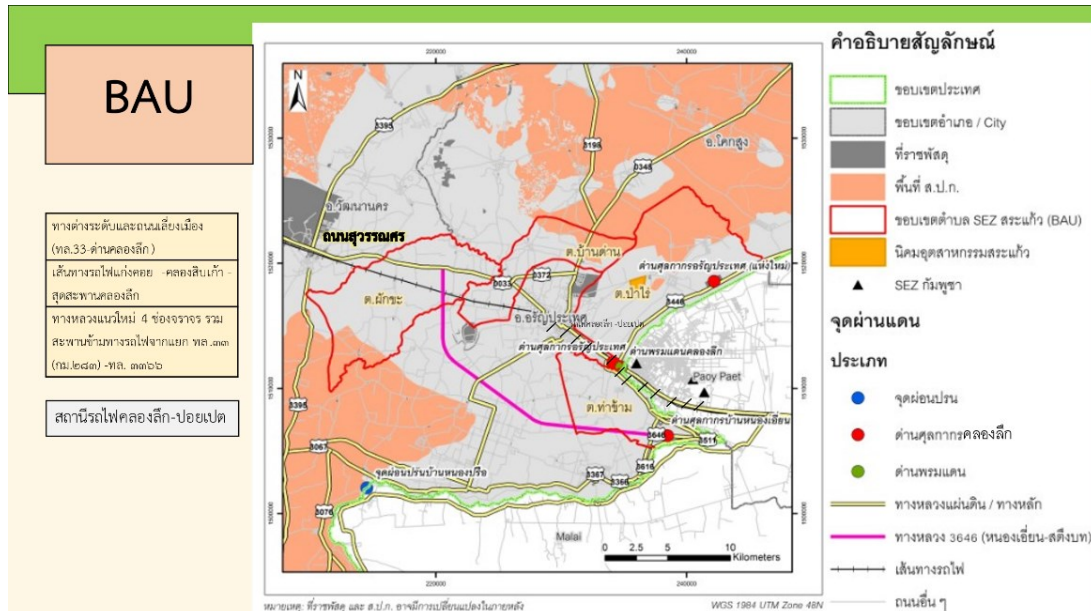
๒) ประเด็นความท้าทาย

- มูลค่าสินค้าส่งออกชายแดนมีแนวโน้มสูงขึ้น (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) ร้อยละ ๗.๔ ต่อปี แต่สินค้าส่งออกส่วนใหญ่มาจากแหล่งอื่น ๆ ไม่ใช่สินค้าจาก SEZ สระแก้วและจังหวัดสระแก้วโดยตรง และวัตถุดิบส่วนใหญ่ถูกส่งต่อไปแปรรูปที่อื่น SEZ สระแก้วและจังหวัดสระแก้ว จึงเปรียบเสมือนเป็นทางผ่านสินค้าเท่านั้น เนื่องจากยังมีข้อจำกัดของข้อมูลเกี่ยวกับส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) ของสินค้าที่มาจาก SEZ สระแก้วและจังหวัดสระแก้ว จึงทำให้ไม่สามารถทราบมูลค่าสินค้าส่งออกของ SEZ สระแก้วและจังหวัดสระแก้วได้ และข้อมูลจากการรับฟังความคิดเห็นบ่งชี้ว่าจังหวัดสระแก้วเป็นทางผ่านสินค้าเท่านั้น ดังนั้น ข้อมูลส่วนแบ่งการตลาดจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาแนวทางการพัฒนาให้ SEZ สระแก้วและจังหวัดสระแก้ว ไม่เป็นเพียงทางผ่าน แต่สามารถผลิตสินค้าส่งออกจากพื้นที่ได้โดยตรงด้วย
- อัตราเงินลงทุนที่ได้รับการอนุมัติในพื้นที่ SEZ สระแก้ว พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๑ ต่อปี โดยอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนส่วนใหญ่เป็นกิจการเป้าหมาย อาทิ บรรจุภัณฑ์พลาสติก อาหารสัตว์ และขนมหวาน และจากการวิเคราะห์สัดส่วนมูลค่าเงินลงทุนในพื้นที่ที่ได้รับการอนุมัติต่อมูลค่าคำขอรับการลงทุนจาก สกท. อยู่ในสัดส่วนร้อยละ ๒๕.๓๗ โดยเฉลี่ยต่อครั้งของ

กิจกรรมที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน บ่งชี้ได้ว่ามีแนวโน้มอัตราเงินลงทุนที่ได้รับการอนุมัติใน SEZ สระแก้ว เพิ่มขึ้น

- แรงงานในจังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้วยังไม่ขาดแคลนในเชิงปริมาณ แต่ขาดแคลนที่เชิงทักษะฝีมือ เนื่องจากระดับการศึกษาของคนในจังหวัดสระแก้วส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำกว่า ประถมศึกษาและไม่มีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕ ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา คิดเป็น ร้อยละ ๒๓.๕ และ ๑๘.๔ ตามลำดับ ซึ่งเป็นจำนวนเกินครึ่ง บ่งชี้ให้เห็นถึงความขาดแคลนองค์ความรู้ และทักษะฝีมือที่มีอยู่ในการสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น อาทิ การผลิต การค้า การตลาด ธุรกิจ การค้า การตลาด ธุรกิจ การค้า และการใช้เทคโนโลยี รวมถึงการทำงานในอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง ดังนั้น การพัฒนา จัดหา และคุ้มครองทรัพยากรมนุษย์ ทั้งผ่านระบบการศึกษาและการฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อผลิต แรงงานที่มีความรู้ความสามารถตรงต่อตลาดแรงงานที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรม เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ จึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้ การสนับสนุนการฝึกอบรมที่ผ่าน มายังมีน้อย เนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ใน SEZ สระแก้วยังมีไม่มากนัก

- ระบบคมนาคมขนส่ง ประกอบด้วยระบบถนน ระบบรางทางคู่จากกรุงเทพมหานคร ถึงสถานีคลองลึก อำเภอรัญประเทศ ต่อด้วยรถไฟรางเดี่ยวไปสู่ปอยเปต จังหวัดบันเตียเมียนเจย การแยก ขนส่งคนและขนส่งสินค้า โดยแยกขนส่งสินค้าจากด่านพรมแดนคลองลึกไปยังด่านบ้านหนองเอี่ยน ซึ่งทำให้ ขนส่งสินค้าได้มากขึ้นและรวดเร็ว ช่วยลดเวลาและลดต้นทุนการขนส่ง ตลอดจนลดมลพิษเนื่องจากจะลด ปริมาณการจราจรหน้าด่านพรมแดนคลองลึก แสดงดังรูปที่ ๓.๑-๑

รูปที่ ๓.๑-๑ ระบบการคมนาคมในจังหวัดสระแก้ว/ SEZ สระแก้วเชื่อมโยงด่านชายแดน

- ขยะชุมชนจังหวัดสระแก้ว ในช่วง ๖ ปี จาก พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓ มีปริมาณ เพิ่มขึ้น ๙๐๐ ตันต่อปี โดยมีปริมาณอยู่ที่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ตันต่อปี ขณะที่ความสามารถในการจัดการขยะ อย่างถูกต้องของจังหวัดสระแก้วมีเพียง ๗,๐๐๐ ตันต่อปี ซึ่งการเร่งเพิ่มความสามารถดังกล่าวเป็นความท้าทาย

อย่างยิ่งยวดต่อการตอบคำถามประชาชนถึงการจัดการขยะที่เหลือน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ ตันต่อปี และอาจส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการไม่พอใจให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในพื้นที่ซึ่งยังขาดความพร้อมในปัจจุบันพื้นฐานที่สำคัญ

๓.๑.๒ ทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ

สำหรับทางเลือกการพัฒนาที่พัฒนาขึ้นใหม่ล้วนมีเป้าหมายเพื่อบรรลุปณามาตรและเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้ ซึ่งทางเลือกการพัฒนาที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ๓ ทางเลือก โดยในแต่ละทางเลือกมีลักษณะของทางเลือก ซึ่งมีข้อดีและประเด็นท้าทายที่แตกต่างกัน ดังนี้

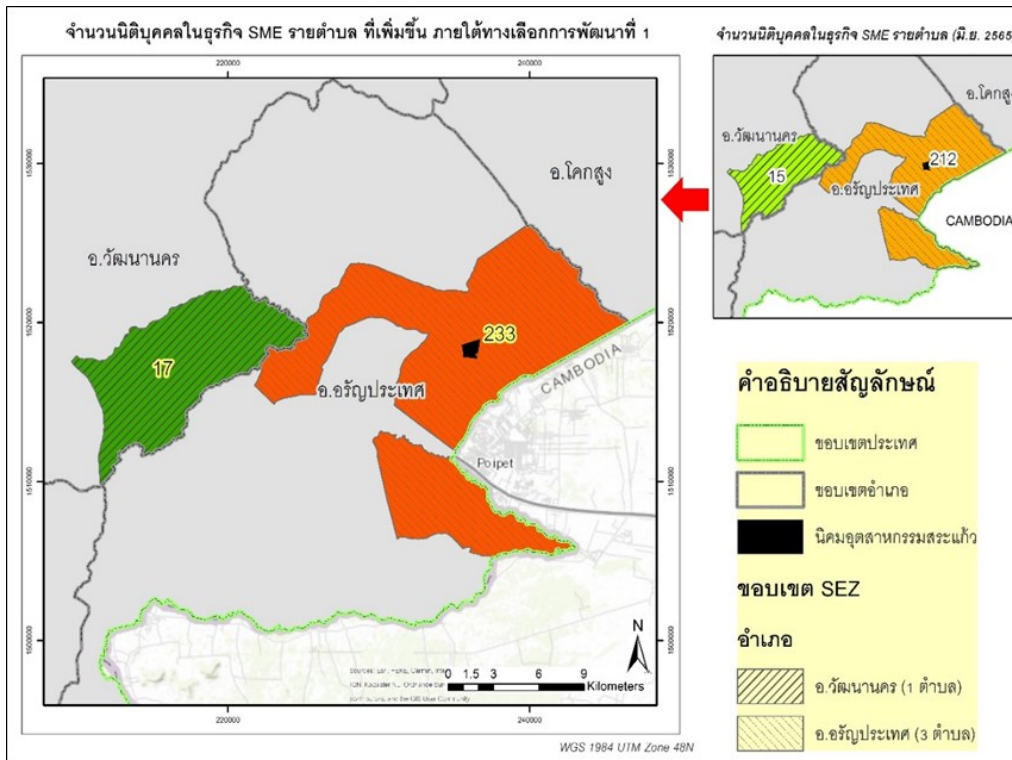
๑) ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑

“เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค
ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เกษตรแปรรูป และเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่”

๑.๑) ลักษณะของทางเลือกการพัฒนาที่ ๑

- พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นหรือเศรษฐกิจชุมชน โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด ทำ และรับผลประโยชน์ จากการผลิตสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน คือ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่น ไพล ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร เป็นต้น และสามารถส่งขายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านได้ รวมถึงเป็นผลผลิตที่นำไปต่อยอดในอุตสาหกรรมมูลค่าสูงต่อไป ทั้งนี้ ยังคงระบบคมนาคมที่มีการพัฒนาเช่นสภาพตามปกติ แต่เน้นการขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เกษตรแปรรูป และเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนรวมทั้งอุตสาหกรรมขนาดย่อม - ขนาดกลาง ให้เป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่น เพื่อเป็นฐานการผลิตวัตถุดิบ การแปรรูปขั้นต้น ธุรกิจการค้า เกิดการเชื่อมต่อนานาชาติในท้องถิ่นสู่การแปรรูปมูลค่าสูงโดยภาคอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมความร่วมมือตลอดห่วงโซ่อุปทาน สร้างการกระจายรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง แม้อาจไม่ได้สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วเท่ากับแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ รวมถึงต้องใช้เวลาในการพัฒนา แต่ก็ช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจชุมชนเติบโตอย่างเข้มแข็ง โดยวิสาหกิจชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดย่อม - ขนาดกลาง ใน SEZ สระแก้ว ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ มีจำนวน ๑๙๓ โรงงาน เงินลงทุน ๑,๔๙๙.๖๑ ล้านบาท ขณะที่ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ มีจำนวน ๒๒๗ โรงงาน เงินลงทุน ๑,๕๖๔.๗๐ ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ ๙.๕๒ และร้อยละ ๑๒.๐๓ สำหรับจำนวนและเงินลงทุนตามลำดับ (สศช., ๒๕๖๕ก) แสดงดังรูปที่ ๓.๑-๒

รูปที่ ๓.๑-๒ วิสาหกิจชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดย่อม-ขนาดกลาง ในเขต SEZ สระแก้ว

๑.๒) ข้อดีของทางเลือก

- การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ ทำให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ที่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งมูลค่าอาจไม่มากเท่ากับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ประเภทอื่น ๆ แต่สามารถสร้างและกระจายรายได้ให้คนในชุมชนอย่างทั่วถึงมากขึ้น
- การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เครือข่ายชุมชน และอุตสาหกรรมขนาดย่อม - ขนาดกลาง ทำให้มีฐานการผลิตและการขายสินค้าที่กว้างขึ้น และสามารถส่งวัตถุดิบป้อนสู่โรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูง ทำให้เกิดเศรษฐกิจเติบโตครบวงจร
- การสร้างเศรษฐกิจจากฐานทรัพยากรต่าง ๆ ของท้องถิ่น ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความยั่งยืน ลดการพึ่งพาทรัพยากร เงินทุน และบุคคลนอกพื้นที่

๑.๓) ประเด็นความท้าทาย

- เศรษฐกิจท้องถิ่นอาจเติบโตค่อนข้างช้ากว่าการสร้างกิจกรรมเศรษฐกิจจากการลงทุนขนาดใหญ่ ซึ่งมีความเสี่ยงหากท้องถิ่นไม่เข้มแข็งและขาดการมีส่วนร่วม
- องค์ความรู้และทักษะฝีมือที่มีอยู่ในการสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น อาทิ การผลิต การค้า การตลาด ธุรกิจทางการค้า และการใช้เทคโนโลยี อาจยังมีไม่เพียงพอ
- ต้องอาศัยและอาจมีความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ การสร้างพันธมิตรทางการค้าเพื่อขยายการค้าไปพื้นที่ใกล้เคียงรวมทั้งประเทศในอนุภูมิภาค

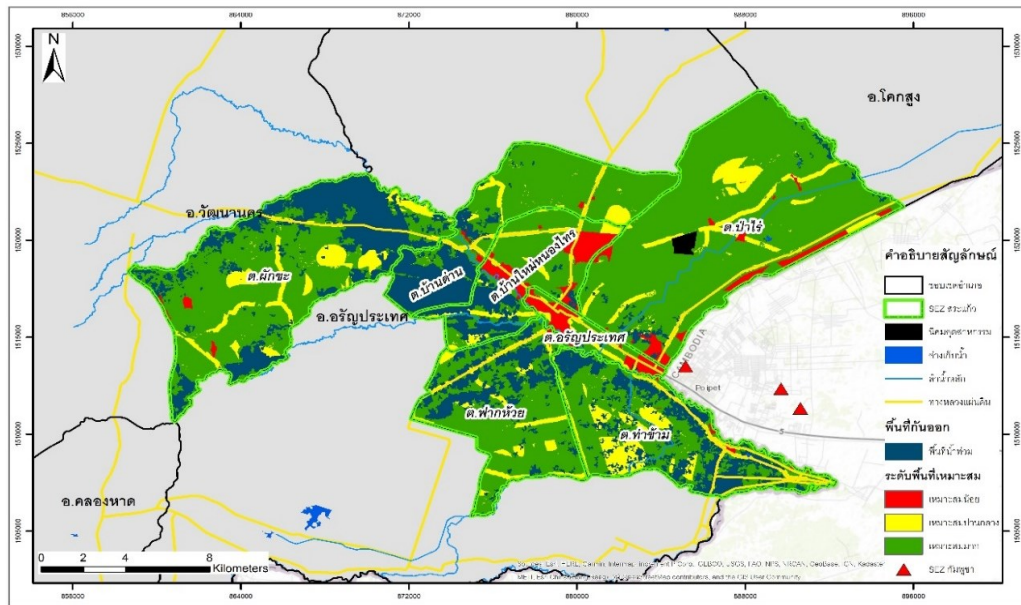
๒) ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒

“เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค
ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว
เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่”

๒.๑) ลักษณะของทางเลือกการพัฒนาที่ ๒

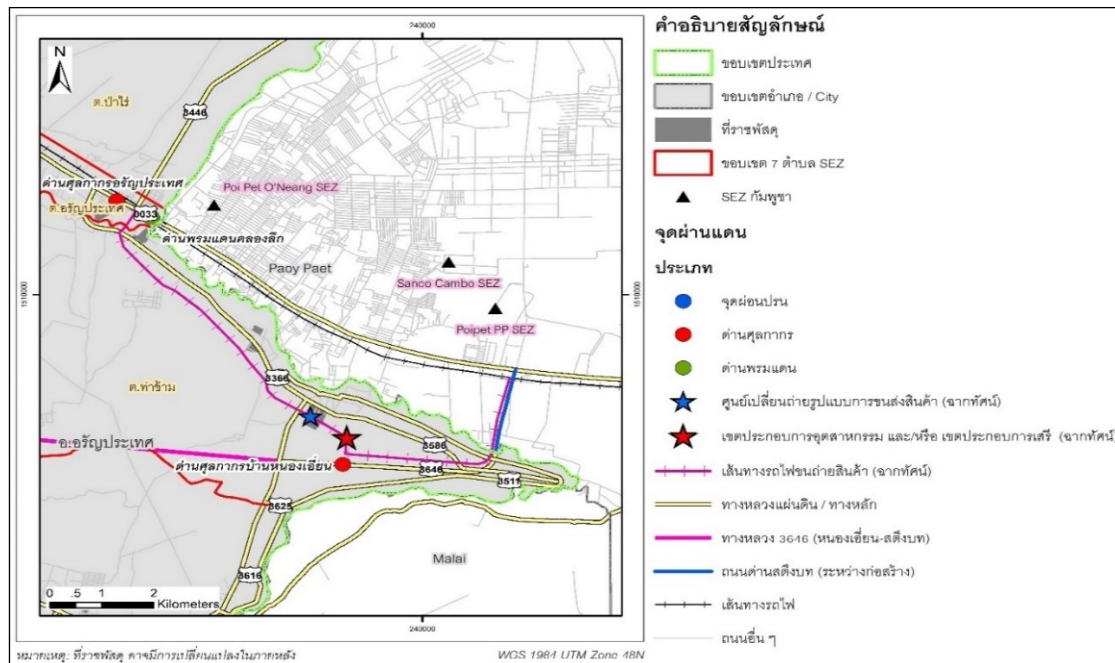
- เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการผลิตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมเป้าหมายในรูปแบบเศรษฐกิจชีวภาพ - หมุนเวียน - สีเขียว (Bio - Circular - Green Economy: BCG) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของประเทศไทย ทั้งนี้ ยังคงการคมนาคมที่มีการพัฒนาตามสภาพปกติ แต่เน้นการขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่ง BCG ครอบคลุมด้านสิ่งแวดล้อมโดยหลักการอยู่แล้ว
- การพัฒนาเศรษฐกิจรูปแบบ BCG เป็นการพัฒนาดังแต่ต้นทาง คือการเกษตรเป็นด้านชีวภาพซึ่งเป็นจุดแข็งของพื้นที่ ที่มีการทำเกษตรแบบปลอดภัย เมื่อส่งมาถึงโรงงานอุตสาหกรรม (กลางทาง) ที่มีกระบวนการผลิตที่สะอาด มลพิษน้อย ยังนำของเสียหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ เมื่อผลิตสินค้า ส่งไปสู่การตลาด การขาย (ปลายทาง) จะเห็นว่าการดูแลสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ต้นทาง - กลางทาง - ปลายทาง ภายใต้หลักการเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เน้นการส่งออกผ่านการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมขนส่งภายในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค
- ขับเคลื่อนด้วยอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เป็นอุตสาหกรรมที่ขอความสนับสนุนสำหรับการลงทุนได้ ซึ่งการสนับสนุนในส่วนของระบบโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งสามารถช่วยลดต้นทุนในการขนส่ง เป็นอีกหนึ่งแรงจูงใจในการดึงดูดนักลงทุน
- ทั้งนี้ ได้แสดงพื้นที่ซึ่งเหมาะสมต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปในพื้นที่ SEZ สระแก้ว แสดงดังแสดงดังรูปที่ ๓.๑-๓

พื้นที่เหมาะสมต่อการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

รูปที่ ๓.๑-๓ พื้นที่เหมาะสมต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

- พัฒนาระบบโลจิสติกส์พร้อมการพัฒนาเพื่อก่อสร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้า เขตประกอบการอุตสาหกรรม และ/ หรือ เขตประกอบการเสรี (Free Zone) และการเพิ่มเส้นทางรถไฟขนส่งสินค้า ในพื้นที่ SEZ สระแก้วที่เสนอให้ใช้พื้นที่ราชพัสดุ แสดงดังรูปที่ ๓.๑-๔

รูปที่ ๓.๑-๔ การพัฒนาเพื่อก่อสร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้าในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

๒.๒) ข้อดีของทางเลือก

- การลงทุนขนาดกลางและใหญ่ ทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว ได้รับการสนับสนุนจากนักลงทุนทั้งในและนอกพื้นที่ มุ่งสู่อุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้ในระยะเวลาอันสั้นกว่า
- ต่อยอดเป้าหมายการขับเคลื่อนด้วยการพัฒนาปัจจัยสำคัญด้วยระบบโลจิสติกส์ที่จะเป็นการนำทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้กว้างขวาง และเกิดเครือข่ายการพัฒนาทั้งพื้นที่ใกล้เคียงทั้งเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และประเทศเพื่อนบ้าน
- เศรษฐกิจรูปแบบ BCG สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเป็นการสร้างมูลค่าให้กับพืชผลทางเกษตร (พืชเศรษฐกิจของ SEZ สระแก้ว) คือ เศรษฐกิจชีวภาพซึ่งเหมาะสมกับฐานการผลิตหลักของพื้นที่และประชาชนส่วนใหญ่ คือ ภาคการเกษตร
- กระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งเป็นการลดของเสียจากกระบวนการผลิต โดยการใช้ซ้ำ (Reuse) เวียนใช้ใหม่ (Recycle) ลดการใช้ (Reduce) เท่ากับการเปลี่ยนของเสียเป็นวัตถุดิบได้ ทำให้ลดต้นทุนในการผลิต ซึ่งเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นกลไกหนึ่งในการทำเศรษฐกิจสีเขียวอันนำไปสู่การรักษาสภาพแวดล้อมและพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดี
- มีโอกาสให้ SEZ สระแก้วเป็นพื้นที่ทางเลือกสำหรับนักลงทุน ถ้า EEC มีข้อจำกัดในหลายประเด็น โดยเฉพาะการลงทุนที่ราคาสูง หาก SEZ สระแก้วสามารถทำให้เกิดการผลิตและขนส่งสินค้าด้วยราคาที่ถูกลงกว่า อาจจะเป็นปัจจัยดึงดูดนักลงทุนได้

๒.๓) ประเด็นความท้าทาย

- การกระจายรายได้และความเท่าเทียมกัน อาจเป็นไปได้ยาก เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพและความสามารถในการสนับสนุนเศรษฐกิจนอกฐานหลักด้านการเกษตรและบริการขั้นพื้นฐานยังมีจำนวนน้อย
- การเพิ่มมูลค่าสินค้าส่งออกชายแดนและการสร้างความเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งและการค้า จะต้องอาศัยการจัดทำข้อตกลง กฎ ระเบียบข้ามแดน ซึ่งอาจมีอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกประเทศ
- การผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย BCG เป็นสิ่งท้าทายสำหรับนักลงทุนต้องการเทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่สูงกว่า
- ต้องการแรงงานที่มีทักษะและมีศักยภาพสำหรับการทำงานในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย BCG ทำให้เกิดการนำเข้าแรงงาน และลดโอกาสการได้งานทำหรือมีการแข่งขันในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีความยากในการต่อยอดไปถึงระดับที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น การจัดตั้งสถาบันทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์สนองตอบตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น จึงมีความเสี่ยงต่อการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น อีกทั้ง การลงทุนจากปัจจัยภายนอกอาจไม่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ศักยภาพของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

๓) ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓

“เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค
ขับเคลื่อนโดยการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์และ กิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”

๓.๑) ลักษณะของทางเลือกการพัฒนาที่ ๓

- การพัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าสูงยังคงมีระบบคมนาคมที่พัฒนาตามสภาพปกติ และขับเคลื่อนด้วยระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เน้นการพัฒนาผ่านการสร้างศักยภาพและฐานทรัพยากรมนุษย์ โดยเร่งจัดหาและคุ้มครองแรงงานที่มีศักยภาพ พัฒนาความรู้และทักษะฝีมือผ่านการศึกษาและการฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ
- สนองตอบต่อตลาดแรงงานไม่ใช่เฉพาะในพื้นที่ SEZ สระแก้ว และจังหวัด สระแก้ว แต่รวมถึงพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจใกล้เคียง ได้แก่ EEC และ SEZ อื่น ๆ ทั้งในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค

๓.๒) ข้อดีของทางเลือก

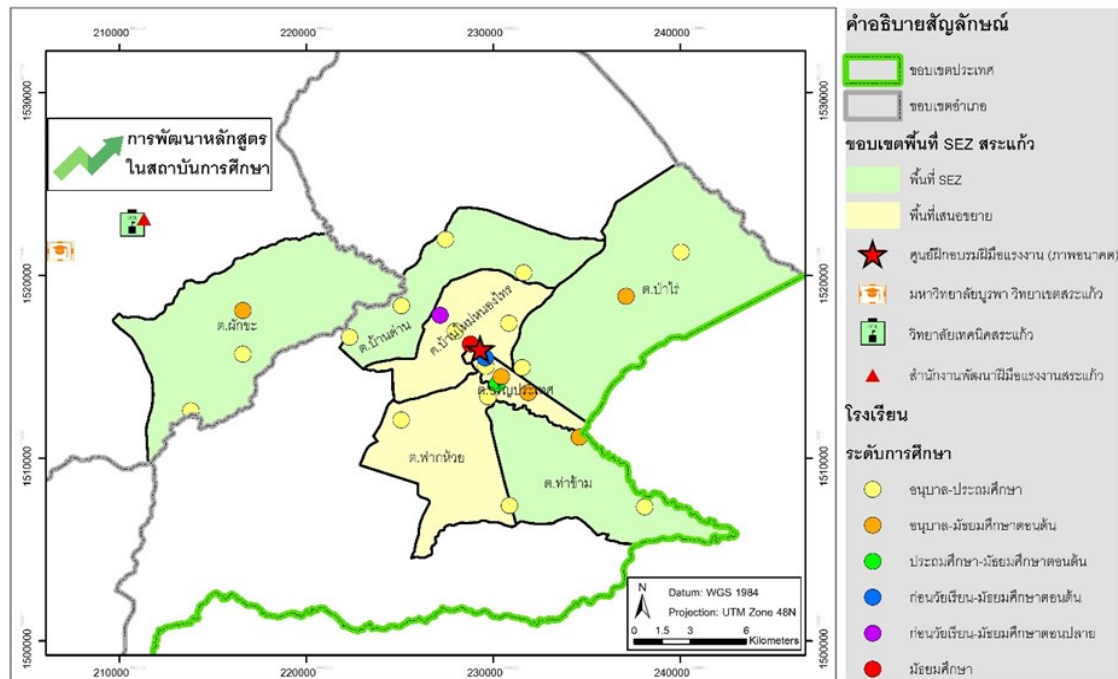
- ตอบสนองบริบทของสังคมและประชาชนในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่ของผู้มีส่วนได้เสียให้ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ไม่ละเลยความสำคัญของฐานรากความมั่นคงทางสังคม วิถีและบริบทของท้องถิ่น
- มีโอกาสสูงที่ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากการพัฒนาทั้งด้านกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว อุตสาหกรรมบริการ และผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้วยหลักการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบครบวงจร และด้านสังคมด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความชำนาญและความรู้ในการสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งชั้นพื้นฐานและระดับสูง รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อม
- เป็นศูนย์กลางพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพทั้งความรู้และทักษะเพื่อรองรับตลาดแรงงานทั้งในและนอกในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ทั้งในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค
- เพิ่มรายได้ให้กับแรงงานตามความสามารถและตำแหน่งงานที่ยกระดับขึ้น และเป็นการสร้างโอกาสให้กับผู้ที่ต้องการได้รับการพัฒนา
- เกิดเครือข่ายการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะกับสถาบันการศึกษาและศูนย์ฝึกอบรมต่าง ๆ รวมถึงผู้ประกอบการ

๓.๓) ประเด็นความท้าทาย

- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องสอดคล้องกับตลาดแรงงาน ซึ่งอาจใช้ทรัพยากรและเวลาเนื่องจากต้องมีการสำรวจความต้องการแรงงานที่มีทักษะด้านใด และการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพตามความต้องการ ทั้งนี้ ได้แสดงตำแหน่งสถานศึกษา และตำแหน่งที่ควรจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แสดงดังรูปที่ ๓.๑-๕

- เศรษฐกิจอาจไม่เติบโตไปจนถึงการสร้างมูลค่าสูง หากขาดการมีส่วนร่วมและการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สอดคล้องกับตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง
- เป็นความรับผิดชอบต่อสังคมที่ไม่สามารถสร้างเป็นมูลค่าเชิงเศรษฐกิจได้โดยตรง และมีทำเลที่ตั้งไกลจากแหล่งความรู้ เช่น สถานศึกษาและศูนย์พัฒนาทักษะ งบประมาณในการสนับสนุนจึงยิ่งสูงขึ้นไปอีก เป็นต้น

ตำแหน่งโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน และตำแหน่งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานเสนอแนะในอนาคต

รูปที่ ๓.๑-๕ การพัฒนาศักยภาพแรงงานในพื้นที่ โดยการพัฒนาหลักสูตรในสถาบันการศึกษา
และการตั้งศูนย์ฝึกอบรมเพิ่มเติม* ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

หมายเหตุ: * เนื่องจากในพื้นที่ SEZ สระแก้วมีเพียงโรงเรียนในระดับก่อนวัยเรียน - มัธยมศึกษาตอนปลาย

บทที่ ๔

การประเมินทางเลือกการพัฒนา
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

บทที่ ๔

การประเมินทางเลือกการพัฒนา

ผลลัพธ์จากการพัฒนาทางเลือกการพัฒนา (บทที่ ๓) ได้ทางเลือกต่าง ๆ และสภาพตามปกติของการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว การกำหนดทางเลือกต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียมีผลทำให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจข้อดีและความท้าทายที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกต่อการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยแนวทางและวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน และมีอิสระในการมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาและประเด็นการพัฒนาที่ต้องการได้ ตลอดจนสามารถคาดการณ์ได้เบื้องต้นว่าทางเลือกเบื้องต้นควรมีลักษณะอะไร อย่างไร กระบวนการ SEA ต่อมาหลังจากผลลัพธ์ของการพัฒนาทางเลือกคือ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียได้พิจารณาหาทางเลือกที่เหมาะสม ที่ต้องการร่วมกัน ขั้นตอนนี้คือการประเมินทางเลือกซึ่งเป็นขั้นตอนการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการวิเคราะห์ผลที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในอนาคตหากมีการดำเนินการตามทางเลือกนั้น ๆ หรือเข้าใจบริบทและสภาพของผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกนั้น เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุม โดยในการประเมินทางเลือกการพัฒนาได้สนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมร่วมกันผ่านการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ด้วยเทคนิควิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา ผ่านกิจกรรมการนำเสนอภาพอนาคตการวิเคราะห์แนวโน้ม การวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์ และการประเมินแบบตารางผลกระทบ รายละเอียดของหลักการ วิธีการ และผลลัพธ์ของการประเมินทางเลือก สรุปดังนี้

๔.๑ หลักการและวิธีการที่ใช้ในการประเมินทางเลือกการพัฒนา

๔.๑.๑ การกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดโดยการเปรียบเทียบรายคู่ (Pairwise Comparison)

เนื่องจากตัวชี้วัดต่าง ๆ จะมีความสำคัญต่อมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นต้องมีการเปรียบเทียบความสำคัญ ด้วยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ (Pairwise Comparison) ซึ่งการกำหนดน้ำหนักจะต้องดำเนินการทั้งปัจจัยหลักและปัจจัยรอง โดยปัจจัยหลักประกอบด้วย ตัวชี้วัดด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนปัจจัยรอง ได้แก่ ตัวชี้วัดแต่ละด้านของเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

ในการกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัด จะเปรียบเทียบน้ำหนักของปัจจัยหลักหรือปัจจัยรอง โดยพิจารณาปัจจัยด้านแนวตั้งเป็นฐานเปรียบเทียบน้ำหนักกับปัจจัยด้านแนวนอน แล้วจึงให้คะแนนตามน้ำหนักของปัจจัย ดังนี้

ระดับความสำคัญ	คะแนน
ปัจจัยด้านแนวตั้งสำคัญมากกว่าแนวนอน	๒.๑ - ๓.๐
ปัจจัยด้านแนวตั้งสำคัญเท่ากับแนวนอน	๑.๑ - ๒.๐
ปัจจัยด้านแนวตั้งสำคัญน้อยกว่าแนวนอน	๐.๑ - ๑.๐
ปัจจัยด้านแนวตั้งและแนวนอนสำคัญเท่ากัน	๐

ที่มา ปรับปรุงจาก สศช., ๒๕๖๕ข

จากนั้นรวมคะแนนของแต่ละปัจจัย และเปรียบเทียบเป็นสัดส่วนของผลรวมทุกปัจจัย จะได้มาซึ่งน้ำหนักของแต่ละปัจจัย

๔.๑.๒ การวิเคราะห์ผลกระทบทางเลือกโดยเมตริกซ์ผลกระทบ

เมตริกซ์ของผลกระทบ สามารถระบุและนำเสนอผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นของเป้าหมายหรือกิจกรรมที่ส่งผลแตกต่างกันไปในแต่ละตัวชี้วัด โดยสามารถใช้ในรูปของค่าคะแนน หรือขนาดของผลกระทบ นั้น เมตริกซ์สามารถแสดงให้เห็นถึงผลกระทบสะสม และผลกระทบทางอ้อม ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันของผลกระทบได้ ซึ่งทำได้โดยการรวมผลกระทบทั้งหมดทั้งในแนวตั้ง และแนวนอนของกิจกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งเกณฑ์การประเมินผลกระทบทางเลือกต่อตัวชี้วัดภายใต้ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีเกณฑ์คะแนนผลกระทบทางเลือกต่อตัวชี้วัด ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณากำหนดเกณฑ์อย่างง่ายให้สอดคล้องกับค่าการประเมินสภาพปกติ โดยแบ่งระดับผลกระทบเชิงบวกของแต่ละทางเลือกต่อตัวชี้วัดภายใต้ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ออกเป็น ๕ ระดับดังนี้

ระดับผลกระทบเชิงบวก	คะแนน
น้อยที่สุด	๐.๑ - ๑
น้อย	๑.๑ - ๒
ปานกลาง	๒.๑ - ๓
มาก	๓.๑ - ๔
มากที่สุด	๔.๑ - ๕

ที่มา ปรับปรุงจาก สศช., ๒๕๖๕ข

๔.๒ ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนา

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ความสำคัญของตัวชี้วัด

ผลการวิเคราะห์ความสำคัญของตัวชี้วัดต่อมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ที่ได้จากการประเมินโดยกลุ่มนักวิชาการ และที่ปรึกษาโครงการฯ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียผ่านการประชุมกลุ่มย่อยเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ สรุปดังตารางที่ ๔.๒-๑ พบว่า ในการกำหนดน้ำหนักปัจจัยหลักจะเห็นได้ว่ากลุ่มนักวิชาการ และที่ปรึกษาโครงการฯ ได้ประเมินค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจสูงสุด ซึ่งสอดคล้องไปกับเป้าหมายการพัฒนาเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาและการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ขณะที่ผลการประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้ประเมินค่าน้ำหนักด้านสังคมสูงกว่าด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจในทางบวกที่เกิดจากการพัฒนา SEZ ยังไม่ปรากฏชัดเจน โดยเฉพาะต่อภาคประชาชนที่ยังเข้าไม่ถึงกับการพัฒนา

SEZ และไม่เห็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน ซึ่งผลการประเมินน้ำหนักตัวชี้วัดจะถูกนำไปพิจารณาร่วมกับ ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใน ภาพรวม พบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมุ่งเน้นและให้ความสนใจด้านการเพิ่มรายได้ และลดความยากจน ดังนั้นหาก เกิดการพัฒนา และการลงทุนในพื้นที่ที่สามารถเพิ่มผลประโยชน์กับประชาชนในพื้นที่ได้จริง ควบคู่กับการ ควบคุมกิจการให้ไม่เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านการจัดการของเสีย ก็จะสามารถช่วยให้เกิดการ พัฒนาในพื้นที่อย่างสมดุลและยั่งยืนได้ตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้

โดยผลการประเมินคะแนนตัวชี้วัด และผลการเปรียบเทียบเป็นสัดส่วนของผลรวมทุกปัจจัย แสดงในภาคผนวก ข

ตารางที่ ๔.๒-๑ ค่าน้ำหนักปัจจัยหลัก และตัวชี้วัด

ปัจจัยหลัก	ตัวชี้วัด(ปัจจัยรอง)	ค่าน้ำหนักจากการระดม ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		ค่าน้ำหนักจากกระบวนการ มีส่วนร่วม	
		ปัจจัย หลัก	ตัวชี้วัด	ปัจจัยหลัก	ตัวชี้วัด
เศรษฐกิจ	๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๓๖.๖๗	๖.๑๑	๓๐.๑๒	๙.๔๓
	๒. มูลค่าโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) และเริ่มดำเนินการแล้ว และมูลค่าทุนจดทะเบียนของนิติบุคคลจัดตั้งใหม่		๑๓.๗๕		๘.๑๒
	๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว		๗.๖๔		๗.๔๑
	๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง		๔.๑๗		๕.๑๖
สังคม	๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน	๓๑.๖๗	๗.๙๒	๓๗.๘๗	๑๖.๒๖
	๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ		๑๐.๕๖		๑๒.๐๒
	๓. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)		๑๓.๒๐		๙.๕๙
สิ่งแวดล้อม	๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	๓๑.๖๗	๗.๙๒	๓๒.๐๑	๙.๖๗
	๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม เอส (มอก.เอส)		๖.๖๐		๘.๒๔
	๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)		๕.๒๘		๖.๔๔
	๔. ปริมาณขยะชุมชนที่จัดการถูกต้อง		๑๑.๘๘		๗.๖๗

๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ผลกระทบทางเลือกต่อตัวชี้วัดต่าง ๆ

หลังจากทราบค่าน้ำหนักของแต่ละตัวชี้วัดแล้ว จะดำเนินการประเมินผลกระทบของทางเลือกต่อตัวชี้วัดภายใต้ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยวิธีเมตริกซ์ผลกระทบ (Impact Matrix Analysis) ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงผลกระทบสะสม และผลกระทบทางอ้อม ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันของผลกระทบได้ จากการคำนวณผลรวมของระดับผลกระทบของตัวชี้วัดทั้งหมด (โดย ระดับผลกระทบ = น้ำหนักตัวชี้วัด x คะแนนผลกระทบ) เพื่อช่วยให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้เข้าใจลักษณะของทางเลือก คิวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นของทางเลือกแต่ละทางผ่านการประเมินให้มีความสำคัญกับตัวชี้วัดทั้ง ๑๑ ตัวชี้วัด ตั้งแต่สภาพตามปกติ ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑ ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒ และทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

ในการประเมินระดับผลกระทบทางเลือกการพัฒนา ได้แบ่งการประเมินออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ การประเมินโดยการประชุมร่วมกันของกลุ่มนักวิชาการ และที่ปรึกษาโครงการฯ (Expert Judgement) ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม และผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิสารสนเทศ และการประเมินโดยกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจากกิจกรรมการมีส่วนร่วม ซึ่งผลการประเมินระดับผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาที่แสดงในส่วนนี้ จะเป็นระดับผลกระทบของทางเลือกต่อมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในภาพรวม สรุปดังตารางที่ ๔.๒-๒ และรายละเอียดการคำนวณระดับผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาในรายตัวชี้วัดทั้ง ๑๑ ตัวชี้วัด แสดงดังภาคผนวก ข

ตารางที่ ๔.๒-๒ ผลประเมินระดับผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาที่ต่อตัวชี้วัดด้านด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

มิติ	ค่าน้ำหนัก	ระดับผลกระทบ			
		สภาพตามปกติ	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓
กลุ่มนักวิชาการ และที่ปรึกษาโครงการฯ					
ด้านเศรษฐกิจ	๓๖.๖๗	๕๕.๓๑	๗๖.๐๙	๑๐๔.๒๑	๙๕.๘๐
ด้านสังคม	๓๑.๖๗	๓๑.๖๘	๘๘.๔๔	๑๑๒.๒๐	๑๓๓.๓๒
ด้านสิ่งแวดล้อม	๓๑.๖๗	๓๕.๖๔	๖๙.๓๐	๙๗.๖๘	๙๘.๘๗
การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ (กระบวนการมีส่วนร่วม)					
ด้านเศรษฐกิจ	๓๐.๑๒	๖๘.๑๐	๙๗.๕๙	๑๑๑.๓๐	๑๐๔.๔๑
ด้านสังคม	๓๗.๘๗	๗๕.๔๘	๑๑๘.๒๗	๑๒๙.๓๐	๑๔๗.๙๕
ด้านสิ่งแวดล้อม	๓๒.๐๑	๕๖.๕๐	๙๙.๐๘	๑๐๕.๕๓	๑๐๗.๖๕

ที่มา ปรับปรุงจาก สศช., ๒๕๖๕ข

๔.๒.๓ การตัดสินใจระบุทางเลือกที่เหมาะสม

ในการตัดสินใจระบุทางเลือกที่เหมาะสม ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ผลการประเมินโดยการประชุมร่วมกันของกลุ่มนักวิชาการ และที่ปรึกษาโครงการฯ ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม และผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิสารสนเทศ และผลการประเมินโดยกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจากกิจกรรมการมีส่วนร่วม โดยนำผลที่ได้จากการประเมินระดับผลกระทบของทางเลือกในข้อ ๔.๒.๒ มาปรับข้อมูลการคำนวณให้เป็นฐานเดียวกัน

ด้วยหลักการ Normalization เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบผลการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมได้ (รายละเอียดตัวอย่างแบบฟอร์ม และผลการวิเคราะห์คะแนนการเปรียบเทียบทางเลือกแสดงดังภาคผนวก ข) สำหรับผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมโดยกลุ่มนักวิชาการและที่ปรึกษาโครงการฯ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแสดงดังตารางที่ ๔.๒-๓

ตารางที่ ๔.๒-๓ ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม

ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนา (ร้อยละ)	สภาพตามปกติ	ทางเลือก การพัฒนาที่ ๑	ทางเลือก การพัฒนาที่ ๒	ทางเลือก การพัฒนาที่ ๓
นักวิชาการและที่ปรึกษาโครงการฯ	๑๖.๐๒	๒๒.๔๒	๓๐.๑๒	๓๑.๔๕
การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓	๑๖.๓๘	๒๕.๗๙	๒๘.๓๔	๒๙.๔๘

ที่มา: ปรับปรุงจาก สศช., ๒๕๖๕ข

จากตารางที่ ๔.๒-๓ พบว่า ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมที่ได้จากกลุ่มนักวิชาการและที่ปรึกษาโครงการฯ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ได้ผลในทำนองเดียวกัน โดยทางเลือกที่เหมาะสมคือ “ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” ซึ่งจะเน้นการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูง ครอบคลุมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงด้วยระบบ BCG เป็นทางเลือกการพัฒนาหลักตอบสนองเป้าหมายการพัฒนา อุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ควบคู่กับการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงขึ้น ซึ่งในระยะ ๒ - ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ควรจะทำการสำรวจความต้องการแรงงานเพื่อพัฒนาศักยภาพแรงงานให้มีความพร้อมต่อการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูง โดยการจัดฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานระดับต่าง ๆ เป็นหลักสูตรทั้งระยะสั้นและยาวสำหรับการพัฒนาทักษะความรู้ที่ตอบสนองต่ออุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงกับ BCG เป็นต้น และเมื่อได้ทราบทางเลือกที่เหมาะสมแล้วจะมีการนำผลการประเมินผลกระทบในแต่ละด้านมาพิจารณาพร้อมกับข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากกระบวนการมีส่วนร่วมที่คาดหวังให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ไปใช้ประกอบการพิจารณาการจัดทำมาตรการความยั่งยืน เพื่อสนับสนุนมาตรการการพัฒนาต่าง ๆ เพิ่มเติม รวมทั้งเป็นข้อเสนอแนะในการผนวกและบูรณาการกับแผนการพัฒนาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ของจังหวัดสระแก้วต่อไป

บทที่ ๕
มาตรการเพื่อความยั่งยืน
ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

บทที่ ๕

มาตรการเพื่อความยั่งยืน

ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๕.๑ มาตรการสนับสนุนทางเลือกที่เหมาะสม

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Sustainability Measures) เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่ช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยครอบคลุมทั้งการส่งเสริม การหลีกเลี่ยง และการลดหรือบรรเทา (สช., ๒๕๖๔) เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุตามเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นำไปสู่การพัฒนา “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาคขับเคลื่อนโดยเศรษฐกิจมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน” และนำไปสู่ความสมดุลในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมาตรการดังกล่าว มีรูปแบบที่เน้นให้ความสำคัญกับการส่งเสริม (Enhance) ผลกระทบทางบวกหรือประโยชน์ และเน้นให้ความสำคัญกับการหลีกเลี่ยง (Avoid) และการลดหรือบรรเทา (Mitigate/ Reduce) ผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือก

ทั้งนี้ ในการกำหนดมาตรการความยั่งยืน ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้นำข้อเสนอแนะจากกระบวนการมีส่วนร่วมผ่านการประชุมกลุ่มย่อยเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ (แสดงรายละเอียดในบทที่ ๖) มาพิจารณาประกอบเพื่อกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษข้างต้น โดยจากกระบวนการการมีส่วนร่วมพบว่าผลกระทบหรือผลลัพธ์เชิงบวกที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วด้วยทางเลือกที่ ๓ จะส่งผลให้เกิดผลลัพธ์เชิงบวกเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นในการผลักดันหรือการดำเนินงานตามทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดสมดุลในมิติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาตามทางเลือก รวมถึงได้วิเคราะห์และเสนอแนะหน่วยงานที่อาจมีบทบาท ภารกิจ ที่เกี่ยวข้องหลักสำคัญในการดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ให้ไปสู่ความสำเร็จได้ มาตรการเพื่อความยั่งยืน ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลาการดำเนินงาน และการระบุหน่วยงานและผู้มีส่วนได้เสียที่สนับสนุนการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อบรรลุตามมาตรการฯ ผลลัพธ์ของการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มีรายละเอียดสรุปไว้ดังแสดงในตารางที่ ๕.๑-๑

มาตรการเพื่อความยั่งยืนดังกล่าว จะสนับสนุนมาตรการของแผนการพัฒนาที่ผนวกผลลัพธ์ของ SEA ไปใช้เป็นกรอบในการออกแบบและกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของแผนการพัฒนา ระยะต่าง ๆ ระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาวต่อเนื่อง ในกรอบเวลาการดำเนินงานของแผนฯ ต่อไป โดยในการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนได้จำแนกระยะเวลาของมาตรการที่จะเกี่ยวโยงไปถึงช่วงเวลาในการดำเนินการของ

ร่างโครงการและกิจกรรมที่เสนอ เป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยระยะสั้น หมายถึง โครงการและกิจกรรมที่ดำเนินการได้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา ๑ ปี ซึ่งเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยงานหรือพื้นที่มีความพร้อม เป็นกิจกรรมที่ควรเร่งดำเนินการ และมีการกำหนดรายละเอียดในการดำเนินการไม่ซับซ้อน สามารถดำเนินการได้ทันที หรือเป็นกิจกรรมที่มีพื้นฐานการดำเนินการมาก่อนและโครงการหรือกิจกรรมที่เสนอเป็นการต่อยอดยกระดับการพัฒนาเดิม เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นต้น ส่วนโครงการที่มีระยะเวลาดำเนินการมากกว่า ๑ ปี ตามปกติจะอยู่ในช่วง ๒ - ๕ ปี จัดเป็นโครงการและกิจกรรมระยะกลาง เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มีระยะเวลา ๕ ปี สำหรับโครงการที่มีระยะเวลาดำเนินการมากกว่า ๕ ปี ขึ้นไป จัดเป็นโครงการระยะยาว คือ เป็นโครงการที่มีความซับซ้อน มีรายละเอียดการดำเนินงานมาก ต้องประสานความร่วมมือหลายฝ่าย หรือต้องการเวลาในการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข เช่น แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ทั้งนี้ มีบางโครงการและกิจกรรมที่แม้มีลักษณะไม่ซับซ้อน แต่จำเป็นต้องทำซ้ำต่อเนื่องทุกปี จึงอาจอยู่ทั้งในแผนระยะกลางหรือระยะยาว อนึ่ง การกำหนดช่วงเวลาดำเนินโครงการดังกล่าวเป็นการกำหนดไว้เพียงเบื้องต้นเท่านั้น ในการนำร่างข้อเสนอหัวข้อโครงการและกิจกรรมไปผนวกกับแผน หน่วยงานสามารถพิจารณาจัดทำรายละเอียดโครงการเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นของพื้นที่ โดยบางโครงการจำเป็นต้องจัดทำเป็นโครงการย่อยหลายโครงการ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาดำเนินการให้เหมาะสมอีกครั้ง

ตารางที่ ๕.๑-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะเวลาการดำเนินงาน			หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		สั้น	กลาง	ยาว	
ด้านสังคม					
มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก					
๑) การพัฒนาการศึกษา	๑) พัฒนาศักยภาพหน่วยงานจัดการศึกษา ๒) อบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ ๓) พัฒนาการศึกษากลับถิ่นอาศัยให้มีความเท่าเทียมของ คุณภาพการศึกษา ๔) สร้างความตระหนักและความรู้เรื่องวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น มีคุณธรรมและ จริยธรรม	✓	✓	✓	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาในพื้นที่ การนิคม อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กระทรวงมหาดไทย
๒) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน	๑) สำรวจความต้องการแรงงานและสิ่งที่จำเป็นในการ ปฏิบัติงาน (สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและ อุตสาหกรรมเป้าหมาย การค้า อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ การเกษตร และธุรกิจต่อเนื่อง) ๒) ไทยและแรงงานต่างด้าวตอบสนองต่อตลาดแรงงาน ๓) จัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งนำเข้าแรงงานที่มีทักษะฝีมือ เพื่อถ่ายทอด ความรู้ให้แรงงานในจังหวัดสระแก้ว ๔) ส่งเสริมความร่วมมือพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาที่ สอดคล้องตลาดแรงงาน ๕) บูรณาการระหว่างหน่วยงานกับผู้ประกอบการ ในการ พัฒนาหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติเพื่อผลิตบัณฑิตที่มี คุณภาพ (เช่น การฝึกงานในสถานประกอบการ การพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน เป็นต้น) และการ	✓	✓	✓	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ กระทรวง สาธารณสุข ภาคเอกชน การนิคม อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กระทรวง พาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรมการพัฒนา ชุมชน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม

ตารางที่ ๕.๑-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะเวลาการดำเนินงาน			หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		สั้น	กลาง	ยาว	
	ฝึกอบรมระยะสั้นตามความต้องการตลาด (เช่น ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการผลิต การพัฒนาสินค้า การขายสินค้าออนไลน์ พร้อมเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น)				
มาตรการหลักเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ					
๑) การป้องกันแรงงานลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย	๑) บูรณาการระหว่างหน่วยงานในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เพื่อป้องกันปัญหาการลักลอบนำเข้าแรงงาน ๒) ศึกษาแนวทางปรับปรุงกฎหมายเพื่อควบคุม นำเข้าและติดตามแรงงานต่างด้าว ๓) หาแนวทางสนับสนุนให้เกิดการใช้แรงงานไทยให้มากขึ้น	✓	✓	✓	กระทรวงแรงงาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ภาคเอกชน ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service: OSS) ด้านแรงงานต่างด้าวเพื่อสนับสนุน SEZ สระแก้ว
๒) การป้องกันปัญหาการใช้ที่ดินในพื้นที่ SEZ สระแก้ว	๑) บูรณาการระหว่างหน่วยงานในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และมาตรการ เพื่อป้องกันปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภทในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ๒) ศึกษาแนวทางปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภทในพื้นที่ SEZ สระแก้ว	✓	✓	✓	สำนักโยธาธิการและผังเมือง สำนักงาน จังหวัดสระแก้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมป่าไม้ กรมธนารักษ์ อําเภออรัญประเทศ อําเภอวัฒนานคร กระทรวงคมนาคม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมที่ดิน สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว
มาตรการลดผลกระทบเชิงลบ					

ตารางที่ ๕.๑-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะเวลาการดำเนินงาน			หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		สั้น	กลาง	ยาว	
๑) การดูแลบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดการลักลอบนำเข้าแรงงาน	๑) บูรณาการระหว่างหน่วยงานในการดูแลบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เพื่อแก้ปัญหาการลักลอบนำเข้าแรงงาน ๒) บูรณาการระหว่างหน่วยงานในการดูแลบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เพื่อคุ้มครองสิทธิแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว	✓			สำนักงานจังหวัดสระแก้ว กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒) การแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินในพื้นที่ SEZ สระแก้ว	บูรณาการระหว่างหน่วยงานในการดูแลบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบ และมาตรการ เพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภทในพื้นที่ SEZ สระแก้ว	✓			สำนักโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมป่าไม้ กรมธนารักษ์ อำเภอรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร กระทรวงคมนาคม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมที่ดิน สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว
ด้านเศรษฐกิจ					
มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก					
๑) การขับเคลื่อน SEZ สระแก้ว	๑) ปรับปรุงการบริหารจัดการและขับเคลื่อน SEZ สระแก้ว ๒) ถอดบทเรียนจาก SEZ พื้นที่อื่น เพื่อพัฒนา SEZ สระแก้ว ๓) พัฒนาระบบข้อมูลเชิงพื้นที่ให้เป็นปัจจุบัน แม่นยำ ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยหน่วยงานกลางหรือศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS)	✓	✓		สำนักงานจังหวัดสระแก้ว ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ ภาคเอกชน (เช่น สภาอุตสาหกรรมจังหวัด)

ตารางที่ ๕.๑-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะเวลาการดำเนินงาน			หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		สั้น	กลาง	ยาว	
	๔) ศึกษาแนวทางการขยายขอบเขตพื้นที่ SEZ สระแก้ว เพิ่มอีก ๓ ตำบล ๕) ศึกษาแนวทางปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการและขับเคลื่อน SEZ สระแก้วให้มีประสิทธิภาพ ๖) พัฒนากลไกรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อน SEZ สระแก้วอย่างรอบด้าน				สระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว เป็นต้น) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน สำนักโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว กระทรวงคมนาคม กระทรวงการต่างประเทศ
๒) การยกระดับศักยภาพสถาบันเกษตรกร	๑) ศึกษา พัฒนา และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับช่องทางการตลาดในประเทศไทยและต่างประเทศ ๒) ให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการทุน ๓) สร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยเฉพาะสมุนไพรและพืชเศรษฐกิจสำคัญ รวมทั้งผู้ประกอบการขนส่งและระบบโลจิสติกส์	✓	✓		กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตร ภาคเอกชน สถาบันวิชาการในพื้นที่
๓) การพัฒนาและปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะจังหวัดสระแก้วให้ครอบคลุมและสมบูรณ์	๑) พัฒนาเครือข่ายระบบรางให้มีความครอบคลุมและสมบูรณ์ ๒) พัฒนาเครือข่ายถนนให้มีความครอบคลุมและเชื่อมโยงกับพื้นที่อื่น รวมถึงระบบราง ๓) พัฒนาระบบรถโดยสารสาธารณะ ให้มีความครอบคลุมและเข้าถึงได้โดยทั่วถึง		✓	✓	กระทรวงคมนาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว อำเภอรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร
๔) การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ SMEs	๑) ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการจดทะเบียน SMEs ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว (เพื่อเข้าถึงสิทธิประโยชน์มาตรการทางการเงิน มาตรการทางภาษี และการรับรองมาตรฐาน)	✓	✓		สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรม กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันวิชาการในพื้นที่ ภาคเอกชน

ตารางที่ ๕.๑-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะเวลาการดำเนินงาน			หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		สั้น	กลาง	ยาว	
	๒) ยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการ (รายเก่าและรายใหม่) อย่างเป็นระบบตามลักษณะเฉพาะของกลุ่มกิจกรรมตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และการพัฒนาเป็นศูนย์โลจิสติกส์ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว (Upskill, Reskill และ New Skill) ๓) จัดทำข้อมูล SMEs ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว และจังหวัดสระแก้ว เพื่อการบริหารจัดการการพัฒนาผลิตภาพและนวัตกรรม รวมทั้งพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อส่งเสริมการตลาดทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ๔) ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน SMEs เป็นระยะเพื่อปรับปรุงแนวทางและมาตรการส่งเสริม SMEs ให้เหมาะสมและทันการณ์				กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว
มาตรการหลักเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ					
๑) การป้องกันการลักลอบการนำเข้า วัตถุอันตราย วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ แบบผิดกฎหมาย	๑) บูรณาการระหว่างหน่วยงานในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เพื่อป้องกันปัญหาการลักลอบนำเข้าวัตถุอันตราย ฯลฯ แบบผิดกฎหมาย ๒) ศึกษาแนวทางปรับปรุงกฎหมายเพื่อควบคุมการลักลอบนำเข้าวัตถุอันตราย ฯลฯ แบบผิดกฎหมาย	✓	✓		ด้านศุลกากรอรัญประเทศ สถานีตำรวจภูธร
มาตรการลดผลกระทบเชิงลบ					
๑) การพัฒนาศักยภาพของศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑) บูรณาการความร่วมมือระหว่างศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลด้านแรงงานที่เป็นปัจจุบัน แม่นยำ	✓	✓		ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงานต่างด้าวเพื่อสนับสนุน SEZ สระแก้ว กระทรวงแรงงาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สถานีตำรวจภูธร ภาคเอกชน

ตารางที่ ๕.๑-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะเวลาการดำเนินงาน			หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		สั้น	กลาง	ยาว	
	๒) ปรับปรุงระบบข้อมูลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย				
ด้านสิ่งแวดล้อม					
มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก					
๑) การส่งเสริมเกษตรปลอดภัย	๑) พัฒนาและบ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรปลอดภัย พร้อมมาตรการจูงใจ และสิทธิประโยชน์ ๒) ส่งเสริมการผลิตพืชที่มีโอกาส (เช่น กะเพรา เป็นต้น) โดยศึกษาข้อมูลคู่ค้าเพื่อกำหนดวิธีเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชน ๓) ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐม (สมุนไพร และพืชเศรษฐกิจ) เป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย มีมาตรฐานคุณภาพ มีประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มมูลค่า ๔) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนในการผลิตแปรรูป และจำหน่ายพืชที่มีศักยภาพ ๕) พัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกร (ด้านการบริหารจัดการทุน การวิเคราะห์และพัฒนาช่องทางการตลาดในไทยและต่างประเทศ เพื่อสร้างความร่วมมือกับธุรกิจ รวมทั้งกับผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยเฉพาะสมุนไพรและพืชเศรษฐกิจสำคัญ)	✓	✓		กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันวิชาการในพื้นที่ ภาคเอกชน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ ๕.๑-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะเวลาการดำเนินงาน			หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		สั้น	กลาง	ยาว	
๒) การพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการสินค้าเกษตรปลอดภัย	๑) สนับสนุนการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการภาคสินค้าเกษตรปลอดภัย ๒) ส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับสินค้าเกษตรปลอดภัยแก่ผู้ประกอบการ	✓			กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข ศูนย์คุ้มครองสิทธิผู้บริโภค จังหวัดสระแก้ว กระทรวงพาณิชย์
มาตรการหลักเสี่ยงผลกระทบเชิงลบ					
๑) การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้	๑) บูรณาการระหว่างหน่วยงานในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เพื่อป้องกันปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ๒) ศึกษาแนวทางปรับปรุงกฎหมายเพื่อ ป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ๓) ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้	✓	✓		กรมป่าไม้ สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดสระแก้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อำเภอรัญประเทศ อำเภอดอนนาค สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๒) การลักลอบทิ้งขยะ	๑) บูรณาการระหว่างหน่วยงานในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เพื่อป้องกันปัญหาการลักลอบทิ้งขยะ ๒) หนุนเสริมและส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งขยะ	✓	✓		เทศบาลตำบล สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว การนิคมอุตสาหกรรม ภาคเอกชน กระทรวงอุตสาหกรรม
๓) การจัดการขยะที่ต้นทางและหยุดการนำเข้าขยะจากนอกพื้นที่	๑) ส่งเสริมมาตรการขับเคลื่อน BCG model ให้แก่เอกชน ๒) ศึกษาแนวทางปรับปรุงกฎหมายเพื่อ ป้องกันการนำเข้าขยะจากนอกพื้นที่	✓			เทศบาลตำบล สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดสระแก้ว การนิคมอุตสาหกรรม ภาคเอกชน กระทรวงอุตสาหกรรม

ตารางที่ ๕.๑-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะเวลาการดำเนินงาน			หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		สั้น	กลาง	ยาว	
๔) การใช้สารเคมีอันตรายในพื้นที่เกษตร	๑) ตรวจสอบการซื้อความสารเคมีที่เป็นอันตรายของร้านค้า ๒) รณรงค์ให้ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับอันตรายจากการใช้สารเคมีในพื้นที่เกษตร	✓			กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข
มาตรการลดผลกระทบเชิงลบ					
๑) การจัดการมลภาวะจากกระบวนการผลิต	นำของเสียในพื้นที่กลับมาใช้ใหม่ ตามนโยบายการขับเคลื่อน BCG model ให้สอดคล้องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒	✓	✓		กระทรวงอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
๒) การฟื้นฟูแหล่งน้ำ	๑) ฟื้นฟูสภาพคลองพรมโหดที่เกิดการตื้นเขินโดยการดักและจัดเก็บขยะมือสองและขยะครัวเรือนตกค้างในแหล่งน้ำ ๒) ขุดลอกคลองเพื่อลดปัญหาการตื้นเขินเก็บกักน้ำไม่ได้ น้ำเน่าเสีย และเกิดปัญหาน้ำท่วมเวลาฝนตกหนัก	✓	✓		สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว กรมเจ้าท่า สำนักงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสระแก้ว

ที่มา ปรับปรุงจาก สศช., ๒๕๖๕ข

บทที่ ๖

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

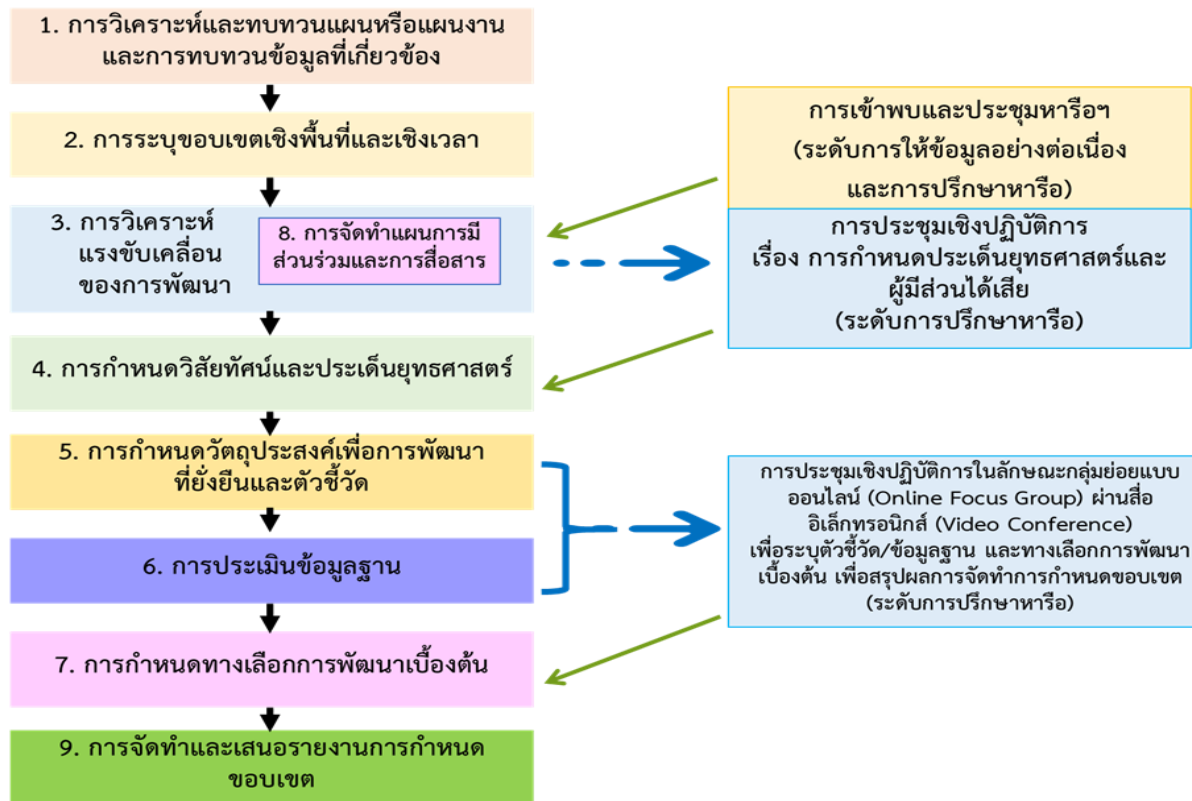
บทที่ ๖

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

ในบทนี้จะแสดงรายละเอียดผลกิจกรรมการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นตัวแทนของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา SEZ สระแก้ว ตลอดจนกระบวนการ SEA ทั้งหมดที่ดำเนินการภายใต้โครงการฯ โดยในการดำเนินงานได้กำหนดและออกแบบกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในขั้นตอนสำคัญของการจัดทำ SEA ตลอดจนกระบวนการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำ SEA ในขั้นตอนต่าง ๆ รวมทั้งเป็นช่องทางให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการเสนอข้อคิดเห็น ข้อกังวล และข้อเสนอแนะต่อที่ปรึกษาโครงการฯ เพื่อนำผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียไปวิเคราะห์และปรับปรุง ทั้งด้านเนื้อหาสาระและวิธีการทำงานของโครงการติดตามฯ ให้มีความครบถ้วนเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๖.๑ ผลกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับช่วงการกำหนดขอบเขต

ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ได้จัดให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนย่อยของการกำหนดขอบเขต (Scoping) ได้แก่ การทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการรวบรวมประเด็นปัญหา การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนพัฒนา การกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด การประเมินข้อมูลฐาน และการกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมกระบวนการ และเสนอความคิดเห็นผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วมทั้งหมดจำนวน ๓ ครั้ง แบ่งเป็น การเก็บข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ครั้ง การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น ๑ ครั้ง และการประชุมแบบออนไลน์เพื่อรับฟังความคิดเห็น ๑ ครั้ง โดยแบ่งเป็น ๗ ครั้งย่อย แสดงดังรูปที่ ๖.๑-๑

ที่มา: สศช., ๒๕๖๓ก

รูปที่ ๖.๑-๑ การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับการดำเนินโครงการฯ ในช่วงการกำหนดขอบเขต

สำหรับรายละเอียดผลกิจกรรมการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต สรุปดังนี้

๖.๑.๑ ขั้นตอนการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการรวบรวมประเด็นปัญหา

ในการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการรวบรวมประเด็นปัญหา ได้ดำเนินการด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยการเข้าพบและประชุมหารือหน่วยงานส่วนราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๗ - ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีเป้าหมายเพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว รวมถึงประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาได้มีการเข้าพบหน่วยงานจำนวน ๒๒ หน่วยงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานในพื้นที่ศึกษาหรือที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาในระดับนโยบายหรือในระดับพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดสระแก้ว สำนักงานจังหวัดสระแก้ว การนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ด้านศุลกากร อรัญประเทศ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม องค์การบริหารส่วนตำบลฝักชะ เทศบาลตำบลปารไ้ เทศบาลบ้านด่าน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานจัดหางานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว สำนักงานพาณิชย์จังหวัดจังหวัดสระแก้ว

สำนักงานหอการค้าจังหวัดสระแก้ว สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว และสถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว ซึ่งประเด็นและผลจากการหารือ สามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๖.๑-๑

ตารางที่ ๖.๑-๑ สรุปประเด็นสำคัญจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ประเด็น	ผลการหารือ
๑. นักลงทุนไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม	- ได้เพียงสิทธิการเช่า ๓๐ ปี
๒. นิคมอุตสาหกรรมมีเงื่อนไขในการประกอบกิจการมาก	- มีการทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในลักษณะกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๓. ค่าเช่าพื้นที่ภายในนิคมอุตสาหกรรมสูงมาก	- นิคมอุตสาหกรรมมีต้นทุนในการเช่าพื้นที่ต่อจากกรมธนารักษ์ - มีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการสาธารณูปโภคภายในนิคมอุตสาหกรรม
๔. การให้สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุน	- พื้นที่จังหวัดสระแก้วมีการเพาะปลูกข้าว อ้อย และมันสำปะหลัง ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก ซึ่งควรพิจารณาให้สิทธิประโยชน์ให้แก่อุตสาหกรรมเกี่ยวกับเกษตร โดดเด่นกว่าพื้นที่อื่น เพื่อเป็นแรงจูงใจในการดึงดูดนักลงทุน ซึ่งเป็นการเข้าใจไม่ถูกต้อง เพราะโดยความเป็นจริง มีการสนับสนุนจากสำนักส่งเสริมการลงทุน (BOI)
๕. การแออัดในบริเวณหน้าด่านพรมแดนบ้านคลองลึก	- เส้นทางคมนาคมไทยกับกัมพูชาไม่เชื่อมต่อ/ ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน - พิธีศุลกากรของประเทศกัมพูชาที่มีขั้นตอนที่ใช้ระยะเวลานาน
๖. การเรียกร้องให้ภาครัฐออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน	- พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดิน ส.ป.ก. - ราคาที่ดินเพิ่มขึ้น ๓ - ๔ เท่าตัว
๗. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงไม่ให้มีการสร้างอาคารสูงบริเวณชายแดน	- การห้ามสร้างอาคารสูงในบริเวณชายแดนของประเทศไทยเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่ของนักลงทุน - ผังเมืองมีการระบุโซนสีสำหรับประกอบกิจการ
๘. การท่องเที่ยวใน จ.สระแก้ว ยังไม่เห็นภาพที่ชัดเจน	- นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่เลือกที่จะมาเที่ยวที่จังหวัดสระแก้ว - นักท่องเที่ยวกัมพูชาที่เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงไม่ได้สนใจที่จะท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้ว
๙. จำนวนการจ้างงาน/ แรงงาน ไม่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย	- การตั้งโรงงานในนิคมมีน้อย ทำให้ความต้องการแรงงานน้อย - ไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่แรงงาน
๑๐. มลพิษ	- ปัญหาเรื่องกลิ่นจากโรงงานน้ำตาล - คิวจากการเผาไร่อ้อย - ขยะมูลฝอย - คุณภาพน้ำ

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

๖.๑.๒ ขั้นตอนการกำหนดแรงขับเคลื่อนการพัฒนา วิสัยทัศน์ และประเด็นยุทธศาสตร์

ในการกำหนดแรงขับเคลื่อนการพัฒนา วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ได้ดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมกันบ่งชี้จุดเด่น อุปสรรค ข้อจำกัด ข้อห่วงกังวลและทิศทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ประเด็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ซึ่งมีผู้เข้าร่วม

ประชุมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชน ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และนักวิชาการอิสระ จำนวน ๘๒ ราย โดยจากการประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถสรุปประโยชน์ (ความคาดหวัง) ปัญหา (ข้อจำกัด อุปสรรค ข้อห่วงกังวล) ของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้นที่ได้จากกระบวนการกลุ่มในช่วงการระดมจากความคิดเห็นจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย สำหรับมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแสดงดังตารางที่ ๖.๑-๒ และตารางที่ ๖.๑-๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖.๑-๒ ประโยชน์ (ความคาดหวัง) ปัญหา (ข้อจำกัด อุปสรรค ข้อห่วงกังวล) ของการพัฒนา
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

ประโยชน์ (ความคาดหวัง)	ปัญหา (ข้อจำกัด อุปสรรค ข้อห่วงกังวล)
๑) ด้านเศรษฐกิจ	
การลงทุน: เกิดความชัดเจนในการพัฒนาการลงทุน มีการลงทุนในพื้นที่ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาที่ดินเพื่อการลงทุน สร้างรายได้ให้คนในพื้นที่: เป็นการสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure): เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน ไฟฟ้า ประปา) เพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ สระแก้ว) ซึ่งประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานนั้น ๆ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาให้เป็นจุดรวม (Hub) เชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาคได้ โดยการส่งเสริมระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ทางรางเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งทางถนน ให้มีวงแหวนลำเลียงสินค้าขายได้มีเป็นส่วนน้อย (ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ ส.ป.ก.) ทำให้เจ้าของที่ดินที่มีเอกสารสิทธิสามารถขายที่ดินได้ราคาสูงขึ้น	ความไม่สมดุล/ ครอบคลุมการพัฒนา: เกิดจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล เช่น ราคาที่ดินที่เพิ่มสูงเกินจริง การพัฒนาพื้นที่ภาคธุรกิจได้ประโยชน์แต่ภาคประชาชนยังไม่ได้รับการดูแลในหลาย ๆ ด้านรายได้ประชาชนยังคงเท่าเดิม ผลประโยชน์ที่คนภายนอกและคนภายในได้รับไม่เท่าเทียมกัน (เกิดความเหลื่อมล้ำ) โครงสร้างเศรษฐกิจที่พัฒนาขึ้นไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มอาชีพ เช่น การท่องเที่ยว การเกษตร เป็นต้น ราคาที่ดินที่สูงเกิน: คนส่วนใหญ่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินก่อให้เกิดการหาประโยชน์ทางที่ดิน ส่งผลให้การพัฒนาในพื้นที่ไม่คุ้มค่า (ที่ดินแพงเกินจนคนไม่มาลงทุน) ระบบ Logistics ยังไม่ครอบคลุม (ถนน รถไฟ ขนส่งสาธารณะ) การพัฒนาเส้นทางยังไม่เหมาะสมในการรองรับ SEZ สระแก้ว ระบบขนส่งสาธารณะยังไม่ทั่วถึง รางลำเลียงสินค้าไม่สะดวกและขาดประสิทธิภาพโดยเฉพาะรางรถไฟในพื้นที่ประเทศกัมพูชา ซึ่งไม่มีความพร้อม ส่งผลให้การขนส่งสินค้าล่าช้า ถนนในการลำเลียงยังไม่เชื่อมต่อ ไม่มีการลงทุนที่เกิดขึ้นจริง: การขยายตัวทางเศรษฐกิจยังไม่ชัดเจน มีโรงงานเข้ามาลงทุนน้อย มีการใช้เครื่องจักรในกิจการใหม่ ๆ ทำให้ไม่เกิดการจ้างงานของคนในพื้นที่มากเท่าที่ควรและมีการหาแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานแทนเพราะขาดแรงจูงใจ มีข้อจำกัดของประเภทการลงทุน ราคาที่ดินแพง จึงไม่มีคนมาลงทุน รัฐจัดสรรการลงทุน: การลงทุน เป็นการลงทุนโดยรัฐบาล ซึ่งโดยปกติการลงทุนภาครัฐนั้นต้องรอ

ตารางที่ ๖.๑-๒ ประโยชน์ (ความคาดหวัง) ปัญหา (ข้อจำกัด อุปสรรค ข้อห่วงกังวล) ของการพัฒนา
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (ต่อ)

ประโยชน์ (ความคาดหวัง)	ปัญหา (ข้อจำกัด อุปสรรค ข้อห่วงกังวล)
๒) ด้านสาธารณสุข ด้านสาธารณสุข: มีการลงทุนทางด้านสาธารณสุขเพิ่มขึ้น อาทิ สถานพยาบาล เนื่องจากการพัฒนาภายในพื้นที่ที่มีประชากรจากภายนอกพื้นที่ทั้งจากภายในประเทศและแรงงานข้ามชาติมากขึ้น	ประชาชนถูกละเลยและผิดหวัง: ประชาชนในพื้นที่อาจถูกละเลยหรือถูกมองข้ามเพราะภาครัฐมุ่งแต่พัฒนาเศรษฐกิจระดับมหภาคในระบบของนายทุน ชุมชนเกิดความผิดหวังเพราะคาดหวังสูงว่าจะได้รับประโยชน์ ยังไม่เห็นข้อดีของ SEZ สระแก้ว ที่ชัดเจนและก่อให้เกิดผลดีต่อคนในพื้นที่โดยตรง คุณภาพชีวิต: คุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่อาจไม่ได้ดีขึ้นเท่าที่ควร เนื่องจากการพัฒนายังไม่ตอบโจทย์คนในพื้นที่มากเท่าไร รวมถึงมีข้อกังวลด้านความปลอดภัยในเรื่องโรคติดต่อและอาชญากรรม โอกาสการเรียนรู้ของคนในพื้นที่: การสร้างกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยังมีไม่มากเท่าที่ควร การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง: ประชาชนยังขาดความเคารพในกฎจราจร เพราะกฎหมายยังไม่เข้มงวดพบปัญหาหาเสพติตมากขึ้น
๓) ด้านสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมสีเขียว: เป็นมิตรต่อสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม หากมีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวด มีมาตรการการจัดการสิ่งแวดล้อม: ภาครัฐมีความพยายามในการวางแผนการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง มีความชัดเจนในมาตรการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์ของความปลอดภัย สามารถกำหนดมาตรการและบังคับใช้กฎหมายได้อย่างชัดเจน	พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลาย: เนื่องด้วยพื้นที่ทำกินเดิมของชาวบ้านได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา SEZ สระแก้ว จึงทำให้ชาวบ้านบุกรุก (รุกคืบ) พื้นที่ป่าไม้ ลักลอบใช้สอยพื้นที่ป่าที่ละนิด เกิดการเข้าถึงง่าย อันเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมเดิม ทำให้ป่าไม้เกิดความเสื่อมโทรม พื้นที่ป่าไม้ลดลง ต้องใช้เวลาในการฟื้นฟู เกิดมลภาวะและมลพิษ: ด้วยระบบขนส่ง การจราจร โครงสร้างพื้นฐาน โรงงานอุตสาหกรรม เหล่านี้ล้วนแต่เป็นแหล่งก่อเกิดมลพิษ ทั้งทางอากาศและทางน้ำ อีกทั้งยังไม่มีเขตกันชนสิ่งก่อสร้าง ทำให้เกิดมลพิษทางเสียงและอากาศ เช่น ฝุ่นละออง ควั่น ในระยะของเขตก่อสร้าง SEZ สระแก้ว ซึ่งหลังจาก SEZ สระแก้ว ได้เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการก็ยิ่งเกิดมลภาวะจากการจราจรแออัด เสียง อากาศและน้ำเสียจากกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมในลำดับต่อไป นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านมลพิษทางอากาศจากการแอบเผาองเท้าขยะมือสอง และจากการเผาอ้อย ปริมาณขยะ: ปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งจากสินค้ามือสองที่ขนข้ามฝั่งมาขายจากประเทศกัมพูชา ขยะอุตสาหกรรมและขยะครัวเรือน ความชัดเจนของการบริหารจัดการ: หน่วยงานที่ดูแลด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะโรงงานที่จัดตั้งนอกเขตนิกมอุตสาหกรรม ขาดหน่วยงานกลางที่ดูแล SEZ ในภาพรวม: ศูนย์รวมที่จะให้ข้อมูลการติดตามประเมินผล (หน่วยบริหารจัดการ SEZ

**ตารางที่ ๖.๑-๒ ประโยชน์ (ความคาดหวัง) ปัญหา (ข้อจำกัด อุปสรรค ข้อห่วงกังวล) ของการพัฒนา
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (ต่อ)**

ประโยชน์ (ความคาดหวัง)	ปัญหา (ข้อจำกัด อุปสรรค ข้อห่วงกังวล)
	สระแก้ว) จึงควรมีกลไกการติดตามตรวจสอบโดยชุมชนเข้ามาช่วยเสริม ประเภทอุตสาหกรรมเป้าหมาย: เป็นอุตสาหกรรมสีเขียวแท้หรือเทียม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากนิคมอุตสาหกรรมสีเขียว เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่มีแนวทางอนุญาตให้มีการก่อสร้างโรงงานผลิตไฟฟ้าจากขยะ

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

ตารางที่ ๖.๑-๓ สรุปประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

๑. ด้านเศรษฐกิจ	๒. ด้านสังคม	๓. ด้านสิ่งแวดล้อม
๑.๑ การพัฒนาการเกษตรแปรรูปแบบครบวงจร - มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์กลางการแปรรูปสินค้าเกษตรแบบครบวงจร ในพื้นที่ SEZ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรและอุตสาหกรรมให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจาก SEZ เพิ่มความสามารถด้านการแข่งขัน เนื่องจากต้นทุน Logistic ที่มีราคาถูกลง	๒.๑ การพัฒนาฝีมือแรงงานและระบบการศึกษา - การมีระบบการศึกษาที่สนับสนุนทักษะในการประกอบอาชีพ	๓.๑ การจัดการขยะครบวงจร - การมีระบบการจัดการขยะภายในพื้นที่ครบวงจร (ขยะครัวเรือน ขยะมือสอง และขยะอุตสาหกรรม)
๑.๒ การส่งเสริมสิทธิประโยชน์การลงทุนในพื้นที่ - ปรับภาษีและเงื่อนไขการลงทุนในพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้โดดเด่นกว่าพื้นที่อื่น โดยดึงดูดนักลงทุน และอุตสาหกรรมที่เหมาะสม ตัดสินใจลงทุนในพื้นที่ SEZ จังหวัดสระแก้ว	๒.๒ การจัดการแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย - แรงงานต่างด้าวทำงานในประเทศถูกต้องตามกฎหมาย	
๑.๓ ส่งเสริมการท่องเที่ยว/ อัตลักษณ์ท้องถิ่น - ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรม เพิ่มเติมจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอยู่	๒.๓ การพัฒนาระบบสาธารณสุข - การควบคุมโรคติดต่อ (ทั้งคน พืช และสัตว์)	
๑.๔ การพัฒนาอุตสาหกรรม - มุ่งเน้นโรงไฟฟ้าชีวมวล อุตสาหกรรมสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๒.๔ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน - การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ปลอดภัยอาชญากรรม ยาเสพติด และการค้ามนุษย์ในพื้นที่	
๑.๕ การจัดการระบบสาธารณสุข - มีการบริหารจัดการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ	๒.๕ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ - การสร้างกระบวนการรับฟังความคิดเห็น รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง	

ตารางที่ ๖.๑-๓ สรุปประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

๑. ด้านเศรษฐกิจ	๒. ด้านสังคม	๓. ด้านสิ่งแวดล้อม
๑.๖ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในภาพรวม ด้วยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน - พัฒนา SEZ ให้ปราศจากมลพิษ โดยใช้ระบบ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)		

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔ข

๖.๑.๓ ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด ผลการประเมิน ข้อมูลฐาน และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น

ในการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด ผลการประเมินข้อมูลฐาน และ
ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นได้ดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการในลักษณะกลุ่มย่อย
แบบออนไลน์ (Online Focus Group) ซึ่งได้ดำเนินการทั้งหมดจำนวน ๗ ครั้งกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ
ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานของโครงการในช่วงที่ผ่านมา
สรุปผลประเด็นการกำหนดยุทธศาสตร์ การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด ผลการ
ประเมินข้อมูลฐาน และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น โดยมีผู้เข้าร่วมเป็นผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชน
สถาบันการศึกษา และนักวิชาการอิสระในพื้นที่อย่างน้อย ๕๐ คน โดยในการจัดกลุ่มเป้าหมายเพื่อดำเนินการ
สนทนากลุ่มนั้นได้พิจารณาจัดกลุ่มแยกตามประเด็นยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะของโครงการ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑: เกษตรแปรรูป (หน่วยงานราชการ) ได้แก่ หน่วยงานราชการที่บริหารจัดการ
ภาคการเกษตร อาทิ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว
สำนักงานเกษตรอำเภอรัญประเทศ

กลุ่มที่ ๒: เกษตรแปรรูป (ภาคประชาชน) ได้แก่ ภาคประชาสังคมที่ประกอบกิจการด้าน
ภาคเกษตรกรรม อาทิ สมาคมชาวไร่อ้อยวังน้ำเย็น สหพันธ์เกษตรกรมัยยิ่นสระแก้ว เครือข่ายแปลงใหญ่
ระดับจังหวัดสระแก้ว/ วิสาหกิจชุมชนผลิตและพัฒนาไม้ส่าปลั่งตำบลหนองหัว

กลุ่มที่ ๓: การจัดการขยะและกฎหมายผังเมือง ได้แก่ หน่วยงานราชการที่บริหารจัดการด้าน
สิ่งแวดล้อม อาทิ สำนักงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว
องค์การบริหารส่วนตำบลฝักขะ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

กลุ่มที่ ๔: การพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว
อาทิ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระแก้ว สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว สมาคมธุรกิจ
ท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว

กลุ่มที่ ๕: การพัฒนาทักษะแรงงาน ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาทักษะแรงงาน
อาทิ สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขต
สระแก้ว

กลุ่มที่ ๖: สิทธิประโยชน์การลงทุน ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านสิทธิประโยชน์ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว

กลุ่มที่ ๗: ตัวแทนกลุ่มที่ ๑-๖ เพื่อสรุปผลภาพรวมหลังจากรับฟังความคิดเห็นครบทั้ง ๖ กลุ่ม
สำหรับสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (ในประเด็นสำคัญ) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๖.๑-๔

ตารางที่ ๖.๑-๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	
เกษตรแปรรูป	กลุ่มที่ ๑ หน่วยงานราชการ	กลุ่มที่ ๒ ภาคประชาชน
แนวทางการพัฒนา	- การส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ผสมผสานกับพืชเศรษฐกิจเดิม - การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสินค้าแปรรูปจากภาคการเกษตรที่โดดเด่นของจังหวัด - นิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ควรให้ประโยชน์และสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	- การส่งเสริมให้เป็นเมืองสมุนไพร - การพัฒนา BCG คู่ขนานกับ SEZ ทั้งจังหวัด เพื่อสร้างสิทธิเท่าเทียมกับผู้ประกอบการ - การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากจากวิสาหกิจชุมชนไปสู่การสร้างมูลค่าจากการท่องเที่ยวไปสู่ระดับจังหวัดแบบครบวงจรและตอบโจทย์โรงงานในพื้นที่ - การส่งเสริมการร่วมกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ฐานการปลูกพืชสมุนไพร การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมหรือขยายโรงงานที่รองรับผลผลิตทางการเกษตร
ควรเน้นให้ความสำคัญ	- สร้างแรงจูงใจสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนทางด้านการเกษตรแปรรูป - การแปรรูป พืชผลทางการเกษตรในพื้นที่ - การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและประโยชน์ของเกี่ยวกับ SEZ ต่อภาคการเกษตรในพื้นที่เป้าหมาย - การสร้างแรงจูงใจโดยการรับซื้อและประกันราคาผลผลิตจากภาคการเกษตรในพื้นที่ - การจัดการขยะที่ถูกสุขลักษณะควบคู่กับการนำขยะไปเป็นพลังงานเชื้อเพลิง - ส่งเสริมให้กิจการเกษตรแปรรูปในพื้นที่ผ่านมาตรฐาน	- ภาครัฐต้องให้การส่งเสริม สนับสนุน ด้านอุปกรณ์ และด้านสาธารณูปโภคให้ทันลงทุน - ควรควบคุมพื้นที่ จัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ควรจัดตั้งใกล้กับบริเวณแหล่งชุมชน และมีเจ้าหน้าที่ชำนาญเฉพาะด้านดูแลความปลอดภัยของโรงงาน - การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ลงทุนโดยการเข้าถึงสาธารณูปโภคมากยิ่งขึ้น - การสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในกระบวนการผลิต
ปัญหาและอุปสรรคต้องคำนึงถึง	- ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ - น้ำไม่เพียงพอในภาคการเกษตรและไม่สามารถจัดส่งน้ำในพื้นที่ สปก. ได้	- ประชาชนไม่มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน - ปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ ไม่มีระบบชลประทานในพื้นที่

ตารางที่ ๖.๑-๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	
	- การปลูกพืชสมุนไพรยังเป็นแบบแปลงย่อย ยังไม่มีการแบ่งพื้นที่จัดโซนที่ชัดเจน และขาดน้ำสำหรับการเพาะปลูก นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขออนุญาตเบ่อบาดาล	- สิทธิประโยชน์การลงทุนของเกษตรกรฐานรากไม่เท่าเทียมกับผู้ลงทุนรายใหญ่ - ความพร้อมของภาคเกษตรในการสร้างมูลค่าพืชเศรษฐกิจใหม่
การจัดการขยะ/ กฎหมายผังเมือง	กลุ่มที่ ๓ หน่วยงานราชการที่บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	
แนวทางการพัฒนา	- การส่งเสริมธนาคารขยะ ควบคู่กับศูนย์การจัดการขยะแบบครบวงจรที่มีได้มาตรฐาน ถูกสุขลักษณะ และเป็นที่ยอมรับของชุมชน - การส่งเสริมให้เอกชนนำขยะไปเผาเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า (โรงไฟฟ้า RDF) - การสร้างบ่อจัดเก็บขยะขนาดเล็กที่ถูกสุขลักษณะในแต่ละชุมชน	
ควรเน้นให้ความสำคัญ	- การส่งเสริมการจัดการและคัดแยกขยะจากระดับครัวเรือน - การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการจัดการขยะ - การจัดจ้างเหมาเอกชนเก็บขนขยะ และทำความสะอาดพื้นที่ที่ปนเปื้อนน้ำชะขยะ - การบูรณาการร่วมกันระหว่างชุมชน ปอท. หน่วยงานราชการในพื้นที่ในการจัดการขยะ	
ปัญหาและอุปสรรคต้องคำนึงถึง	- สิทธิประโยชน์ไม่ดึงดูดนักลงทุน - ปริมาณขยะแปรผันตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ SEZ - พื้นที่ที่สามารถรองรับปริมาณขยะในอนาคต - กระบวนการขอใบอนุญาตจัดตั้งโรงงานจัดการขยะ	
การพัฒนาการท่องเที่ยว	กลุ่มที่ ๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว	
แนวทางการพัฒนา	- การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างปลอดภัยและยั่งยืน - การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมและเชิงประวัติศาสตร์ในพื้นที่ - การส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น	
ควรเน้นให้ความสำคัญ	- การสร้างเสน่ห์ และอัตลักษณ์ในชุมชน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวแบบเกษตรพอเพียง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม - การส่งเสริมระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ - การสร้างจุดขายในพื้นที่ เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมบริการและพืชสมุนไพร	
ปัญหาและอุปสรรคต้องคำนึงถึง	- จังหวัดสระแก้วเป็นเพียงจังหวัดทางผ่านยังไม่มีสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน - การเปรียบเทียบภาคบริการระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน - ปัญหาเอกสารสิทธิในพื้นที่ ทำให้ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน - ไม่มีความยืดหยุ่นการเข้า-ออก ของกัมพูชา	
การพัฒนาทักษะแรงงาน	กลุ่มที่ ๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาทักษะแรงงาน	
แนวทางการพัฒนา	- การพัฒนาแบบ BCG โดยยกระดับการเกษตรของจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมอาจไม่ตอบโจทย์ต่อพื้นที่ - การส่งเสริมการฝึกอบรมและทักษะฝีมือแรงงานไทยและต่างด้าวในพื้นที่ SEZ ให้ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ และภาคการเกษตร	
ควรเน้นให้ความสำคัญ	- อำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนแรงงานต่างด้าวผ่านระบบออนไลน์ทั้งที่มีนายจ้างและไม่มีนายจ้าง	

ตารางที่ ๖.๑-๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น

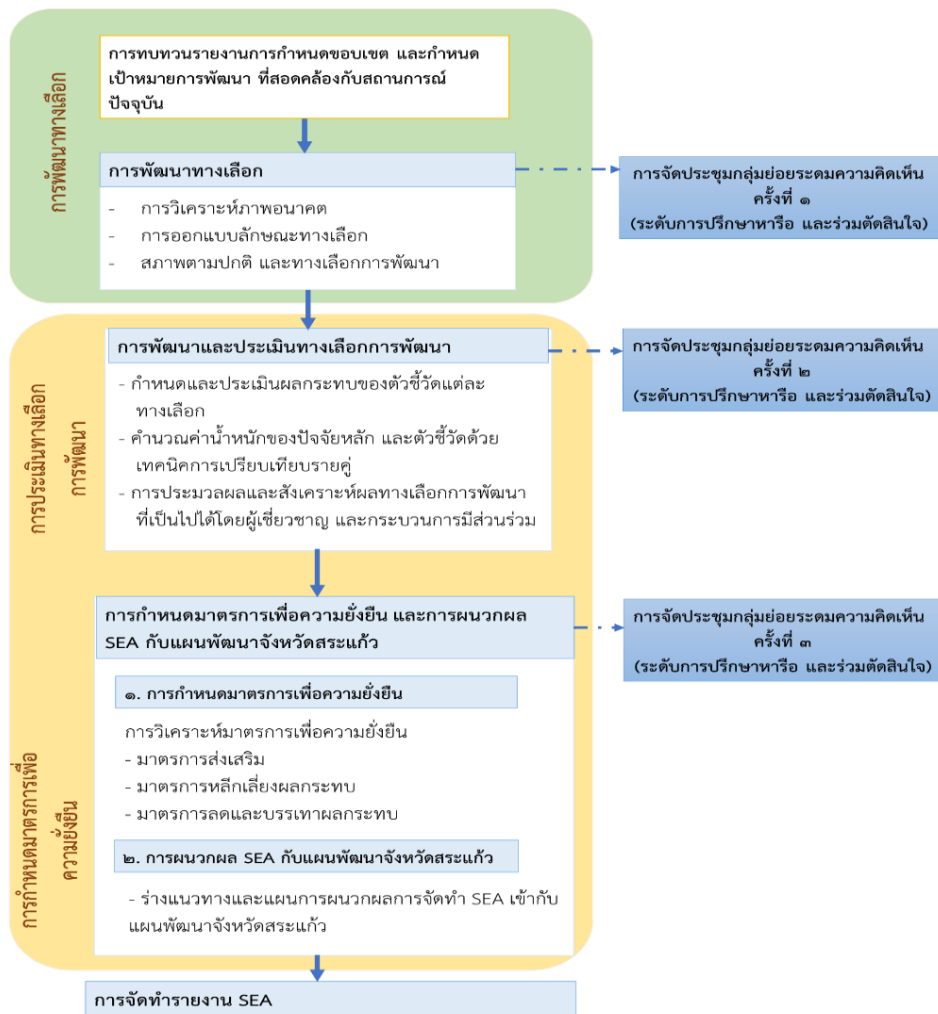
ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
	- มีความยืดหยุ่นในการข้ามผ่านแดนของแรงงานต่างด้าว ไม่ว่าจะเป็นการทำบัตรผ่านแดน และบัตรผ่านแดน การลงทะเบียนผ่านระบบออนไลน์ - การเสริมสร้างแรงจูงใจให้แรงงานรุ่นใหม่ในพื้นที่ ด้วยการสร้างอุตสาหกรรม - ควรบูรณาการแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาในพื้นที่
ปัญหาและอุปสรรคต้องคำนึงถึง	- ปัญหาความยากจน เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ทำให้เยาวชนมีระดับการศึกษาที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน - ไม่สามารถดำเนินการฝึกอบรมแรงงานต่างด้าวได้โดยตรงแต่สามารถเขียนหนังสือขอการรับรองและร่วมมือองค์กรระหว่างประเทศในการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมฝีมือแรงงานต่างด้าวได้ - การลักลอบเข้าเมืองของคนงานต่างด้าวผ่านทางธรรมชาติ อาจมีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มข้นมากขึ้นระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง - ไม่สามารถดึงดูดแรงงานไทยให้กลับมาทำงานในพื้นที่ได้เพราะไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม
สิทธิประโยชน์การลงทุน เกษตรแปรรูป/ ตัวแทน ประชน/ ผังเมือง	กลุ่มที่ ๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านสิทธิประโยชน์
แนวทางการพัฒนา	- การพัฒนาแบบ BCG และอุตสาหกรรมสีเขียว เป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ต้องควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้ตามมาตรฐาน
ควรเน้นให้ความสำคัญ	- การส่งเสริม smart farming เกษตรอินทรีย์ - การพัฒนาพื้นที่จังหวัดสระแก้วต้องไม่ขัดกับสิทธิประโยชน์กับการใช้ที่ดิน
ปัญหาและอุปสรรคต้องคำนึงถึง	- ข้อจำกัดของพื้นที่ในการจัดตั้งโรงงาน - ไม่สามารถเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางการเกษตรด้านระยะเวลาได้เนื่องจากปัจจุบันให้สิทธิสูงสุดแล้ว หากต้องการเพิ่มสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้นเป็น ๑๓ ปี อาจจะต้องทำการวิจัยเทคโนโลยีเป้าหมาย - การพัฒนาแบบ BCG Model สามารถขอสิทธิประโยชน์ทางการเกษตรตั้งแต่ต้นทางได้ ถ้าเป็นกลุ่ม Smart Farmer และเงื่อนไขตามกรอบที่กำหนด แต่ถ้าเป็นเกษตรกรทั่วไปไม่สามารถขอได้ - การจัดตั้งโรงงานบดตัดขยะในชุมชน จัดเป็นกิจการเข้าข่ายโรงงาน จะต้องดำเนินการขอใบอนุญาตตามข้อกำหนดของกฎหมาย
ภาพรวมการพัฒนา	กลุ่มที่ ๗: ตัวแทนกลุ่มที่ ๑-๖
แนวทางการพัฒนา	- ส่งเสริมการจัดการขยะเป็นศูนย์ (Zero Waste) โดยโรงไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือก - สนับสนุนการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับ - ส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน เพื่อพัฒนาความรู้ของคนในพื้นที่ - ส่งเสริมผู้ประกอบการฐานราก รัฐวิสาหกิจชุมชนและรัฐวิสาหกิจเพื่อสังคม ให้ได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับผู้ประกอบการใน SEZ หรือผู้ประกอบการภายนอกของสระแก้วที่เป็นนิติบุคคล - ส่งเสริมให้มีองค์กรตรวจสอบคุณภาพและมีการรับรองคุณภาพสินค้าเกษตรแปรรูป อาจเป็นหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือสถาบันการศึกษา

ตารางที่ ๖.๑-๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ควรเน้นให้ความสำคัญ	- การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากมีโครงการที่ช่วยน้อง โดยกิจการใหญ่จะให้ความช่วยเหลือด้านเครื่องมือแก่รัฐวิสาหกิจชุมชน - การพัฒนาต้องอยู่บนความสมดุลของทุกด้าน ต้องหาจุดตรงกลางของการพัฒนาเพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย - ควรมีการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไข ข้อกำหนดการพัฒนาพื้นที่โซนสีเขียว และพื้นที่โซนสีม่วง - ต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาให้ชัดเจน - พัฒนาการรับรู้และความเข้าใจของคนในพื้นที่เรื่องประโยชน์จากการพัฒนาพื้นที่ SEZ - ควรเก็บภาษีจากผู้ประกอบการใน SEZ เพื่อนำมาเป็นกองทุนในการพัฒนา แก้ไขป้องกัน สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในจังหวัดสระแก้ว
ปัญหาและอุปสรรคต้องคำนึงถึง	- รัฐวิสาหกิจชุมชนไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลจึงไม่ได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับธุรกิจที่เป็นนิติบุคคล แต่มีการได้ประโยชน์ในเรื่องการได้รับการส่งเสริมจากกิจการขนาดใหญ่ เพราะกิจการขนาดใหญ่จะได้สิทธิประโยชน์เรื่องภาษีในกรณีส่งเสริมรัฐวิสาหกิจชุมชน - การทำ SEZ ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน จากการที่ฝ่ายเอกชนมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ แต่ภาครัฐมุ่งเน้นด้านสิ่งแวดล้อม - คนส่วนใหญ่มักเข้าใจผิดว่าพื้นที่สีเขียวให้ทำเกษตรกรรม พื้นที่สีม่วงให้ทำอุตสาหกรรม แต่ตามกฎหมายจริง ๆ แล้วจะมีการกำหนดกิจกรรมที่ทำได้ ทำไม่ได้ และทำได้แต่มีเงื่อนไข - กังวลเรื่องผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนา - งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ

๖.๒ ผลกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับการดำเนินโครงการฯ ในช่วงการพัฒนาและประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการความยั่งยืน

หลังจากขั้นตอนการกำหนดขอบเขตจะเป็นการศึกษาในส่วนของการพัฒนาและประเมินทางเลือก โดยนำผลการศึกษาที่ได้ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตมากำหนดเป็นกรอบสำหรับการออกแบบ และพัฒนาทางเลือกต่อไป โดยในช่วงการพัฒนาและประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการความยั่งยืนได้จัดให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ได้แก่ การพัฒนาทางเลือก การประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมกระบวนการ และเสนอความคิดเห็นผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วมทั้งหมดจำนวน ๓ ครั้ง (รูปที่ ๖.๒-๑) ได้แก่ ขั้นตอนการพัฒนาทางเลือก ขั้นตอนการประเมินทางเลือกการพัฒนา และขั้นตอนการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนและการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

รูปที่ ๖.๒-๑ การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับการดำเนินโครงการฯ ในช่วงการพัฒนาและประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการความยั่งยืน

๖.๒.๑ ขั้นตอนการพัฒนาทางเลือก

ในการพัฒนาทางเลือกได้ดำเนินการกิจกรรมการมีส่วนร่วมผ่านการจัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑ หัวข้อ “การพัฒนาทางเลือกเบื้องต้น” เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) เพื่อพิจารณาทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย โดยในการประชุมมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการดำเนินการศึกษาในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต และการทบทวนเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำ SEA ในประเด็นเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด ตลอดจนทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น (ฉบับทบทวน)

โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๖๑ คน ประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ได้แก่ ผู้แทนจากภาคส่วนการพัฒนาภาคต่าง ๆ เช่น การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายและ

อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง การพัฒนาเกษตรแนวใหม่ การพัฒนาแรงงานและทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน การใช้ทรัพยากรและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นต้น และผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนภาคประชาชน ผู้แทนภาคเอกชน อุตสาหกรรม และสถาบันวิชาการ (จำนวนรวมทั้งสิ้นจาก ๕๐ หน่วยงาน) รายละเอียดการจัดประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๑ แสดงดังภาคผนวก ค-๑ ส่วนสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (ในประเด็นสำคัญ) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๖.๒-๑

**ตารางที่ ๖.๒-๑ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์
วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น
(ฉบับทบทวน)**

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
เป้าหมายการพัฒนา	- มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนา จังหวัดสระแก้วในประเด็นการเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการค้าการลงทุน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับธุรกิจการค้าชายแดนและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว - ควรเพิ่มเรื่องการมีส่วนร่วม และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนการค้าชายแดน - ควรมีการทบทวนการกำหนดขอบเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วจากเดิม ๔ ตำบล (ตำบลท่าข้าม ตำบลบ้านด่าน ตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ และตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร) เพิ่มอีก ๓ ตำบล (ตำบลเทศบาลเมืองอรัญประเทศ ตำบลปากห้วย และตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ) รวมเป็น ๗ ตำบล - ปรับผังเมืองให้มีความชัดเจนโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเภทที่ดินสำหรับการประกอบการอุตสาหกรรม (เขตสีม่วง) และแก้ไขข้อจำกัดในการค้าการลงทุนและการเข้าพื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรม เพื่อดึงดูดการลงทุนเพิ่มมากขึ้น - ควรทบทวนเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบายการพัฒนา SEZ เพื่อให้การวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกมีความชัดเจนมากขึ้น - เสนอให้ปรับการใช้คำในเป้าหมายการพัฒนาเป็น “กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่ม”
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑	- ควรเพิ่มในส่วนของการเร่งพัฒนาระบบรางเพื่อเชื่อมโยงจากท่าเรือแหลมฉบังและการขนส่งสินค้าออกต่างประเทศ และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ - ควรเพิ่มในส่วนให้แก้ไขปัญหการจราจรแบบครบวงจร พร้อมทั้งพัฒนาความพร้อมในการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ - ยังมีข้อจำกัดของการเพิ่มสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว และมีความพร้อมสำหรับการพัฒนาต่ำกว่า SEZ และเขตประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง - ควรส่งเสริมแรงจูงใจและความน่าสนใจในการลงทุนใน SEZ สระแก้วนอกเหนือไปจากสิทธิประโยชน์จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment of Thailand: BOI) ให้มากกว่านี้ เช่น เงื่อนไขทดแทนกรรมสิทธิ์ที่ดิน และสนับสนุนการกู้ยืมเพื่อการลงทุน เป็นต้น - ควรเน้นการพัฒนาระบบรางที่เชื่อมโยงสู่การคมนาคมทางน้ำและทางอากาศด้วย
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒	- ควรเพิ่มในส่วนการแปรรูปเกษตรมูลค่าสูงว่าควรเริ่มจากข้าวและอ้อยโรงงาน - ควรส่งเสริมการจัดตั้งโรงงานที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปพืชสมุนไพรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว - ควรเน้นการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรให้มีคุณภาพสูงและสม่ำเสมอทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ

**ตารางที่ ๖.๒-๑ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์
วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น
(ฉบับทบทวน)**

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
	- ควรส่งเสริมการปรับปรุงพื้นฐานทางการเกษตรให้กับเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรขนาดเล็กที่ขาดความพร้อมให้สามารถปรับตัว - ควรมีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร และใช้กลไกเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจร - ควรพิจารณาปัจจัยการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูงด้วย - ควรมุ่งส่งเสริมให้อุตสาหกรรมที่จะจัดตั้งใหม่ใน SEZ สระแก้ว มีความสอดคล้องกับการเกษตรในพื้นที่ - ควรสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - สนับสนุนการรวมกลุ่ม (Cluster) ของเกษตรกรแปรรูปต่าง ๆ โดยอาจแบ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ - ควรสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้ผลิตและธุรกิจแปรรูป ที่สะดวกต่อการใช้และเข้าถึงได้ง่าย
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓	- เสนอให้คงการระบุเรื่องการส่งเสริมการศึกษาไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อเตรียมประชาชนให้มีความรู้พื้นฐานและมีความพร้อมรับเทคโนโลยีและตลาดงานในอนาคต - ควรเพิ่มประเด็นการพัฒนาความร่วมมือกับสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย และศูนย์การศึกษาต่าง ๆ - เสนอให้เร่งสร้างแรงจูงใจในการทำการเกษตรให้กับเยาวชน และส่งเสริมการประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ รองรับการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - เสนอให้ปรับปรุงระบบการควบคุมตรวจสอบแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานแบบรายวันให้มีความสะดวกรวดเร็ว - ควรเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และส่งเสริมอาชีพภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตการเกษตรในสถาบันการศึกษาในพื้นที่ - เสนอให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลแรงงานภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมในจังหวัดสระแก้ว - ควรดูแลระบบบริการสาธารณสุขสำหรับแรงงานต่างด้าวให้มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด	<u>เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑</u> - ควรทบทวนตัวชี้วัดและตัวเลือกการพัฒนาบางส่วนที่ไม่สะท้อนประเด็นยุทธศาสตร์ และขาดความครบถ้วน เช่น การสร้างมูลค่าห่วงโซ่อุปทานแบบครบวงจร และประเด็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นด้านการเชื่อมโยง เป็นต้น
	<u>เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒</u> - ไม่มีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง
	<u>เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓</u> - ไม่มีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	- การกำหนดทางเลือกแบบ ๔ ระดับ (ต่ำสุด - สูงสุด) นั้น อาจไม่สะท้อนถึงการพัฒนามาตรฐานของบริบทและข้อจำกัดของพื้นที่ โดยทางเลือกที่ ๔ อาจเป็นทางเลือกที่ต้องการแต่ไม่สามารถทำได้จริง ดังนั้น หากต้องการพัฒนากิจกรรมที่ SEZ สระแก้วให้มีศักยภาพ

ตารางที่ ๖.๒-๑ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น (ฉบับทบทวน)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
	และเป็นเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ตามนโยบายนั้น ควรพิจารณาปัจจัยแวดล้อมของพื้นที่ประกอบด้วย - ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๑ สภาพตามปกติ : การพัฒนาระบบรางและความเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายยังไม่ชัดเจน ยังมีข้อจำกัดจากกฎระเบียบในการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศที่มีความซับซ้อนและยุ่งยาก และระบบขนส่งและระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่ SEZ และจังหวัดสระแก้วยังไม่พร้อมรองรับการพัฒนาในพื้นที่ - ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๒ การพัฒนาระดับปรับปรุง (Improved Level) : ควรเร่งพัฒนาระบบรางของไทยให้เชื่อมโยงกับระบบรางของต่างประเทศ และเสนอให้ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสมุนไพรที่มีจำนวนมาก รวมตัวกันเพื่อเรียนรู้ ช่วยเหลือกัน และหาหรือแนวทางการพัฒนาสถานที่ผลิตและการพัฒนามาตรฐานกระบวนการผลิต - ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๓ การพัฒนาระดับ (Upgraded Level) : ควรจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อม รวมทั้งการสนับสนุนความรู้ด้านเทคโนโลยีให้กับคนในพื้นที่ เพื่อรองรับการพัฒนาอย่างเท่าทัน และควรมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานหรือศูนย์ข้อมูลขนถ่ายสินค้าอัจฉริยะที่มีความพร้อม เพื่อให้บริการด้านข้อมูลและคำแนะนำในการนำเข้าส่งออกสินค้าระหว่างประเทศ - ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๔ การพัฒนาระดับเปลี่ยนแปลง (Transformed Level) : เสนอให้สร้างจุดพักคอยสำหรับรถบรรทุกขนส่งสินค้าระหว่างคอกยวชาญแดนเพื่อให้เกิดการจับจ่ายในพื้นที่จังหวัดสระแก้วมากขึ้น และควรมีการพัฒนาในส่วนของการตรวจสอบและบำบัดคุณภาพอากาศด้วย

๖.๒.๒ ขั้นตอนการประเมินทางเลือกการพัฒนา

ในการประเมินทางเลือกการพัฒนาได้ดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมผ่านการจัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเดอะเวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปัมพ์แทร็ค จังหวัดสระแก้ว โดยในการประชุมมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเรื่องการประเมินทางเลือกการพัฒนา และระดมความคิดเห็นร่วมกันพิจารณาให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัด และการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา

โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๑๐๑ คน ประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ได้แก่ สำนักงานจังหวัดสระแก้ว แขวงทางหลวงจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (จำนวนรวมทั้งสิ้นจาก ๕ หน่วยงาน) ผู้แทนภาคประชาชน ผู้แทนภาคเอกชน อุตสาหกรรม และสถาบันวิชาการ วิชาการ รายละเอียดการจัดประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๒ แสดงดังภาคผนวก ค-๒ ส่วนสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (ในประเด็นสำคัญ) ส่วนสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (ในประเด็นสำคัญ) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๖.๒-๒

ตารางที่ ๖.๒-๒ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือกการพัฒนา และตัวชี้วัดต่าง ๆ

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ความครบถ้วนชัดเจนของทางเลือกการพัฒนา	- ทุกทางเลือกการพัฒนามีความน่าสนใจ แต่อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริมและติดตามอย่างต่อเนื่อง - ทุกทางเลือกการพัฒนาให้ความสำคัญต่อเขตอุตสาหกรรมสีเขียว แต่ขาดความชัดเจนว่าประชาชนอยู่ส่วนใดภายใต้ทางเลือกการพัฒนานั้น ๆ ประชาชนต้องการพื้นที่สาธารณะและต้องการสภาพการพัฒนาที่สื่อถึงธุรกิจชุมชนที่ชัดเจน - ประชาชนในพื้นที่ยังมีข้อจำกัดเรื่องภาษา และการทำการตลาด โดยเฉพาะเพื่อการส่งออกสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุน - ทุกภาคส่วนมีเรื่องที่ตนเองสนใจและต้องการทิศทางการพัฒนาตามแนวทางของตนเอง ทำให้การมองทิศทางการพัฒนาโดยรวมยังขาดความชัดเจน - การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และคมนาคมเป็นพื้นฐานของทุกทางเลือกการพัฒนา จึงต้องการให้จังหวัดสระแก้วเป็นศูนย์กลางของโลจิสติกส์ของภูมิภาคอินโดจีน - ควรพัฒนาจังหวัดสระแก้วให้เป็นมากกว่าแค่ทางผ่าน และต้องมีการสนับสนุนการส่งออกที่คนในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์มากขึ้น
ข้อเสนอเพิ่มเติมสำหรับทางเลือกที่ ๑	- ควรมีเขตประกอบการเสรี (Free Zone) - ควรมีการประสานงานระหว่างชุมชน และ SMEs - เนื่องจากสินค้าเกษตรมีมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่ไม่สูง จึงควรส่งเสริมความโดดเด่นของพืชอัตลักษณ์ของ SEZ สระแก้ว
ข้อเสนอเพิ่มเติมสำหรับทางเลือกที่ ๒	- มีข้อจำกัดเรื่องระบบโลจิสติกส์ - ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่อง BCG ให้มากขึ้น
ข้อเสนอเพิ่มเติมสำหรับทางเลือกที่ ๓	- การพัฒนาด้านต้นทุนมนุษย์มีความสำคัญ แต่ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนา ดังนั้นระยะเวลา ๕ ปี อาจไม่เพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการปฏิบัติ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในระดับสูง แต่มีความเป็นไปได้ในการจัดการฝึกอบรมระยะสั้นสำหรับแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว
ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	- ร้อยละที่เพิ่มขึ้นต่อปีของมูลค่าการค้าชายแดน ควรระบุว่าเป็นมูลค่าสินค้าจากจังหวัดสระแก้วโดยตรง - ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้วที่เพิ่มขึ้น เสนอว่าควรเปลี่ยนจากปริมาณผลผลิต เป็นมูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรแทน
ตัวชี้วัดด้านสังคม	- จำนวนผู้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการ มีข้อสังเกตว่า ปัจจุบันมีหลักสูตรฝึกอบรมจำนวนมาก โดยเฉพาะที่จัดโดยหน่วยงานให้กับกลุ่มผู้ผลิตชุมชน แต่พบว่าเนื้อหาความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงมีจำนวนน้อย และการวัดด้วยจำนวนหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดอาจวัดได้ยาก จึงเสนอปรับไปวัดที่จำนวนผู้ผ่านการฝึกอบรม หรือจำนวนบัณฑิตแทน - ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. มีข้อสังเกตว่า ข้อมูล จปฐ. โดยเฉพาะเรื่องรายได้อาจไม่เที่ยงตรง เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลไม่ยอมให้ข้อมูลที่แท้จริง จึงเสนอปรับไปใช้รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนแทน - จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มีข้อสังเกตว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น อุตสาหกรรมชุมชนในสระแก้วมีจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เนื่องจากชุมชนเห็นว่าขั้นตอนและวิธีการลงทะเบียนเพื่อเข้ารับการตรวจประเมินมีความยุ่งยาก

ตารางที่ ๖.๒-๒ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือกการพัฒนา และตัวชี้วัดต่าง ๆ

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม	- ปริมาณขยะ มีข้อสังเกตว่าควรปรับเปลี่ยนเป็น ผลกระทบที่เกิดจากปริมาณขยะ เนื่องจากคำว่า ปริมาณขยะ สั้นเกินไปและไม่สื่อความหมายตรงกับที่ต้องการ
การคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา	
ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑	<u>ข้อดี</u> - การส่งเสริมการผลิตที่ตรงตามความต้องการ ทำให้ปริมาณและมูลค่าผลผลิตท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เพราะมีโรงงานและตลาดรองรับ - เกิดการสร้างการรับรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่น ผ่านการฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบกิจการ เช่น การแปรรูปผลผลิตการเกษตร ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์) - เกิดการรวมกลุ่มการค้ามากขึ้น เช่น สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชน ส่งผลต่อการต่อรองราคา และก่อให้เกิดกลไกการตลาด ทั้งในและต่างประเทศ ที่เป็นกลไกการค้าเสรีที่เป็นธรรมต่อประชาชน เช่น มีการกำหนดราคาสินค้าที่เป็นธรรมมากขึ้น - เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมระดับครัวเรือนสู่อุตสาหกรรมระดับสูงขึ้น โดยเฉพาะการแปรรูปสินค้าเกษตรชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่า เนื่องจาก SEZ สระแก้วมีข้อจำกัดเรื่องผังเมืองและการใช้ที่ดิน - เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างแท้จริง - ช่วยเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน มีการร่วมมือระหว่างชุมชนเป็นเครือข่าย - เกิดการสืบสานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ที่เป็นทรัพยากรสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น (เช่น ตลาดน้ำและชุมชนริมคลอง เป็นต้น) <u>ประเด็นท้าทาย</u> - เกษตรแปรรูปขายแดนคาดว่าเกิดได้ยาก เพราะภาครัฐให้ความรู้แก่ประชาชนในประเด็นนี้น้อยมากและขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม - สระแก้วสามารถเป็นเมืองผลิตกะเพราแดง และมะขามป้อมได้ เพราะเป็นจุดที่มีการนำเข้าสูงสุดของประเทศไทย ก่อนส่งต่อไปตลาดทั่วประเทศ - สระแก้วควรเป็นเมืองแห่งไฮโล และเป็น Hub หรือศูนย์กระจายสินค้าไปยังภูมิภาคต่าง ๆ แต่ปัจจุบันระบบโลจิสติกส์ภายในพื้นที่ยังขาดความพร้อม คือ มีถนนแต่ไม่มีการให้บริการรถประจำทางในสระแก้ว - ควรเร่งพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งทางราง โดยเพิ่มรถไฟความเร็ว-แรงสูง และส่งเสริมการขนส่งสินค้าทางราง - อุตสาหกรรมใหม่เกิดยากเพราะทางเลือกล้วนเน้นส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น ดังนั้นรายได้จากการจ้างงานในอุตสาหกรรมมูลค่าสูงอาจไม่เกิดขึ้น และอาจไม่สามารถแข่งขันระดับนานาชาติได้ - ไม่มีทิศทางการพัฒนาฝีมือแรงงานที่แน่ชัด - พื้นที่สระแก้วส่วนใหญ่แห้งแล้งขาดน้ำ ดินเป็นทรายสูง การปลูกพืชสมุนไพรทำได้เฉพาะที่ตำบลคลองหาดเพราะอุดมสมบูรณ์กว่าที่อื่น จึงท้าทายต่อการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพที่สามารถส่งออกเองได้ - ยากต่อการควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตร และยังขาดอัตลักษณ์ที่ชัดเจน - มูลค่าผลผลิตการเกษตรตกต่ำ และไม่มีตลาดรองรับแน่นอน

ตารางที่ ๖.๒-๒ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือกการพัฒนา และตัวชี้วัดต่าง ๆ

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
	- ขาดการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาช่วยการผลิต ทำให้เกิดความล่าช้าในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคม - เกิดการแข่งขันและแย่งชิงทรัพยากรในการผลิตสินค้าในชุมชน การแข่งขันอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน หากขาดการจัดการที่ดี - การพัฒนาจะทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น - สภาพแวดล้อมในชุมชนอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการ พัฒนาอย่างก้าวกระโดด หากไม่มีการตั้งรับการเปลี่ยนแปลงที่ดี
ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒	<u>ข้อดี</u> - สร้างความเจริญให้ชุมชนแบบก้าวกระโดด มีการจ้างงานมากขึ้น - สินค้ามีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการกระจายสินค้า เศรษฐกิจมีสภาพคล่องมากขึ้น - นักลงทุนมีความมั่นใจมากขึ้น - มีการตลาดทั้งในและต่างประเทศ เพื่อขยายเส้นทางการค้า และมีการส่งออกผลผลิตอย่างมั่นคง - สนับสนุนการออกแบบผังเมืองสีเขียวให้เชื่อมโยงทั้งภาคการผลิตและการใช้ชีวิตของประชาชนที่ดี มีพื้นที่สาธารณะสีเขียว และพัฒนาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวด้วย - การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนต่าง ๆ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น <u>ประเด็นท้าทาย</u> - มีข้อสงสัยถึงวิธีการกระจายผลประโยชน์ให้กับชุมชนอย่างทั่วถึง ไม่จำกัดเฉพาะบางกลุ่มที่สำคัญคือ ประชาชนจะมีส่วนร่วมขับเคลื่อน BCG ได้อย่างไร - การสนับสนุนให้แรงงานไทยได้รับการพัฒนาและการจ้างงานโดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ไม่เลือกงาน - การปรับแก้เงื่อนไขข้อจำกัดต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการตามแนวทางการพัฒนานี้ได้จริง - การปรับตัวของประชาชนโดยเฉพาะชุมชนเกษตรให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วที่อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเกิดความขัดแย้งจากผลประโยชน์และการแข่งขันสูง - ในระบบการผลิตสีเขียวต้องมีระบบการดูแลและจัดการที่ดี
ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓	<u>ข้อดี</u> - คนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงมีโอกาสพัฒนาตัวเองทั้งด้านการศึกษา และการฝึกอบรมต่าง ๆ ทำให้มีความรู้และทักษะที่ตรงตามความต้องการของตลาดงาน โดยเฉพาะแรงงานระดับทักษะฝีมือ ซึ่งจะช่วยให้มีแรงงานที่มีทักษะฝีมือมาตรฐานและมีคุณภาพ - ประชาชนในพื้นที่มีงานทำ มีสิ่งแวดล้อมดี มีสุขภาพจิตดี มีคุณภาพชีวิตดี - การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปลุกจิตสำนึกเยาวชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน - ใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ - เกิดความร่วมมือระหว่างหลายภาคส่วน <u>ประเด็นท้าทาย</u> - การเตรียมแรงงานให้พร้อมทั้งด้านภาษา (ภาษาประเทศเพื่อนบ้านและภาษาอังกฤษ) และความรู้เฉพาะด้านที่ตรงตามความต้องการของตลาดงาน - ความเหลื่อมล้ำในการให้ความรู้และความสนใจของแรงงานไทยและกัมพูชาที่จะนำไปใช้จริงในการประกอบอาชีพ (คนกัมพูชาอาจสนใจมากกว่า)

ตารางที่ ๖.๒-๒ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือกการพัฒนา และตัวชี้วัดต่าง ๆ

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
	- การพัฒนาบุคลากรผู้สอนให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง - สถาบันการศึกษายังไม่มุ่งเน้นการสอนให้ตรงตามความต้องการตลาดงาน หลักสูตรในปัจจุบันไม่น่าสนใจ ขาดแรงจูงใจ (อาทิ การมอบทุนการศึกษา ทุนค่าเล่าเรียน) - คนรุ่นใหม่มีความรู้ความสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานนอกพื้นที่ ส่วนคนรุ่นเก่าขาดการเปิดใจยอมรับการพัฒนาแบบใหม่ - การพัฒนาทุนมนุษย์ต้องพัฒนาแบบองค์รวม และควรสร้างเสริมความรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม

๖.๒.๓ ขั้นตอนการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนและการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ในการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนได้ดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมผ่านการจัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเดอะแวลโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็ม เอ็กซ์ บีเอ็มพีแอนด์ จังหวัดสระแก้ว โดยในการประชุมมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในการประเมินทางเลือกการพัฒนา เพื่อให้ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ตลอดจนแนวทางการผนวกผล SEA เข้ากับ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๗๓ คน ประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ผู้แทนภาคประชาชน ผู้แทนภาคเอกชน อุตสาหกรรม และสถาบันวิชาการ รายละเอียดการจัดประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๓ แสดงดังภาคผนวก ค-๓ ส่วนสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (ในประเด็นสำคัญ) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๖.๒-๓

ตารางที่ ๖.๒-๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
มาตรการส่งเสริม	<u>มาตรการส่งเสริมเกษตรปลอดภัย</u> - หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับเรื่องภูมิปัญญาทรัพยากรในพื้นที่ การออกแบบผลิตภัณฑ์และนำเสนอให้ผู้ซื้อ ตลาดทางเลือก และควรมีแหล่งทุนพร้อมตลาดรองรับผลผลิต โดยการใช้เทคโนโลยีการผลิตมาประยุกต์เพื่อเพิ่มมูลค่าอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตการเกษตรที่มีมูลค่าสูงขึ้น ทั้งนี้ ควรมีโครงการและกิจกรรมส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พร้อมถึงคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตซึ่งความต้องการในสมุนไพรบางชนิดอาจลดลง - ควรมีหลักสูตรสอนการทำเกษตรท้องถิ่น และเกษตรปลอดภัยเพิ่มในโรงเรียน จัดตั้งและส่งเสริมการประกอบธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร Young Smart Farmer และควรมีงานรองรับเพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยควรกำหนดพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในการพัฒนา การเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ง่ายขึ้น พัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ ส่งเสริมการ

**ตารางที่ ๖.๒-๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA
กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว**

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
	ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อให้เข้าสู่มาตรฐานสากล รวมถึงการให้ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร - หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบความพร้อมของเกษตรกรในพื้นที่ว่ามีศักยภาพ ความรู้ระดับใด และควรมีข้อมูลของสมุนไพรในกลุ่มพื้นที่เป้าหมายว่ามีความพร้อมหรือไม่ ส่งเสริมการรวมกลุ่มสหกรณ์ ส่งเสริมเกษตรกรให้มีความเข้าใจระบบห่วงโซ่อุปทานและหลักการบริหารจัดการในห่วงโซ่ หาดตลาดเพื่อส่งสินค้าอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง จัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าเกษตรปลอดภัยบริเวณชายแดน จัดตั้งศูนย์ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน และศูนย์ให้คำปรึกษาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร ทั้งนี้ ควรส่งเสริมการใช้น้ำตามปริมาณที่ควบคุมได้ - หน่วยงานภาครัฐควรบูรณาการด้านการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนในหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ มีจุดแลกเปลี่ยนการซื้อขายสินค้าที่เหมาะสม ควรสร้างเครือข่ายและทำความเข้าใจในตัวสินค้าและบริการ และพัฒนาสื่อหรือช่องทางในการส่งเสริมการส่งออกผลผลิตไปยังต่างประเทศ เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำเนินการได้เอง <u>มาตรการส่งเสริม SMEs</u> - หน่วยงานภาครัฐควรบูรณาการด้านการให้ข้อมูลแก่ผู้ประกอบการให้เข้าใจถึงระเบียบแต่ละขั้นตอนของการจดทะเบียน SMEs และควรมีขั้นตอนที่กระชับในการยื่นขออนุญาต โดยเสนอให้แก้ไขกฎหมายให้เอื้อต่อการดำเนินงาน จัดหาหรือจัดการแหล่งเงินทุนในการประกอบการ และควรมีการให้ความรู้เรื่องกฎหมาย พัฒนาผู้นำชุมชนให้มีความรู้ สามารถแนะนำประชาชนให้ทำถูกต้องตามกฎหมาย ควรพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ให้มีการบูรณาการและพัฒนาศึกษาในระบบและนอกระบบ จัดทำหลักสูตรร่วมกับสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ มีการฝึกงานสหกิจซึ่งต้องสอดคล้องกับตลาดแรงงานหรืออุตสาหกรรมเป้าหมาย ทั้งนี้ สถาบันการเงินของภาครัฐควรให้การสนับสนุน โดยลดกฎเกณฑ์เพื่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น - หน่วยงานภาครัฐควรบูรณาการด้านการประชาสัมพันธ์ในการลงทุน อบรมให้ความรู้ระบบโลจิสติกส์แก่ผู้ประกอบการ ส่งเสริมผู้ประกอบการรายเก่าในการให้ความรู้และข้อเสนอแนะแก่ผู้ประกอบการรายใหม่เพื่อเป็นการสร้างเครือข่าย - หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรเข้ามาแนะนำเรื่องการส่งออก ส่งเสริมการใช้และสร้างแพลตฟอร์มสำหรับใช้ในระบบการตลาด ทั้งนี้ หน่วยงานส่วนกลางควรสนับสนุนข้อมูลแก่หน่วยงานระดับจังหวัดมากขึ้น ควรมีการเพิ่มมาตรฐานสินค้าระหว่างประเทศกับประเทศคู่ค้าโดยถี่ถ้วน - สำนักงานจังหวัด และกระทรวงพาณิชย์ควรเข้ามาติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน SMEs โดยควรหาวิธีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นได้ง่ายขึ้นและครอบคลุม - ควรมีการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและแรงงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่น จัดหมวดหมู่การใช้แรงงาน จัดทำหลักสูตรและพัฒนาฝีมือแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ควรใช้แรงงานในพื้นที่ให้มากที่สุด โดยผู้ประกอบการควรมีส่วนร่วมในการคิดแนวทางและตัดสินใจร่วมด้วย เพื่อให้รู้ถึงความต้องการของผู้ประกอบการ ควรหาตลาดรองรับผลผลิต ควรพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้พ่อค้าคนกลางหาประโยชน์จากจำนวนสินค้าที่ล้นตลาด

ตารางที่ ๖.๒-๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
มาตรการหลักเลี่ยง	- เจ้าหน้าที่รัฐต้องควบคุมการลักลอบการนำเข้าวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ แบบผิดกฎหมายอย่างจริงจัง โดยเสนอแก้ไขกฎหมายให้มีโทษมากขึ้น รวมถึงการใช้มาตรการทางภาษี และควรให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้และวางแผน โดยดำเนินมาตรการควมมีความเข้มงวดให้มากขึ้น - ควรใช้แรงงานไทยมากขึ้น ชาวบ้านควรร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อไม่ให้มีแรงงานผิดกฎหมายเข้ามาในพื้นที่ และไม่ควรให้มีการนำเข้าแรงงานแบบผิดกฎหมาย เพราะจะไม่สามารถควบคุมแรงงานได้และควรหลีกเลี่ยงการใช้แรงงานผิดกฎหมาย - ควรมีการลงโทษผู้กระทำความผิดที่บุกรุกพื้นที่ป่าไม้และใช้ที่ดินผิดประเภทอย่างจริงจัง กฎหมายควรกำหนดขอบเขตให้ชัดเจน มีการตรวจสอบพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ ควรมีมาตรการป้องกันแต่แรก ก่อนการบุกรุกที่ดินเพื่อปลูกสร้างบ้านเรือน นอกจากนี้ ภาคประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น - ควรจัดการขยะให้เหมาะสมกับประเภทของขยะ และควรมีกฎหมายลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจังและเด็ดขาด - ควรให้ความรู้แก่เกษตรกรให้มีจิตสำนึกถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค หมั่นตรวจสอบคุณภาพดิน โดยการใช้สารอินทรีย์จะทำให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน
มาตรการบรรเทา	- หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกฎ ระเบียบ มาตรการที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม รวมทั้งดูแลการบังคับใช้ ควรเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง มีมาตรการที่ชัดเจน มีความต่อเนื่องของนโยบายและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และควรมีการคุ้มครองสิทธิแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ด้วยกฎหมายคุ้มครองที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน - หน่วยงานภาครัฐควรมีการบูรณาการร่วมกันในการทำงาน เพื่อลดขั้นตอนของศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการลดต้นทุน เพิ่มความสามารถแข่งขันได้ ทั้งนี้ หน่วยงานส่วนกลางควรทำความเข้าใจถึงศักยภาพและปัญหาต่าง ๆ ของท้องถิ่นก่อนมีคำสั่งหรือนโยบาย เพื่อลดปัญหาซ้ำซ้อน ควรให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน รวมถึงมีการควบคุมแรงงานต่างชาติดอย่างจริงจัง - ควรให้ความรู้กับชุมชนในการคัดแยกขยะ วิธีการกำจัดที่ถูกต้อง และการนำกลับมาใช้ประโยชน์ ควรมีกระบวนการนำของเสียที่เกิดจากการผลิตมาใช้ประโยชน์ซึ่งจะทำให้ลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมให้ประชาชนแยกขยะก่อนทิ้ง และ อบต./ อบท./ อบจ. ควรมีการคัดแยกขยะ ซึ่งเทศบาลหรือ อบต. ควรมีโรงคัดแยกขยะโดยตรง เพื่อลดการเคลื่อนย้ายขยะข้ามจังหวัด
การขับเคลื่อนมาตรการเพื่อความยั่งยืน	- หน่วยงานราชการในพื้นที่ที่มีโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร แต่คาดหวังให้มีผู้ประกอบการหรือนักลงทุนมาลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว เพื่อรองรับแรงงานและให้มีช่องทางในการแปรรูปสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ซึ่งประชาชนในพื้นที่พร้อมสร้างผลผลิตส่งให้โรงงานอุตสาหกรรม - ควรมีการส่งเสริมให้จัดตั้งโรงงานรองรับผลผลิตการเกษตร พร้อมทั้งมีตำแหน่งงานรองรับแรงงานที่จบใหม่ เพื่อที่บุตรหลานไม่ต้องไปหางานในพื้นที่ไกลบ้าน
การผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	- ในการขับเคลื่อนแผนพัฒนา SEZ และการแก้ไขปัญหาของพื้นที่จำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ และต้องมีการสนับสนุนอย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน โดยสำนักงานจังหวัดสระแก้วเป็นหน่วยงานกลางในการประสานงาน

**ตารางที่ ๖.๒-๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA
กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว**

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
	- ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบและแนวทางการแก้ไข และแนวทางการขับเคลื่อน จากพื้นที่เขตเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยใช้เป็นต้นแบบสำหรับพื้นที่ SEZ อื่น ๆ ได้เรียนรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไข (มากกว่าพิจารณาประเด็นปัญหา) - ควรพิจารณาว่าจะทำอย่างไรให้มีการเพิ่มมูลค่าของข้าวหรือพืชท้องถิ่นอื่น ๆ รวมถึงการยกระดับความสามารถของผู้ประกอบการในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร - เสนอให้มีการขับเคลื่อนผลการศึกษา SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้วผนวกกับแผนพัฒนาสระแก้ว สู่การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจต้องอาศัยการประสานงานจากหลายฝ่าย โดยอยากให้มีการกำหนดปฏิทินการขับเคลื่อนและมีการแจ้งข่าวความคืบหน้าการดำเนินงานให้คนในพื้นที่ได้รับทราบเป็นระยะ

บทที่ ๗

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทที่ ๗

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นสรุปผลการศึกษา SEA ของเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ซึ่งเป็นการรวบรวมผลลัพธ์ของกระบวนการ SEA ทุกขั้นตอนจากการดำเนินโครงการศึกษาการประเมินระดับยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตั้งแต่ช่วงการกำหนดขอบเขต ประกอบด้วย การวิเคราะห์และทบทวนนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่และเวลา การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและมีส่วนร่วม การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาหรือวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาหรือประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัดการประเมินข้อมูลฐาน การกำหนดทางเลือกเบื้องต้น และการศึกษาต่อเนื่องที่นำไปสู่ช่วงการพัฒนาและประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย ผลของการพัฒนาและประเมินทางเลือก ได้ทางเลือกที่เหมาะสมและการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และสุดท้ายเป็นการผนวกผลลัพธ์ของกระบวนการ SEA ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้วกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และนำบทเรียนของผลการศึกษา SEA นี้เพื่อให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานต่อไป ดังนี้

๗.๑ ผลการศึกษาการกำหนดขอบเขต (Scoping)

ขั้นตอนการกำหนดขอบเขต เป็นขั้นตอนแรกในกระบวนการ SEA ซึ่งได้ดำเนินการในโครงการศึกษาการประเมินระดับยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสรุปผลการศึกษาในแต่ละขั้นตอนย่อย ดังนี้

๑) การทบทวนและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงสอดคล้องของนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิเคราะห์และทบทวนดังกล่าว บ่งชี้ว่าบริบทและทิศทางการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว สามารถเชื่อมโยง สัมพันธ์ และสนับสนุนกับแผนและแผนงานต่าง ๆ ในทุกระดับ อาทิ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนพัฒนาภาคตะวันออก แผนยุทธศาสตร์การค้ำกลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว เป็นต้น และไม่พบความขัดแย้งใด ๆ กับแผนฯ อื่น ๆ นโยบาย แผน และแผนงานที่เกี่ยวข้องได้มุ่งเป้าหมายให้เกิดการสร้างและพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดนรวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาเมืองในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนให้เป็นเมืองน่าอยู่ ความเชื่อมโยงดังกล่าว ครอบคลุมทั้งในมิติสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม

๒) การทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ผลการทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลสภาพทั่วไป เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ทุกด้าน ในขอบเขตของข้อมูลระดับจังหวัดสระแก้ว พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และ

ระดับตำบลซึ่งอยู่พื้นที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ๗ ตำบล ทำให้ความเข้าใจบริบททางกายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์ที่ดินของมนุษย์ การพัฒนาเศรษฐกิจของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและการค้าชายแดน โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค รวมถึงด้านประชากร และแรงงานในพื้นที่ ตลอดจนปัญหาและความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม ชยะ มลพิษ ชีวภาพของพื้นที่และถูกนำไปพิจารณาช่องว่างการพัฒนา ปัญหาอุปสรรค ความอ่อนไหว ความเปราะบาง และโอกาสการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๓) การวิเคราะห์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย และการจัดทำแผนการสื่อสารและมีส่วนร่วม

ผลการวิเคราะห์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ตั้งแต่การระบุกลุ่ม การแบ่งกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญ ตามบทบาทและระดับความสำคัญ พบว่า กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมี ๖ กลุ่ม ประกอบด้วย ๑) กลุ่มที่อาจได้รับความเสี่ยงจากผลกระทบทางลบหรือได้รับโอกาสจากผลกระทบทางบวก ๒) กลุ่มที่อาจได้รับความเสี่ยงและมีความเปราะบางและอ่อนไหว ๓) กลุ่มที่มีศักยภาพและความสามารถในการตอบสนองและปรับตัวได้ดี ๔) มีภารกิจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการและสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาเพื่อประชาชนในพื้นที่ ๕) กลุ่มมีบทบาท ภารกิจและความสนใจต่อการพัฒนาและใช้ประโยชน์เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และกลุ่มสื่อมวลชน ๖) กลุ่มผู้ตัดสินใจระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และอนุมัติซึ่งรับผิดชอบในตัดสินใจแผนการพัฒนาพื้นที่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพบว่า พบว่า กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้ง ๖ กลุ่มมีลำดับความสำคัญอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด (A) และสำคัญมาก (B) และมีบทบาทในการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ SEA และมีการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดกิจกรรม และวิธีการดึงกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด เข้ามามีส่วนร่วมและได้รับการสื่อสารในระดับใด รวมถึง การให้ข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาหารือ การร่วมพิจารณาและตัดสินใจในขั้นตอนกระบวนการ SEA เมื่อไร อย่างไร

๔) การวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแรงขับเคลื่อนของการพัฒนา

ผลการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา สาเหตุ แรงขับเคลื่อนการพัฒนาในส่วนนี้ถูกนำไปใช้ในการกำหนด วิสัยทัศน์ และประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา โดยพบว่าปัญหาหลักในพื้นที่มีทั้งหมด ๗ เรื่อง แบ่งตามมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑) ด้านเศรษฐกิจ พบประเด็นปัญหา ๓ เรื่อง ได้แก่ นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ยังไม่ได้รับความสนใจจากนักลงทุน ผลผลิตทางการเกษตรรวมทั้งสมุนไพรชาดการส่งเสริม ราคาตกต่ำ ผันผวน และไม่มีการเพิ่มมูลค่า ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ยังไม่เพียงพอทั้งในจังหวัดและเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

๒) ด้านสังคม พบประเด็นปัญหา ๒ เรื่อง ได้แก่ แรงงาน (แรงงานท้องถิ่นในพื้นที่ขาดทักษะ และแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาแบบผิดกฎหมาย) และการขาดการยอมรับของประชาชน

๓) ด้านสิ่งแวดล้อม พบประเด็นปัญหา ๑ เรื่อง ได้แก่ ผลกระทบ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนและสังคม

แต่ละปัญหามีผลสรุปของการวิเคราะห์สาเหตุ รากของปัญหา และบ่งชี้แรงขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เช่น

- สาเหตุของปัญหาแรงงานท้องถิ่นขาดทักษะและแรงงานต่างด้าวเข้ามาผิดกฎหมายมีรากของปัญหาจากระดับการศึกษาของแรงงานค่อนข้างต่ำและการขาดแรงงานท้องถิ่นในภาคเกษตรและแรงงานท้องถิ่นไม่นิยมทำงานด้านการเกษตร

- สาเหตุของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชนและสังคม มีรากปัญหาจากปริมาณขยะชุมชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมทั้งประชากรแฝงจากแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มขึ้น และขยะสินค้ามือสองที่กำจัดไม่ถูกสุขลักษณะและมีตกค้างจำนวนมาก

- สาเหตุของนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่ได้รับความสนใจจากนักลงทุนเท่าที่ควร เป็นความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์ในการลงทุน และความล่าช้าในการดำเนินงานตามข้อกำหนดและระเบียบ มีรากปัญหาจากการขาดหน่วยงานกลางที่ดูแลในภาพรวมที่จะให้ข้อมูลและขาดการติดตามตรวจสอบโดยชุมชนเข้ามาช่วยเสริม

ผลการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนรวมถึงการรวบรวมประเด็นความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย สรุปได้รวม ๑๐ เรื่อง คือ ๑) มีการลงทุนในพื้นที่ ๒) เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ ๓) เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน ไฟฟ้า ประปา) เพื่อรองรับการพัฒนา ๔) มีการลงทุนทางด้านสาธารณสุขเพิ่มขึ้น ๕) มีการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียว เป็นมิตรต่อสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม ๖) มีมาตรการจัดการสิ่งแวดล้อม ๗) แรงงานท้องถิ่นมีทักษะ และการศึกษาที่สูงขึ้น ๘) แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมาย ๙) ระบบสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการที่เพียงพอทั้งในจังหวัดและเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และ ๑๐) ประชาชนให้การยอมรับในนโยบายและแผนรวมทั้งการขับเคลื่อนโครงการ ประเด็นความต้องการและความคาดหวังดังกล่าว มีผลการวิเคราะห์ว่ามีความเชื่อมโยงกับปัญหาสำคัญที่ผู้มีส่วนได้เสียได้ให้ความเห็นด้วยจำนวน ๗ เรื่อง ดังนั้นจึงนำไปสู่การพิจารณาขั้นต่อไป

๕) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา และประเด็นยุทธศาสตร์

๕.๑) เป้าหมายการพัฒนา

หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสำคัญ สาเหตุของปัญหา รากของปัญหา ความต้องการและความคาดหวัง และแรงขับเคลื่อนการพัฒนาของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้วโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแล้ว จึงนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์แบบบูรณาการเพื่อกำหนดการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) ของพื้นที่ และกำหนดกลยุทธ์จากวิเคราะห์ประเด็นเหล่านี้ ในการศึกษาได้มีการทบทวนการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ผ่านการมีส่วนร่วม และรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในที่สุดได้มีการสรุปผลการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายการพัฒนา ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว คือ

“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาคขับเคลื่อนโดยเศรษฐกิจมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน”

๕.๒) ประเด็นยุทธศาสตร์

การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์หรือประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ในเบื้องต้น เกิดจากการนำผลการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อน ข้อมูล/ สารสนเทศจากการระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสียผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม (การประชุมเชิงปฏิบัติการ) และผลการประชุมกลุ่มนักวิชาการและที่ปรึกษาโครงการฯ (Expert Judgement) มาประมวลเพื่อใช้ในการกำหนด (ร่าง) ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น แล้วนำไปหารือและระดมความคิดเห็นกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ไปสู่การพิจารณาตักผลึกโดยการผนวกประเด็นในแต่ละด้าน ;เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมการแก้ปัญหา อุปสรรคและใช้โอกาสในการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา

๖) การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด

หลังจากขั้นตอนการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์แล้ว ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัดสำหรับประเด็นยุทธศาสตร์ในแต่ละตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้เป็นเครื่องมือบอกทิศทางของการพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ และกำหนดค่าเป้าหมายของแต่ละตัวชี้วัดด้วย ช่วยในการติดตามและประเมินสัมฤทธิ์ผลของแนวทางการพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ แต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง ๓ ประเด็น มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด
๑. ความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน	๑) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว	๑) มูลค่าส่งออกผ่านชายแดน จังหวัดสระแก้ว (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
	๒) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและโอกาสกับพื้นที่อุตสาหกรรมหรือพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ	๒) มูลค่าโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) และเริ่มดำเนินการแล้ว และมูลค่าทุนจดทะเบียนของนิติบุคคลจัดตั้งใหม่ (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
	๓) เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของระบบโลจิสติกส์ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ (Infrastructure)	๓) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
	๔) เพื่อสร้างมูลค่าห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) แบบครบวงจร	๔) ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
๒. การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร	๑) เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๑) มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
	๒) เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๒) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
	๓) เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของ	

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด
	พื้นที่ และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย	๓) จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับ การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
๓. การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน	๑) เพื่อพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ ความชำนาญ และเชี่ยวชาญที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ๒) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสิทธิประโยชน์ของแรงงานและประชาชนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วม	๑) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
		๒) จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน (ตัวชี้วัดด้านสังคม)
		๓) จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ (ตัวชี้วัดด้านสังคม)
		๔) ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์จปฐ. (ตัวชี้วัดด้านสังคม)

๗) การประเมินข้อมูลฐาน และทางเลือกเบื้องต้น

ผลของการประเมินข้อมูลฐาน ทำให้เกิดความเข้าใจข้อมูลสำคัญและที่เกี่ยวข้องแสดงสถานภาพ และแนวโน้มการพัฒนาของตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ โดยข้อมูลครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่ก่อนและ หลังการประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ซึ่งบอกแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงตัวแปรต่อการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่เลือกขึ้นมาใช้ในการติดตามและประเมินความก้าวหน้า ของประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ที่มีผลต่อการคาดการณ์ทิศทางในอนาคต สำหรับผลการ ประเมินข้อมูลฐานในแต่ละตัวชี้วัด ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลการประเมินแสดงเชิงปริมาณ และคุณภาพ ได้แก่

- มูลค่าส่งออกผ่านชายแดน จังหวัดสระแก้ว มีอัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าส่งออกผ่านบริเวณ ชายแดน จังหวัดสระแก้วในระยะที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๓) เท่ากับร้อยละ ๗.๐ ต่อปี โดยคาดการณ์ว่า ในอนาคต ๕ ปี เมื่อมีการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและศูนย์โลจิสติกส์ครบถ้วนเอื้อต่อการทำธุรกิจการค้า จึงคาดว่าแนวโน้มของมูลค่าสินค้าส่งออกจะมากขึ้น

- มูลค่าโครงการที่ได้รับการสนับสนุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยการส่งเสริมการ ลงทุนจาก BOI มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาการลงทุนสะสมตลอดช่วงระยะเวลาดังกล่าว พบว่ามีเงินลงทุนเพิ่มขึ้น ๓.๔ เท่า

- จังหวัดสระแก้วมีปริมาณขยะชุมชนเพิ่มขึ้นเนื่องจากจำนวนประชากรรวมทั้งประชากรแฝง ที่เพิ่มขึ้น ปริมาณขยะใน ๗ ตำบล ที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา จาก พ.ศ. ๒๕๕๘ มีประมาณ ๒๐,๙๐๐ ตัน/ ปี

ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็น ๒๑,๘๐๐ ตัน/ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๖๓ และความสามารถในการกำจัดขยะอย่างถูกต้องของจังหวัดสระแก้วในปัจจุบัน คือ ๑๙ ตัน/ วัน (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๗ (สระบุรี), ๒๕๖๔) หรือประมาณ ๖,๙๓๕ ตัน/ ปี หรือเพียงร้อยละ ๓.๕๒ ที่จังหวัดสระแก้วมีศักยภาพในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง

- รายได้ต่อเดือนของลูกจ้างจะแตกต่างกันอย่างมากตามการประกอบอาชีพ โดยทุกกลุ่มมีแนวโน้มที่ลดลงในภาพรวม ยกเว้นอาชีพผู้จัดการ นักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพที่มีการลดลงในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๒ และปรับตัวสูงขึ้นหลังจากนั้น เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนว่าอาชีพที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่ามีโอกาสในการสร้างรายได้ที่ดีกว่าในพื้นที่นี้

หลังจากการประเมินข้อมูลฐาน (ของตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์) ได้ผลลัพธ์เป็นการเข้าใจแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และพื้นที่โดยรอบที่จะได้รับผลกระทบและประโยชน์ คือพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และข้างเคียงรวมถึงพื้นที่ข้ามพรมแดนแล้ว ทำให้เพียงพอในการกำหนดทางเลือกเบื้องต้น วิถีทางในการพัฒนาว่า ควรมีลักษณะและวิธีการอะไร อย่างไร ทางเลือกเบื้องต้น ได้แก่

- การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์
- การพัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าสูง เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เศรษฐกิจชีวภาพ – หมุนเวียน – สีเขียว
- การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ทางเลือกเบื้องต้นเหล่านี้ ช่วยให้เห็นวิถีนทาง ประเด็นการพัฒนาที่เป็นไปได้ ที่จะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และจะนำไปประกอบการพิจารณาการพัฒนาทางเลือกต่อไป

๗.๒ ผลการพัฒนาและประเมินทางเลือก

ขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก ได้ดำเนินการหลังจากดำเนินการศึกษาและจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขตแล้วเสร็จ ประกอบด้วย การพัฒนาทางเลือก และการประเมินทางเลือก โดยสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

๑) การพัฒนาทางเลือก

การพัฒนาทางเลือกจึงได้ใช้ผลจากการศึกษาในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตทั้งหมดดังกล่าว นำมาสังเคราะห์และออกแบบทางเลือก หรือ วิถีทางที่จะพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ในอนาคตบนพื้นฐานของสภาพในอดีตถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปในสู่สภาพอนาคตตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ เป็นการกำหนดทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งมีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานที่จะส่งผลให้การพัฒนา SEZ สระแก้ว บรรลุเป้าหมายการพัฒนาไปสู่สภาพอนาคตที่ต้องการร่วมกัน และบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวคิดการพัฒนาบนฐานของการใช้การเชื่อมโยงด้วยระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคต่าง ๆ ภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อขนส่งและกระจายสินค้า ทั้งนำเข้าและส่งออก โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นผลผลิตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการพัฒนาในแต่ละระยะ โดยได้กำหนดกรอบการพัฒนาที่จะช่วยให้

สามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ได้ ประกอบด้วย สภาพตามปกติ (Business-as-Usual: BAU) และทางเลือกที่พัฒนาขึ้นใหม่อีก ๓ ทางเลือกที่มีจุดเด่นในการพัฒนาแตกต่างกัน ได้แก่

(๑) เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อนำทางการเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตและบริการ (สภาพตามปกติ)

(๒) เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เกษตรแปรรูป และเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ (ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑)

(๓) เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ (ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒)

(๔) เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓)

๒) การประเมินทางเลือก

ผลการวิเคราะห์สิ่งที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งสามทางเลือก และเปรียบเทียบกันสภาพตามปกติ ใช้หลักการและวิธีการให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกต่าง ๆ ทำให้เข้าใจภาพอนาคตของทางเลือกทั้งข้อดีและความท้าทาย มีการวิเคราะห์แนวโน้มของผลกระทบของทางเลือก จากปัจจัยต่าง ๆ หลายปัจจัยพร้อมกัน เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในอนาคต หากมีการดำเนินการตามทางเลือกนั้น ๆ หรือเข้าใจบริบท และสภาพของผลที่จะเกิดขึ้น จากการดำเนินงานตามทางเลือกนั้น เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุม โดยในการประเมินทางเลือกการพัฒนาได้สนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมร่วมกันผ่านการประชุมกลุ่มย่อยฯ โดยสรุปทางเลือกที่เหมาะสม (Preferred Alternative) ที่ได้จากการประเมิน คือ

ทางเลือกที่เหมาะสม

“เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”

ทางเลือกที่เหมาะสมเป็นทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าสูง ที่ยังคงมีระบบคมนาคมที่พัฒนาตามสภาพปกติ และขับเคลื่อนด้วยระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เน้นการพัฒนาผ่านการสร้างศักยภาพและฐานทรัพยากรมนุษย์ โดยเร่งจัดหาและคุ้มครองแรงงานที่มีศักยภาพ พัฒนาความรู้และทักษะฝีมือผ่านการศึกษาและการฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้

บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ สนองตอบต่อตลาดแรงงานไม่ใช่เฉพาะในพื้นที่ SEZ สระแก้ว และจังหวัดสระแก้ว แต่รวมถึงพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจใกล้เคียง ได้แก่ EEC และ SEZ อื่น ๆ ทั้งในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค

โดยผลการศึกษา SEA ได้อธิบายขยายความแนวคิดหลักเชิงยุทธศาสตร์นี้ว่าในช่วงระยะเริ่มต้นของแผน ควรจะให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็ง และพัฒนาศักยภาพของแรงงานและประชาชนในพื้นที่ เพื่อเพิ่มทักษะของแรงงานท้องถิ่นให้สามารถเตรียมความพร้อม ตอบสนอง และแข่งขันกับตลาดแรงงานที่จะมีการเปลี่ยนแปลงตามการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงได้ในอนาคต

๗.๓ ผลการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนเป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่ช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยครอบคลุมทั้งการส่งเสริม การหลีกเลี่ยง และการลดหรือบรรเทา ผลของการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา การดำเนินงาน และการระบุนหน่วยงานและผู้มีส่วนได้เสียที่สนับสนุนการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อบรรลุตามมาตรการฯ ผลลัพธ์ของการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มาตรการเพื่อความยั่งยืนดังกล่าว จะสนับสนุนมาตรการของแผนการพัฒนาที่ผนวกผลลัพธ์ของ SEA ไปใช้เป็นกรอบในการออกแบบและกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของแผนการพัฒนา ระยะต่าง ๆ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวต่อเนื่อง ในกรอบเวลาการดำเนินงานของแผนฯ ต่อไป มาตรการฯ ที่กำหนด ได้แก่

มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก	- การพัฒนาการศึกษา - การพัฒนาศักยภาพแรงงาน - การขับเคลื่อนการบริหารจัดการ SEZ สระแก้ว - การยกระดับศักยภาพสถาบันเกษตรกร - การพัฒนาปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะจังหวัด - การส่งเสริมศักยภาพ SMEs - การส่งเสริมเกษตรปลอดภัย - การพัฒนาเครือข่ายผู้บริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย
มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ	- การป้องกันแรงงานลักลอบเข้าเมือง - การป้องกันปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภทในพื้นที่ SEZ สระแก้ว - การจัดการการลักลอบทิ้งขยะ
มาตรการลดผลกระทบเชิงลบ	- การบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดการลักลอบนำเข้าแรงงาน - การพัฒนาศักยภาพของศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - การจัดการมลภาวะจากกระบวนการผลิต - การฟื้นฟูแหล่งน้ำ

๗.๔ ข้อเสนอแนะการบูรณาการผลการศึกษา SEA กับการวางแผนเชิงพื้นที่

ในการบูรณาการผลการศึกษา SEA กับแผนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเชิงพื้นที่ เช่น แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนารายสาขาในพื้นที่นั้น จำเป็นต้องพิจารณาความเหมาะสมกับสถานการณ์ และช่วงระยะเวลาการศึกษาของโครงการ ซึ่งในกรณีศึกษา SEA สำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สระแก้วนั้นจะเป็นการถอดบทเรียนในการผนวกผลการศึกษา กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ซึ่งจากกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดจะพบว่าในปัจจุบันแผนพัฒนาจังหวัดจะถูกกำหนดให้มีลักษณะเป็นแผนรวม (Comprehensive Plan) คือ เป็นแผนที่ทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการในระยะยาว โดยจะมีลักษณะครอบคลุมภารกิจทุกมิติของการพัฒนาจังหวัด โดยกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา ประกอบด้วย ๑๒ ขั้นตอน (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, ๒๕๖๓) ซึ่งจากขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัดข้างต้น การบูรณาการขั้นตอนและกระบวนการเพื่อนำเอาผลลัพธ์จากกระบวนการของ SEA ตั้งแต่ การกำหนดขอบเขต การพัฒนาและประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการจัดทำ แผนพัฒนามาผนวกรวมกับแผนจังหวัด

ทั้งนี้ ในกรณีศึกษา SEA สำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วนั้น เป็นการศึกษาในกรณี ที่การจัดทำแผนพัฒนาฯ ดำเนินการแล้วเสร็จก่อน จึงได้เริ่มศึกษา SEA ภายหลังที่มีการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัดอยู่เดิมแล้ว ดังนั้น ในการผนวกผลลัพธ์สุดท้ายจากกระบวนการ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว จึงจำเป็นต้องนำผลการศึกษาไปผนวกกับผลประเมินการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเดิมและปรับปรุง ยุทธศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนา และแผน หรือแผนงานเดิมให้ครอบคลุมเพิ่มเติมในช่วงระยะเวลาที่จังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทบทวนแผน หรือแผนงานหลักนั้น ๆ หรือสามารถนำกิจกรรมบางส่วนไป เพิ่มเติมในแผนปฏิบัตินโยบายประจำปีได้ โดยในการบูรณาการแผนนั้นจำเป็นต้องมีการนำเสนอผลการศึกษา และแนวทางการผนวกผลลัพธ์ดังกล่าวเข้ากับแผนพัฒนาของจังหวัดให้กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดให้ รับทราบ

ขั้นตอนที่ ๑: การนำเสนอผลการจัดทำ SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อหารือเรื่อง การผนวกแผนและการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติร่วมกับผู้แทนสำนักงานจังหวัดสระแก้วและหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้อง และผู้แทนภาคประชาชนและภาคประชาสังคม

ขั้นตอนที่ ๒: การนำผลลัพธ์จากการจัดทำ SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ที่ได้ผนวกผลการหารือกับ สำนักงานจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลการหารือกับภาคประชาชนและประชาสังคมเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการที่รับผิดชอบหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจต่อไป โดยพิจารณานำมาตรการเพื่อความ ยั่งยืนมาวิเคราะห์ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนงานของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วที่ดำเนินการอยู่ใน ปัจจุบัน พร้อมกับการเสนอโครงการหรือแผนงานสำหรับมาตรการเพื่อความยั่งยืนในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อ พิจารณาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการวางแผนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและการพัฒนา อื่น ๆ ต่อไป โดยสามารถสรุปตัวอย่างโครงการที่จัดทำจากมาตรการเพื่อความยั่งยืน จำแนกตามประเด็นการ พัฒนา และแผนงาน/โครงการ ของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แสดงใน ภาคผนวก ข

อย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนสุดท้ายของการพิจารณาผนวกโครงการ/ กิจกรรม จากผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดนั้น หน่วยงานเจ้าของแผนจำเป็นต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของแผน และพิจารณาถึงความเร่งด่วนในการดำเนินงานและความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ รวมทั้งความร่วมมือจากภาคส่วนอื่น ๆ เพิ่มเติม และผลจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นร่วมกับสำนักงานจังหวัดสระแก้วและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ มีข้อสังเกตว่า ด้วยข้อจำกัดด้านบทบาทหน้าที่และขอบเขตรับผิดชอบ สำนักงานจังหวัดสระแก้วจึงไม่สามารถอำนวยความสะดวกนำผลการจัดทำ SEA ไปผนวกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี ได้โดยลำพัง ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีการบูรณาการ ประสานความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการขับเคลื่อน SEZ สระแก้ว และต้องมีการสนับสนุนอย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากขึ้นในอนาคต และใช้เป็นกรอบการดำเนินงานให้กับหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมากำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๗.๕ ประโยชน์ที่ได้รับและข้อเสนอแนะจากการจัดทำ SEA

จากการดำเนินงานนำแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก) มาประยุกต์ใช้กับกรณีศึกษานำร่องสำหรับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วนั้น สามารถสรุปประโยชน์และบทเรียนที่ได้รับจากการจัดทำ SEA ดังนี้

- ขั้นตอนการศึกษา SEA มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนรายละเอียดในขั้นตอนแต่ละขั้นตอน รวมถึงเทคนิควิธีการได้ตามความเหมาะสม สามารถประยุกต์ และวางแผนการดำเนินงานได้ตามที่จำเป็นและเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร และระยะเวลาของโครงการนั้น ๆ
- หน่วยงานเจ้าของแผนควรพิจารณานำแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔ก) ไปใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในการกำหนดกรอบการดำเนินงาน และสามารถไปประยุกต์ใช้กับลักษณะของแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้ โดยเฉพาะสำหรับแผนพัฒนาพื้นที่ SEZ เท่านั้น โดยอาจจะใช้เป็นเอกสารอ้างอิงเพื่อนำไปจัดทำคู่มือเชิงประยุกต์ด้านเศรษฐกิจ สำหรับหน่วยงานเจ้าของแผนต่อไป
- การสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างกระบวนการ SEA เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสีย ทำให้เกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของแผนการพัฒนานั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียช่วยสนับสนุนแผนการพัฒนาที่เกิดจากกระบวนการ SEA ต่อไปในอนาคต
- ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาและจัดทำ SEA สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วนั้น สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบและเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วนำไปพิจารณาทบทวน ปรับปรุง และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมภายในจังหวัดสระแก้วได้อย่างยั่งยืน
- แนวทางการศึกษา และผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการฯ สามารถนำไปใช้เป็นบทเรียน และกำหนดกำหนดขั้นตอนการศึกษาของพื้นที่อื่น ๆ และเป็นตัวอย่างให้กับการศึกษาอื่น ๆ ที่จะใช้กระบวนการ SEA ต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. ๒๕๖๕. ข้อมูลธุรกิจเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2565/ECONOMICZON/E/Sakaew.pdf
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. ๒๕๖๔. รายชื่อผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรอง GI 1-5. โครงการอุตสาหกรรมสีเขียว. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://greenindustry.diw.go.th/webgi/>
- กองบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน. ๒๕๖๕. รายชื่อผู้ที่ได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดสระแก้ว. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://tcps.tisi.go.th/public/certificatelist.aspx?province=27&provincename=สระแก้ว>
- ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า. ๒๕๖๕. ข้อมูลคนจน จังหวัดสระแก้ว. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.tpmap.in.th>
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. ๒๕๖๑. คู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานจังหวัดสระแก้ว. ๒๕๖๕ก. แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๕. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.sakaeo.go.th/websakaeo/news_devpro/showList?cid=2
- สำนักงานจังหวัดสระแก้ว. ๒๕๖๑. แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (๒๕๖๑-๒๕๖๕) และ ๒๕๖๕ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (๒๕๖๑-๒๕๖๕) ฉบับปรับปรุง ปี ๒๕๖๕. สำนักงานจังหวัดสระแก้ว, สระแก้ว.
- สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว. ๒๕๖๕. ผลการฝึกอบรมจำแนกตามปีงบประมาณ. ฝ่ายแผนงานและประเมินผล สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว, สระแก้ว.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว. ๒๕๖๓. สถานการณ์แรงงานจังหวัดสระแก้ว ปี ๒๕๕๙- ๒๕๖๓. สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว, สระแก้ว.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. ๒๕๖๕. ผลผลิตทางการเกษตรรวมสูงสุด ๕ อันดับแรก จังหวัดสระแก้ว. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://mis-app.oae.go.th/area/กลุ่มแม่น้ำ/โตนเลสาป/สระแก้ว>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ๒๕๖๔. โครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน จังหวัดสระแก้ว. สำนักงานคลังจังหวัดสระแก้ว, สระแก้ว.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๓ก. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๓ข. แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๔ก. แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๔ข. รายงานการกำหนดขอบเขต (Scoping Report) โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๕ก. ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=482
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๕ข. โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๗ (สระบุรี). ๒๕๖๔. รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดสระแก้ว. ส่วนส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๗ (สระบุรี), สระบุรี.